

Kampen mot Roe vs. Wade

- en casestudie av «Ja til livet»-bevegelsen og «Initiative 26» i Mississippi

Reid Ivar B. Dahl

Masteroppgave

Institutt for sammenliknende politikk

Universitetet i Bergen

Våren 2013

ABSTRACT

In this case study I analyze the pro-life movement in the United States with the research question: *How does the American pro-life movement operate, and what is the basis for their work?* With this as a point of departure I use the state of Mississippi's pro-life movement and their «Initiative 26» as this studies case.

I start off with a brief review of the American abortion debate were I point out how the issue over self-determined abortion has gone between allowing and outlawing in a pendulum kind of motion. Furthermore I also show how significant Supreme Court rulings have been for this issue. It's partly because of rulings at this court that the pro-life movement have allocated their recourses towards the state level instead of the federal. The theoretical foundation of this study is social movement theory. I use the definition on social movement put forth by Della Porta og Diani (2006:20) which points out that an important aspect regarding social movements is that they share a specific belief that binds them together.

The data I use for drawing my conclusions are mainly collected through field work in Mississippi. Vital is interviews with key representatives from four pro-life organizations in the state. I also use data from news articles and information pamphlets from the pro-life movement in a triangulating fashion. An interesting finding, that I did not expect to be present in such a degree, was the movements focus on religion.

I conclude this thesis as following: With Mississippi as a point of departure this study finds that the American pro-life movement operates purposeful; to achieve their goal about ending self-determined abortion; through changing the laws and attitudes in society. Their work has a foundation in their shared belief that life, and human beings as persons, begins with conception. Initiative 26 was an example on the movements work, but also summarized their shared belief, strategy and goal. Further research should comper the pro-life movement in one of the most religious states like Mississippi with one of the least religious states to see what kind of influence religion has on the pro-life movement.

FORORD

Jeg har i mange år vært interessert i «annerledeslandet» USA. Politiske saker og diskusjoner som overhodet ikke er aktuelle i Norge, kan stå høyt på dagsorden i USA. Abortdebatten er eksempel på en slik debatt. Den kan ikke sies å være aktuell i Norge lenger, i hvert fall ikke spørsmålet om selvbestemt abort skal være tillatt eller ikke, men i USA er den svært levende. Når nye høyesterettsdommere innsettes har deres standpunkter i denne debatten særs avgjørende betydning, og Time Magazines forside i forbindelse med 40 års markeringen for Roe vs. Wade sa at det enkelte steder i USA var vanskeligere å ta abort i dag enn for 40 år siden. Sentralt i denne utviklingen og debatten står den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen.

Dette fasinerte meg i den grad at når det kom til å skrive masteroppgave ønsket jeg å studere denne bevegelsen nærmere og øke forståelsen for en bevegelse, som i norsk kontekst er ganske fremmed, men som i USA har til dels stor innflytelse. Når jeg videre leste om Initiative 26 ble jeg enda mer interessert og bestemte meg for å gjøre forslaget og bevegelsen i Mississippi til studiens case. Feltarbeidet var en meget interessant opplevelse, og det kan være fristende å kalle turen en «dannelsesreise» ettersom høflighet fikk en ny betydning i møte med den amerikanske sørstatskulturen. Intervjuene som ble foretatt var svært nyttige med tanke på å få mer og interessante data om den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen. Transkriberingen er samlet og lagret i en PDF-fil som er tilgjengelig for andre forskere som også ønsker å gå inn på dette temaet. Skulle det være aktuelt, er det bare å kontakte meg og filen kan videresendes på e-post. Det samme gjelder «Ja til livet»-brosyrene som er referert til i oppgaven. Igjen, utgangspunktet har hele tiden vært å analysere og frembringe mer informasjon om den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen, og jeg håper denne studien kan være et lite, men viktig bidrag i å forstå denne sosiale bevegelsen bedre.

Etter å ha fullført et slikt arbeid er det flere personer som fortjener takk. Først av alt til de som var behjelpelige i USA:

This thesis would not have been possible had it not been for my interviewees in Mississippi's pro-life movement. A special thanks goes to Terri Herring, Brian Alexander, Leslie Riley and Dr. Jimmy Porter for making this possible. And also, thanks goes to Barbara Beaver for

showing me around the Centers for Pregnancy Choices in Jackson, to Janet Thomas at Choose Life Mississippi for helping me arrange meetings, and to Emily Lane at the Clarion-Ledger for giving me information.

Jeg vil også benytte denne anledningen til å takke min veileder, professor Gunnar Grendstad, for kloke tilbakemeldinger, innsiktsfull veiledning og store fagkunnskaper. Videre vil jeg takke mine foreldre, familie og venner for støtte og oppmuntring gjennom et langt studieløp og prosessen med masteroppgaven.

Sist, men slett ikke minst, tusen takk til min kjære Ina Linn.

Reid Ivar B. Dahl

Bergen, juni 2013

INNHold

ABSTRACT	I
FORORD	II
FIGURER	VII
1. INNLEDNING	1
1.1 Problemstillingen.....	2
1.2 Omfang og begrensning	3
1.3 Følelser i ord – makt i språk	3
1.4 Organisering av oppgaven.....	5
2. POLITIKK, RELIGION OG ABORT: TILFELLET MISSISSIPPI.....	8
2.1 Mississippi.....	8
2.2 Initiative 26.....	10
3. DEN AMERIKANSKE ABORTDEBATTEN	15
3.1 Den tidlige praktiseringen av abort	15
3.2 Abort i tiden før Roe vs. Wade.....	19
3.3 Roe vs. Wade.....	22
3.4 Mobilisering	24
3.4.1 Mobilisering i forkant av Roe vs. Wade.....	24
3.4.2 Motmobilisering etter Roe vs. Wade.....	25
3.5 Abort og «Ja til livet»-bevegelsen i dagens USA.....	26
3.5.1 Bevegelsens strategi og taktikk	28
3.6 Handlingsfriheten til delstatene.....	29
4. «JA TIL LIVET» BEVEGELSEN SOM SOSIAL BEVEGELSE.....	31
4.1 Sosiale bevegelser	31
4.1.1 Sosiale motbevegelser	33
4.1.2 Rammedannelse.....	35
4.1.3 Organisasjoner i sosiale bevegelser.....	36

4.1.4 Oppsummerende figur	36
4.2 Hypoteser.....	37
4.2.1 Fire hypoteser	38
6. METODE OG DATA	40
6.1 Forskningsdesign.....	40
6.1.1 Casestudiet.....	40
6.1.2 Hvorfor Mississippi	42
6.1.3 Datatriangulering	43
6.1.4 Prosessoring.....	44
6.2 Datainnsamlingen.....	44
6.2.1 Feltarbeid.....	44
6.2.2 Intervjuene.....	45
6.2.3 Avisartikler og «Ja til livet» brosjyrer.....	52
6.3 Dataanalyse og tolkning	53
6.4 Validitet og reliabilitet.....	54
7. ANALYSE	56
7.1 Felles overbevisning.....	56
7.1.1 Motivasjon.....	60
7.2 Målet.....	62
7.2.1 Delstaten vs. det Føderale.....	62
7.2.2 Samfunnsendring	63
7.2.3 Delmål	64
7.3 Strategien.....	65
7.3.1 Delstatslovverket	66
7.3.2 Rammedannelse.....	69
7.4 Initiative 26.....	72
7.4.1 Valgtapet	76

7.4.2 Ta stilling.....	78
7.4.3 Oppsummerende figur.....	78
8. KONKLUSJON.....	80
8.1 Oppsummering og konklusjon	80
8.2 Implikasjoner og videre forskning.....	83
8.2.1 Nytt forslag.....	83
LITTERATURLISTE	85
BROSJYRER FRA «JA TIL LIVET»-BEVEGELSEN:	90

FIGURER

Figur 2.1: Abortrate i USA og Mississippi, 1991-2008	9
Figur 3.1: Amerikaneres standpunkt på abort	27
Figur 4.1: Sosiale bevegelser oppsummert.....	37
Figur 7.1: «Ja til livet»-bevegelsen oppsummert	79

1. INNLEDNING

«40 years ago, abortion-rights activists won an epic victory with Roe v. Wade – they've been losing ever since»

(Time Magazine, 2013)

Sitatet over var overskriften på forsiden av Time Magazine, januar 2013, i anledning 40 års markeringen av høyesterettsdommen Roe vs. Wade, som gjorde selvbestemt abort i USA lovlig. Overskriften viser til at abortrettighetsforkjempere har gått på flere tap siden seieren for 40 år siden. I selve artikkelen skriver forfatteren: «Getting an abortion in America is, in some places, harder today than at any point since it became a constitutionally protected right 40 years ago» (Pickert, 2013). Det viser nye lover som blant annet krever obligatoriske rådgivningstimer og ventetider før et abortinngrep, godkjenning fra foreldre dersom jenta ikke er myndig, skolehelsetjenester med forbud om å gi rådgivning eller henvisning til abort, obligatoriske ultralydundersøkelser før en abort, og at offentlige forsikringspenger ikke kan brukes for å dekke et abortinngrep. Dette er bare noen eksempler på tap som abortrettighetsforkjempere har møtt i ulike delstater. Et annet og svært nylig eksempel kom 6. mars 2013 da delstatsforsamlingen i Arkansas vedtok USAs laveste og strengeste abortgrense ved den 12. uken i svangerskapet (Eckholm, 2013). Forslaget ble kalt for «fetal heartbeat law» ettersom det er på dette tidspunktet en kan høre de første hjerteslagene hos fosteret. Det ble stemt gjennom etter iherdig jobbing fra delstatens «Ja til livet»-bevegelse, eller «pro-life» som de kalles i USA.

I 2011 var det en folkeavstemning i Mississippi, kalt «Initiative 26», som gikk ut på å endre Mississippis grunnlov til å definere at en «person» oppstår allerede ved unnfangelsen. Forslaget tiltrakk seg internasjonal oppmerksomhet, og Skjeseth skrev i Dagsavisen:

Guvernørkandidatene fra begge partiene støttet lovforslaget, men et flertall av velgerne sa tirsdag nei. Lovforslaget i Mississippi høres ekstremt ut. Med det er ikke unikt. Over hele USA jobber nemlig anti-abortgrupper energisk og effektivt for å slå beina under retten til selvbestemt abort (2011:3).

I Mississippi har det lyktes «Ja til livet»-bevegelsen å få tallet på abortklinikker i delstaten ned fra 14 abortklinikker i 1981, til kun én i dag (Deprez og Waibel, 2012). Delstatsguvernøren Phil Bryant har selv sagt at hans mål er «that we're going to try to end abortion in Mississippi» (Phillips, 2012).

Det er med andre ord all grunn til å si at abortdebatten og «Ja til livet»-bevegelsen er svært aktuell i USA. Videre er det en bevegelse det er skrevet relativt lite om i norsk sammenheng, og det som er skrevet om denne bevegelsen konsentrerer seg ofte om de ekstreme gruppene som bruker vold som et virkemiddel. Muligens er det derfor litteraturen vedrørende «Ja til livet»-bevegelsen er å finne i hyllen markert «terrorisme» på det samfunnsvitenskapelige bibliotek i Bergen. Men det er viktig å forstå den mer konvensjonelle delen av bevegelsen. Både fordi det er en bevegelse som er toneangivende for mye av politikken som blir vedtatt i USA, men også fordi det er en bevegelse som i følge Gallup har en stor andel av den amerikanske befolkningen bak seg, med 50 prosent som definerer seg som «pro-life», kontra 41 prosent som sier de er «pro-choice» i 2012 (Saad, 2012). Dette er en studie som ønsker å oppnå nettopp utvidet kunnskap om den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen.

1.1 Problemstillingen

Det å stille det rette spørsmålet kan i enkelte tilfeller være like sentralt som hvilke resultater en får. Problemstillingen i en studie er veldig avgjørende for hvilken retning denne tar, og hvordan den utformes. Merton (1959, referert i Grønmo, 2004:62) har formulert tre aspekter som må være tilstede for at et spørsmål kan betraktes som en samfunnsvitenskapelig problemstilling. Det første er at det må rette søkelyset på vesentlige, og ikke minst interessante forhold i samfunnet. Det andre er at det må den åpne for nye studier av de fenomener eller samfunnsforhold som studeres, samtidig som det innebærer en fruktbar tilnærming. Det tredje aspektet er at spørsmålet må bidra til at forskningen på dette området blir videreført på en meningsfull måte. Når dette er sagt, kan problemstillingen utformes på en rekke måter, både som faktiske spørsmål eller mer som temaformuleringer. Det kommer i utgangspunktet til å variere ut fra hva forskeren ønsker å studere.

I denne studien ønsker jeg å analysere «Ja til livet»-bevegelsen fordi jeg tror det nettopp kan bidra til den samlede forskningen på dette området. Blant annet fordi studien kan ta utgangspunkt i tidsnære hendelser som «Initiative 26», som ikke tidligere er forsket på, og analysere det i lys av dagens «Ja til livet»-bevegelse. Dermed er det interessant å se nærmere på nettopp «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi som fremmet dette forslaget, og beskrive og analysere denne i form av en casestudie. Videre ønsker jeg ikke bare å se hvordan denne bevegelsen arbeider i praksis, men også forstå hvorfor de gjør dette, og hva som ligger bak det de gjør i praksis. Det vil si, jeg ønsker også at studien skal være en forstående studie som kan si noe om hvorfor «Ja til livet»-bevegelsen fremmer slike forslag som «Initiative 26». Problemstillingen for studiet blir da som følger:

«Hvordan arbeider den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen og hva er bakgrunnen for dette arbeidet?»

1.2 Omfang og begrensning

Som nevnt i problemstillingen skal denne studien analysere arbeidet til den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen. For å avgrense studien i rom og geografi retter jeg søkelyset mot bevegelsen i Mississippi og dens virke der. De data som samles inn vil hovedsakelig omhandle Mississippi, da denne delstaten er studiens case, foruten en historisk gjennomgang av abortdebatten i USA og enkelte eksemplifiseringer. Videre avgrensning vil skje i forhold til datainnsamlingen der jeg tar for meg fire toneangivende «Ja til livet» organisasjoner og intervjuer en sentral aktør i hver av disse. Når det gjelder arbeidet til bevegelsen kommer jeg til å beskrive det generelle arbeidet, men også gå mer spesifikt inn på én konkret sak, nemlig «Initiative 26». Videre ønsker jeg å forstå hva som ligger bak arbeidet bevegelsen bedriver. Hva forener bevegelsen? Hvilke mål har de? Hvordan tenker de å oppnå disse målene? Alle er relevante spørsmål dersom en skal beskrive og forstå denne bevegelsen grundig. Videre kommer jeg til å utvikle hypoteser for å ytterligere definere omfanget av studien.

1.3 Følelser i ord – makt i språk

I USA har partene i abortdebatten helt bevisste forhold til begrepene som beskriver dem. Bevegelsen som går mot abort omtales som oftest som «pro-life», mens bevegelsen som

støtter selvbestemt abort kalles «pro-choice». Dette er ikke tilfeldig valgte begreper, men merkelapper som skal formidle hva bevegelsen står for på best mulig måte, og ikke minst en positiv måte (Barber, 2013). Det er vanskelig å si at en er mot «valgfrihet», samtidig som det også er vanskelig å si at en er mot «livet». Disse mer positive begrepene er utviklet over de senere årene, mens det i årene rundt Roe vs. Wade dommen var mer vanlig å snakke om «abortion right movement» og «anti-abortion movement» (Ginsburg, 1989:39;43). Selv om disse begrepene fortsatt brukes i dag, er det blitt mer vanlig å benytte seg av begrepene «pro-life» og «pro-choice», noe bevegelsene også selv beskriver seg som. Eksempelvis benytter alltid den anerkjente meningsmålingsorganisasjonen Gallup disse merkelappene når de skal foreta undersøkelser angående abort i USA (Saad, 2013).

I denne studien har jeg valgt å oversette det amerikanske begrepet «pro-life» med «Ja til livet». Begreper fungerer som byggesteiner i samfunnsvitenskapen og er viktige elementer i enhver studie. Hvordan et begrep blir definert, har mye å si for dets kompleksitet, generalitet og abstraksjonsnivå (Grønmo, 2004). Dermed er det intuitivt at dersom en skal oversette et slikt begrep fra engelsk til norsk, må en være bevisst slik at en ikke «mister» noe i oversettelsen. En alternativ oversettelse og begrepsbruk kunne vært å benytte betegnelsen «anti-abort» bevegelsen. Derimot mener jeg det er tre viktige aspekter som taler for å bruke «Ja til livet» som en oversettelse av begrepet «Pro-Life». Det første er at det bringer med seg den direkte betydningen av begrepet, i den forstand at det er snakk om å være «for livet», eller en støtte til livet. Det andre aspektet er at en som nevnt benytter nettopp dette begrepet i USA, og også «pro-choice», ettersom disse begrepene er positivt ladet og dermed også gir positive assosiasjoner. Da er det intuitivt at dette må bringes med i oversettelsen. Det siste aspektet er at det fanger bevegelsens overbevisning og synspunkt i navnet. Denne bevegelsen mener jo at livet starter ved unnfangelsen og betegner seg derfor som «pro-life», eller da som «Ja til livet». Det at de er «Ja til livet» er en konsekvens av dette ståstedet, og derfor blir det mer korrekt å bruke et begrep som går til kjernen av bevegelsens overbevisning, enn konsekvenser av gitte målsetting.

Sartori (1970:1040) argumenterer for at en må være påpasselig for ikke å gjøre begreper for generelle. At jo høyere en beveger seg på «generalitetsstigen» for begreper, jo større sjanse er

det for at begrepet mister noe av sin betydning og intensjon. Denne feilen kaller Sartori for «conceptual stretching» (1970:1034). Faren er altså at et begrep dekker *for* mye og blir for lite presist. Problemet med «pro-life», eller «Ja til livet», er at det i prinsippet kan dekke mye mer enn spørsmålet om når livet begynner. Det kan også omhandle diskusjon rundt dødsstraff eller aktiv dødshjelp. Friedman (2012) problematiserte begrepet «pro-life» og hvordan det generelt blir oppfattet i USA i en artikkel i New York Times under overskriften «Why I am ‘pro-life’». Der skriver han at han at begrepet «pro-life» må bety «respect for the sanctity of life» (Friedman, 2012) og at dette også må gjelde i spørsmål om dødsstraff. Ingen kan si de er «pro-life» bare fordi de er mot abort, mener han. Derimot anerkjenner han at begrepet i USA i dag normalt sett er forstått til å omhandle en bevegelse som mener livet starter med unnfangelsen, og derfor er mot abort.

Jeg kommer altså til å oversette «pro-life movement» med «Ja til livet»-bevegelsen på bakgrunn av at jeg mener dette er den beste oversettelsen i den forstand at den ikke «mister» noe i oversettelsen. Jeg legger også til grunn at begrepet tar utgangspunkt i å definere en bevegelse som hovedsakelig retter sitt virke inn mot startfasen av livet, slik også Gallup gjør (Saad, 2013).

1.4 Organisering av oppgaven

Opgaven er organisert slik at jeg i kapittel 2 starter med å introdusere caset for studien, nemlig Mississippi og «Initiative 26». Her viser jeg til at delstaten topper rangeringer som omhandler religiøsitet og konservativisme blant innbyggerne, men også rangeringer som omhandler tenåringsgraviditeter og skilsmisse. Jeg gir et kort innblikk i den abortpolitiske situasjonen og «Ja til livet» bevegelsens tilstedeværelse i delstaten. Videre presenterer jeg «Initiative 26», utdyper hendelsesforløpet rundt forslaget og viser til mulige forklaringer på hvorfor forslaget ble nedstemt.

I kapittel 3 kommer jeg til å foreta en gjennomgang av den amerikanske abortdebatten i en historisk kontekst. Her poengterer jeg hvordan debatten har vært preget av en pendelvariasjon der en har vekslet mellom det å se på abort som noe som skal tillates, eller forbys. Videre

viser jeg hvor sentrale og avgjørende enkelte høyesterettsdommer har vært for den amerikanske abortpolitikken, og at de i stor grad har vært forutsetningen for den utviklingen vi ser i dag.

I kapittel 4 går jeg nærmere inn på det teoretiske rammeverket for sosiale bevegelser, som et grunnlag for å forstå og analysere «Ja til livet»-bevegelsen. Her tar jeg utgangspunkt i Della Porta og Dianis (2006) definisjon av sosiale bevegelser. Videre viser jeg hvordan den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen kan forstås som en motbevegelse til abortrettighetsbevegelsen, og hvordan førstnevnte organiserer seg. Et annet viktig aspekt jeg kommer til å gå inn på i dette kapitlet er rammedannelser, og hvordan dette blir brukt av sosiale bevegelser for å «ramme inn» da eksempelvis abortdebatten i sin favør. Med utgangspunkt i teorien lager jeg en figur som viser gangen mellom en sosial bevegelses felles overbevisning, og det de gjør i praksis. Til slutt tar jeg utgangspunkt i problemstillingen og den teorien som foreligger og formulerer fire hypoteser som jeg kommer til å svare på i analysekapitlet.

I kapittel 5 presenterer jeg de metoder og data som er brukt i studien. Jeg skisserer de viktige aspektene med å utføre en casestudie og går nærmere inn på hvorfor dette ble Mississippi. Datatriangulering og prosessporing er også verktøy som er relevante for studien og skisseres her. Videre går jeg nærmere inn på den datainnsamlingen og det feltarbeidet som er gjort underveis i studien. Her presenterer jeg også de organisasjonene og intervjuobjektene som er utgangspunktet for datainnsamlingen. Til slutt i kapitlet går jeg nærmere inn på hvordan jeg analyserer dataene, med et utgangspunkt om å få økt forståelse for den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen, og studiens validitet og reliabilitet.

Kapittel 6 er analysekapitlet og det er her jeg ser studiens hypoteser opp mot de innsamlede dataene. Ved bruk av sitater tar jeg for meg hver hypotese og analyserer hvor godt den passer med «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi. Jeg diskuterer hvordan teorien passer og forventningene innfris, opp mot de nye funn som gjøres. Hypotesene diskuteres i hvert sitt

delkapittel, og resultatet summeres opp i slutten av kapitlet ved å «hente» frem og fylle ut figuren som ble laget i kapittel 4.

I studiens siste kapittel, kapittel 7, summerer jeg opp de funn som har kommet frem under analysen og konkluderer studiens problemstilling. Deretter kommer jeg med forslag til hvordan denne studien kan bidra til videre forskning og eksempler på tema som gjerne skulle blitt belyst nærmere. Helt til slutt sier jeg også noe om veien videre for «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi.

2. POLITIKK, RELIGION OG ABORT: TILFELLET MISSISSIPPI

«Earlier in the South you could say ‘the Bible says...’ and that settled it.

It’s not that way anymore»

Dr. Jimmy Porter, Christian Action Commission

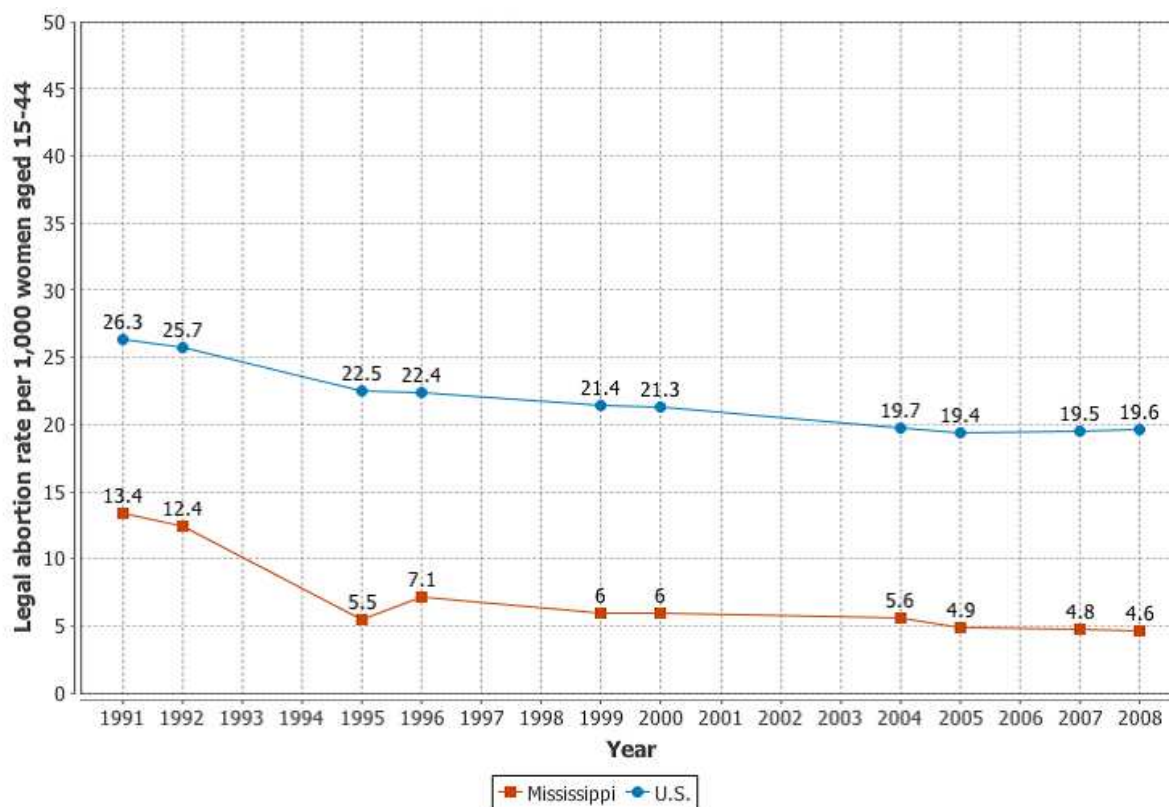
2.1 Mississippi

Den amerikanske delstaten Mississippi, med en populasjon på 2,8 millioner innbyggere, er på mange måter en stereotypisk sørstat med sin beliggenhet og kultur. Delstaten hadde en storhetstid når «cotton was king» og er i dag en del av det geografiske området ofte kjent som «Deep South», som også inkluderer Alabama, Georgia, Louisiana og South Carolina (National Geographic, 2013). Mississippi er også kjent som en av USAs mest konservative delstater. Dette viser en undersøkelse foretatt av Gallup i 2011, hvor 53,4 prosent av befolkningen anser seg selv som konservative (Newport, 2012). Videre fant en undersøkelse fra 2013 at delstaten også hadde den største andelen religiøse innbyggere, med hele 58 prosent som kategoriseres som svært religiøse (Newport, 2013). Andre rangeringer der Mississippi utmerker seg er andelen tenåringsgraviditeter i landet, hvor de ligger øverst (Beasley, 2012), delstaten er den fattigste målt i medianinntekten til husstandene (Sauter et al., 2012), og til slutt ligger Mississippi også i toppsjiktet når det gjelder skilsmisser (Bernstein og Tillman, 2011).

Når det kommer til abort derimot ligger delstaten markant under landsgjennomsnittet. Som det fremgår av figuren under hadde Mississippi i 2008 en rate på 4,6 aborter per 1000 kvinner i reproduktiv alder, mens gjennomsnittet i USA ligger på 19,6 aborter per 1000 kvinner (Guttmacher Institute, 2011). Delstaten har kun én gjenværende abortklinikk, sammenliknet med 14 i 1981, og denne ligger i hovedstaten Jackson (Deprez og Waibel, 2012). «Ja til livet»-bevegelsen i delstaten har fått gjennomslag for en rekke lover som legger restriksjoner på abortpraksisen. Eksempler på dette er krav til veiledning om alternativer til abort, en 24

timers «refleksjonsperiode» før abort, godkjenning fra begge foreldre dersom jenten ikke er myndig, obligatorisk ultralydundersøkelse før abort der kvinnen får tilbud om en utskrift av bildet, og reguleringer som sier at skolehelsesøstre ikke kan gi råd om abort eller henvise til abortklinikker (Americans United for Life, 2013). Selv om dette bare er noen av de lover og reguleringer i delstaten som legger begrensninger på abort, er det langt fra den mest restriktive delstaten skal vi tro «ranking systemet» til Americans United for Life. De har i mange år holdt øye med hver enkelt delstats abortpolitikk og gitt dem en «ranking» basert på hvor restriktive de er på abort. Eller sagt på deres egen måte, hvor «gode» de er på abortpolitikken. Her kommer Mississippi på en 15. plass, mens nabostaten Louisiana tar førsteplassen (Americans United for Life, 2013).

Figur 2.1: Abortrate i USA og Mississippi, 1991-2008

Kilde: Guttmacher Institute (2011)

2.2 Initiative 26

Forslaget som gikk under det offisielle navnet «Initiative 26» var oppe til avstemning i Mississippi den 8. november 2011, og velgerne fikk i oppgave å avgjøre om delstatens grunnlov skulle definere når en person blir til en person (Eckholm, 2011). Ordlyden på forslaget var «The term ‘person’ or ‘persons’ shall include every human being from the moment of fertilization, cloning, or the functional equivalent thereof» (Mississippi Secretary of State, 2011). Denne setningen ville da kommet som et tillegg under artikkel 3 og som en ny seksjon, seksjon nummer 33, og ville beskrevet hvordan man skulle tolke lovverkets bruk av orden «person». Intensjonen var at Mississippis grunnlov skulle definere en person nettopp som en person allerede fra unnfangelsen av. Forslaget, som også gikk under tilnavnet «personhood-amendment», eller personifiseringstillegget, ble forkastet av velgerne i delstaten med 58 prosent mot og 42 prosent for (FoxNews.com, 2011).

Mississippi ble med dette den andre delstaten der et slikt lovforslag ble tatt opp til folkeavstemning og tredje gangen et slikt forslag stemtes over i USA. Den første delstaten, og delstaten for begge de foregående valgene, var Colorado som stemte over et slikt personifiseringstillegg både i 2008 (Denver Post, 2008) og i 2010 (Hanel, 2010). Ved begge anledninger gikk forslagsstillerne på et stort nederlag. Personifiseringstillegget falt med henholdsvis 27 prosent for og 73 prosent mot (Denver Post, 2008) og 29 prosent for og 71 prosent mot (Hanel, 2010).

Felles for alle disse gangene var at det var med bakgrunn i samme organisasjon forslaget ble fremmet, det vil si forgreninger av samme organisasjon. Det var nemlig en organisasjon ved navn «Personhood USA», med sine delstatsorganisasjoner Personhood Mississippi og Personhood Colorado, som hovedsakelig jobbet frem forslaget både i Mississippi og i Colorado. Dette er en organisasjon som har hovedkvarter i Arvada i Colorado og som definerer seg selv som en bevegelse som jobber for å gi rettigheter til ufødte barn. De mener at rettighetene skal begynne fra det første steget i den biologiske utviklingen. Deres overordnede mål er å bygge opp en koalisjon mellom to tredjedeler av delstatene slik at en kan kalle inn en grunnlovsendringkongress i henhold til den amerikanske grunnloven artikkel fem (United States, 1787:10) om grunnlovstillegg.

Deretter er målet å få et slikt personifiseringstillegg vedtatt som en del av den amerikanske føderale grunnloven (Personhood USA, 2011). Dette vil kunne tenkes å få betydning for hele USA, blant annet i forhold til det femte grunnlovstillegget som sier: «No person shall (...) be deprived of life, liberty, or property, without due process of law» (United States, 1789:5), altså at ingen person skal kunne bli fratatt sitt liv uten «due process», som oftest refererer til en rettssak og en dom. De definerer et vedtak av et slikt personifiseringstillegg, og dermed også tilegnelsen av rettigheter fra det første steget i den biologiske prosessen, som hele «Ja til livet» bevegelsens ultimate mål. Den mer praktiske tilnærmingen de har til dette, er å bistå og skaffe seg samarbeidspartnere på lokalt-, regionalt- og føderalt nivå (Personhood USA, 2011). I tillegg har en altså opprettet egne delstatsversjoner av Personhood USA, blant annet i Mississippi og Colorado der slike personifiseringstillegg har blitt jobbet frem, sammen med andre «Ja til livet» organisasjoner i delstatene, til en folkeavstemning.

Etter to mislykkede forsøk i Colorado forsøkte altså organisasjonen seg i Mississippi, en delstat som har en stor andel religiøse stemmegivere, og som er svært sosialkonservativ. Eksempelvis kan det nevnes at både den republikanske guvernørkandidaten Phil Bryant og den demokratiske guvernørkandidaten Johnny DuPree støttet «Initiative 26» (Tomasic, 2011). Med andre ord var Mississippi en strategisk god delstat for Personhood USA å rette fokuset og engasjementet mot, ettersom det intuitivt var en av delstatene med størst sjanse for å få et slikt grunnlovstillegg vedtatt.

Men for å få personifiseringstillegget kvalifisert til stemmeseddelen i 2011 måtte en komme over noen hindringer. Den første av disse var å samle inn nok underskrifter. Mississippi har nemlig en mer krevende prosess for å fremme et slikt grunnlovstillegg via initieringsretten enn Colorado, og dette har medført at i hele delstatens historie har bare to initieringer nådd frem til avstemning ved valget (Tomasic, 2011). I følge Mississippis grunnlov må et slikt initiativ underskrives av minst tolv prosent av det antallet som stemte ved forrige guvernørvalg, og det skal være jevnt fordelt mellom de fem kongressdistriktene i den forstand at en må samle inn en femtendedel fra hvert av disse distriktene (State of Mississippi, 1890:122). I 2011 tilsvarte dette at minst 89 285 underskrifter måtte samles inn totalt i delstaten, mens det måtte samles inn minst 17 857 i hver av kongressdistriktene (Mississippi

Secretary of State, 2011). Etter at dette kravet er innfridd må delstatsforsamlingen godkjenne initiativet slik det foreligger, uten endringer, for at det skal tas videre til valget (State of Mississippi, 1890:122).

En mann fra Mississippi ved navn Leslie Riley startet dette arbeidet med å sende et brev til «Office of Secretary of State» som inneholdt teksten han ønsket inn i grunnloven, samt en sverget erklæring på at Riley var en innbygger i Mississippi, som var underskrevet av en «notary public» (Mississippi Secretary of State, 2011). Deretter opprettet han i 2009 Personhood Mississippi og startet arbeidet med å samle inn underskrifter (Eckholm, 2011). Da dette var gjennomført, ble initiativforslaget lagt frem for delstatsforsamlingen som godkjente det og sendte det offisielt videre til elektoratet i valg for endelig vedtak (Tomasic, 2011). Dette forsøkte ACLU (American Civil Liberties Union) i Mississippi å sette seg i mot. De mente at «Initiative 26» brøt med Mississippis grunnlov der prosessen for initiativretten står skrevet (ACLU of Mississippi, 2011). Der fremkommer det under artikkel 15, seksjon 273, nummer 5a at initiativretten ikke kan brukes til å gjøre endringer i grunnlovens «Bill of Rights» (State of Mississippi, 1890:122). ACLU Mississippi gikk videre rettens vei for å få Mississippis Høyesterett til å erklære Initiativ 26 som grunnlovsstridig, ettersom den etter deres mening brøt med reglene for hva et initiativ kan, og ikke kan, forandre. Høyesteretten fattet vedtak 8. september 2011 og slo fast, syv mot to, at Initiativ 26 ikke brøt med Mississippis grunnlov og satte seg dermed ikke i mot at forslaget kom på stemmeseddelen ved valget i 2011 (ACLU of Mississippi, 2011).

Frem mot valget mobiliserte grupper som American Family Association, Family Research Council (Eckholm, 2011) og en av de mer konvensjonelle gruppene, nemlig Pro-Life Mississippi (Ashley, 2011) på ja-siden. Mens på nei siden mobiliserte grupper som ACLU, Planned Parenthood (Burleigh, 2011) og «Mississippians for Healthy Families» (Eckholm, 2011) i stort antall. Dessuten ble det også opprettet ad hoc grupper på hver av sidene for å samle støtte til sitt syn på forslaget. Personhood Mississippi opprettet gruppen «Yes on 26», mens motstandere opprettet «Parents Against MS 26» (Eckholm, 2011). Noen måneder før valget så det ut til at forslaget skulle gå gjennom med god margin, ettersom meningsmålingene viste en 30 prosentpoeng ledelse til ja-siden for «Initiative 26» (Grady,

2011). Dette endret seg imidlertid ettersom valget nærmet seg. Siste meningsmåling som ble foretatt før valget viste dødt løp mellom ja- og nei-siden. Spørreundersøkelsen som ble foretatt mellom fjerde og sjette november viste at 45 prosent av velgerne støttet «Initiative 26», mens 44 prosent var mot forslaget. En tiendedel av velgerne, nærmere bestemt elleve prosent, svarte at de ikke hadde bestemt seg enda. Interessant nok viste også undersøkelsen at menn var mer velvillige til å støtte forslaget enn kvinner, med henholdsvis 48 prosent og 42 prosent. Forskjellen er enda større dersom en ser på forslagets oppslutning fordelt på hvite og afro-amerikanske, hvor hele 54 prosent av de hvite respondentene støttet forslaget sammenliknet med bare 26 prosent av de spurte afro-amerikanerne. Den klareste skillelinjen er nok ikke overraskende langs partitilhørighet. Hele 65 prosent av republikanerne støttet forslaget, mens kun 23 prosent av demokratene gjorde det samme (Lee, 2011). Resultatet, som i de tidlige rundene altså så ut til å bli en enkel seier til forkjemperne for «Initiative 26», endte altså med et solid nederlag med 16 prosentpoeng differanse og et 58 - 42 tap (FoxNews.com, 2011).

I etterkant av valget har flere medier kommet med ulike forklaringer på hvorfor resultatet ble slik det ble ettersom Mississippi, en delstat i hjerte av det amerikanske «bibelbeltet», blir sett på som en av de mest abortfiendtlige delstatene i USA, og den delstaten der det skulle være størst sjanse å få gjennom et slikt grunnlovstillegg (Pettus, 2011). Det ble spekulert i flere årsaker med noenlunde glidende overganger. Den første var at ordlyden på forslaget var etter manges meninger vag og åpen for tolkning i ulike retninger. Mississippis daværende guvernør i åtte år, republikanske Haley Barbour, stemte for forslaget, men sa at han hadde problemer med det: «Most Mississippians, like me, think life does begin at conception. But it doesn't just say that. It says life begins at 'fertilization, cloning or the equivalent thereof.' What does that mean? What does this have to do with in vitro fertilization, some types of birth control?» (Feder, 2011). Barbours bekymringer rundt ordlyden kan ha vært representativt for flere av delstatens innbyggere som regner seg som «Ja til livet», og samtidig for befruktning ved hjelp av «prøverør». Clarke Forsythe, som er seniorrådgiver for Americans United for Life, en annen «Ja til livet» organisasjon som støttet «Initiative 26», innrømmet også at ordlyden hadde vært for dårlig, og at nederlaget etter hans mening skyldtes dette, og kun det. Senator Tom Coburn fra delstaten Oklahoma, også en sterk abortmotstander, var helt enig i denne

analysen og mente at dersom forslaget kom på stemmeseddelen i en annen delstat og med bedre ordlyd, ville forslaget gå gjennom (Feder, 2011).

Den andre mulige årsaken var at initiativforslaget ville forby enkelte, og svært vanlige, prevensjonsmidler for kvinner, som spiral, angrepillen, minipillen og muligens også p-piller som hindrer et befruktet egg fra å plante seg i livmorhalsen. Noe som kunne fått store konsekvenser for en delstat som allerede ligger på topp i USA når det gjelder tenåringsgraviditeter. Forkjemperne på sin side mente at forslaget ikke var ment for å gjøre tradisjonelle p-piller ulovlig. Videre var det også flere som mente at selv om de så på seg selv som «Ja til livet», kunne de ikke støtte et forslag som ikke gav unntak i tilfeller der graviditet skyldtes voldtekt, incest eller der livet til moren sto opp mot barnets liv (Grady, 2011).

Den tredje mulige årsaken var at initiativforslagets rekkevidde ville gå over i andre lovgivninger og skape uante problemer. Ordet «person» er nemlig nevnt over 10.000 ganger i Mississippis lovverk, og dette forslaget ville skapt en ny definisjon på hvordan en skulle tolke dette ordet i enhver kontekst. Spørsmål som om en måtte telle gravide kvinner som to personer i folketellinger (Burleigh, 2011), ville kreftsyke gravide ikke kunne behandles med cellegift dersom det er fare for å skade barnet (Blake, 2011), eller mer ekstremt om kvinner som spontanaborterte ville bli drapsetterforsket (Grady, 2011). Sist, men ikke minst, skapte det nok det faktum at ikke alle «Ja til livet» organisasjoner stilte seg bak forslaget, en del usikkerhet blant velgerne. Prominente «Ja til livet» grupper som Eagle Forum og National Right to Life Committee, vel og merke grupper som ikke holdt til i Mississippi, ønsket ikke å støtte forslaget. De mente forslaget etter kort tid ville bli tilsidesatt av den føderale Høyesteretten, og dermed kun fungere som en opprettholdelse og forsterkelse av Roe vs. Wade (Rovner, 2011). Forvirringen som denne usikkerheten skapte kan nok ses på som en god forklaringsvariabel for hvorfor «Initiative 26» ble nedstemt tross at ja-siden hadde en ledelse på 30 prosentpoeng (Grady, 2011). Ingenting tyder derimot på at forkjemperne kommer til å gi opp å få forslaget vedtatt i Mississippi. Grupper som Pro-Life Mississippi, Personhood Mississippi og Pro-Life America Network har allerede signalisert at de ønsker å starte innsamlingen av underskrifter for å få et lignende forslag på stemmeseddelen i 2013 (Associated Press, 2012).

3. DEN AMERIKANSKE ABORTDEBATTEN

«For years, a terrible form of violence has been directed at children inches from birth while the law looked away. Today, at last the American people and our government have confronted the violence and come to the defense of the innocent child»

George W. Bush, i det han underskrev et forbud mot et spesifikt sen-abortinngrep, «partial-birth abortion», i 2003 (Goler, 2003)

3.1 Den tidlige praktiseringen av abort

Praksisen av abort er intet nytt fenomen, og tekster som beskriver abortteknikker kan spores helt tilbake til år 2737 f.Kr. i Kina, selv om mye tyder på at praksisen også er eldre enn dette (Judges, 1993:84). Gjennom historien har synet på abort forandret seg frem og tilbake som en pendel mellom aksept og forbud. I klassisk gresk og romersk tid var det en kjent praksis, og betydningsfulle filosofer som Platon og Aristoteles så på det som et middel for å hindre overpopulasjon (Judges, 1993:85). Denne liberale tenkningen snudde til dels ettersom den kristne læren ble mer innflytelsesrik i regionen. To av oldtidens mest betydningsfulle teologer, Tertullian og Klemens av Alexandria, fordømte abortpraksisen i det andre århundre. Med fremveksten av den katolske kirke i Europa svingte pendelen mer i retning av forbud, særlig fra kirkens side, og flere sidestilte det med drap. Men hvor kategorisk dette ble sett på, varierte også litt med tiden. Under Pave Gregory XIII (1572-1585) var det for eksempel ikke sett som et drap de 40 første dagene, ettersom dette ble sett på som et vannskille for når mennesket fikk en «sjel», på engelsk kalt «ensoulment». Selv etter disse 40 første dagene kunne en få dispensasjon av den katolske kirke. Følgende paver vekslet mellom å stramme inn og løsne litt rundt denne 40 dagers regelen, men teorien om at «sjelen» kom til fosteret på et gitt tidspunkt i svangerskapet ble holdt fast på frem til begynnelsen av 1800-tallet. Med Pave Pius IX i 1869 begynte en heller å snakke om at sjelen og livet begynner med unnfangelsen (Judges, 1993:88-90).

I følge historiker James Mohr (1978, referert i Ginsburg, 1989:24), som forfattet den banebrytende studien «Abortion in America», var abort både en relativt vanlig praksis og relativt akseptert i USA på store deler av 1800-tallet. Frem til Connecticut innførte USAs

første vedtekter som satte restriksjoner på enkelte typer abort i 1821, fulgte man engelsk «common-law» på området. «Common-law», eller «lex communis», vil si at en legger til grunn prejudikat fra tidligere domsavsigelser istedenfor vedtekter vedtatt av for eksempel et lovgivende organ, når en avgjør om noe er forbudt eller ulovlig (McLean og McMillan, 2003:95). Praksisen basert på engelsk «common-law» gikk ut på at det å ødelegge et foster etter det som ble betegnet som «quickenning» var straffbart med bøter og fengsling. På 1800-tallet var «quickenning» sett på som et punkt i svangerskapet der kvinnen kunne kjenne bevegelse fra fosteret. Dette skjer vanligvis i fjerde eller femte måned av svangerskapet, og etter dette mente en at fosteret hadde integritet i seg selv og en kunne derfor ikke lenger utføre en abort (Ginsburg, 1989:24). Med andre ord en svært liberal tolkning og grense for abort.

I den andre halvdel av 1800-tallet gikk USA fra å ha et liberalt ståsted på abort, til gjøre det så å si ulovlig i hele landet innen 1900. Denne store omveltningen i det amerikanske samfunnet skyldtes i stor grad det som i etterkant har blitt døpt «the Physicians' Campaign» (Ginsburg, 1989:23), eller «legenes kampanje». På begynnelsen av 1800-tallet konkurrerte nemlig leger med jordmødre, lokale helbredere, homøopater, og i økende grad personer som spesialiserte seg i å utføre abort. Bakgrunnen for denne fremveksten var i stor grad at flere og flere hvite, protestantiske, over- og middelklassekvinner tok abort som en metode for å kontrollere familiestørrelsen (Judges, 1993:103). Med andre ord var det en økende etterspørsel i denne perioden som førte til at utdannede personer så muligheten til å praktisere medisin. De vanlige legene på sin side ble utdannet gjennom medisinstudier ved etablerte skoler og i tråd med den allopatiske medisinmodellen. De ønsket å få kontroll på utøvelsen av medisin i USA og hindre sine utdannede konkurrenter i å praktisere.

I 1847 ble «American Medical Association» (AMA) grunnlagt, og dette markerer på mange måter den offisielle starten på «Physicians' Campaign». Ti år etter opprettelsen begynte Horatio B. Storer, en gynekolog utdannet ved Harvard, en kampanje innad i AMA. Kampanjen hadde som formål å drive lobbyisme rettet mot delstatsforsamlingene for å kriminalisere all form for fremprovosert abort. I tillegg skrev han og oppfordret andre til å publisere profesjonelle og populære bøker som skulle ha den hensikt å overbevise den amerikanske befolkningen om at abort var både umoralsk og farlig. Gjennom også å spille på

farene ved eventuelle komplikasjoner ved abort, håpte den etablerte legestanden å få støtte fra delstatene i kampen for kontroll over utøvelse av medisinsk praksis. Men for legestanden var abort mer en brekkstang for også å få kontroll over den generelle praktiseringen av medisin, og å gjøre sine utdannede konkurrenter arbeidsløse (Ginsburg, 1989:25).

Legenes kampanje på midten og slutten av 1800-tallet fant sted i kjølvannet av en betydelig økning i synligheten av abort i det amerikanske samfunnet. Denne synligheten skyldtes i stor grad kommersialiseringen av abort. I 1850 fantes det nemlig reklame i alt fra aviser, tidsskrifter og helsemagasiner, til religiøse publikasjoner, der det ble reklamert for abortingrep, abortfremkallende medisin og hjemmebehandlinger. Denne økningen i virksomheter kan eksemplifiseres med at en utdannet kvinne som gjennomførte aborter brukte rundt 60 000 dollar på å reklamere for virksomheten sin i 1871. Estimerer fra denne tiden anslår at rundt 20 prosent av alle graviditeter ble avsluttet (Ginsburg, 1989:26).

Det var ikke bare legene som kjempet for å gjøre abort ulovlig. I stor motsetning til nåtidens feminister ønsket datidens feminister nemlig å begrense abort. De så på praksisen som en nedverdiggende onde gjort nødvendig av menns seksuelle dominans (Judges, 1993:104). Elizabeth C. Stanton skrev i det feministiske tidsskriftet «Revolution» i 1868 at abort representerte «the degradation of woman» og hennes kollega Matilda Gage skrev noen måneder senere i sterke ordelag at «this crime of child murder, abortion, infanticide, lies at the door of the male sex» (Ginsburg, 1989:29). Med andre ord la altså feministene skylden for at kvinner måtte ta abort over på mennene. Istedenfor abort fremhevet de heller avholdenhet som et alternativ (Critchlow, 1996), og på den måten kan en si at de var til hjelp for anti-abortsaken. Selv om de, på lik linje med dagens feminister, var forkjempere for det de kalte «frivillig maternitet» eller muligheten til å selv kontrollere når de skulle bli mor, var de nesten enstemmig mot unaturlige metoder for å regulere det (O'Connor, 1996:21).

Innen 1870-årene hadde media også tatt avstand fra abortindustrien. New York Times hadde en lengre utforskende artikkelserie kalt «The Evil of the Ages» mellom 1870 og 1871. Serien fremstilte ledende personer innen industrien som profitører som gjorde seg rike på å utnytte

uskyldige og sårbare kvinner. Et eksempel på New York Times retorikk var beskrivelsen av kroppen til en kvinne som hadde dødd av en mislykket abort: «a new victim of man's lust, and the life-destroying arts of those abortionists, whose practices have lately been exposed in the Times» (27.august 1871, sitert i Ginsburg, 1989:31). Dette skapte det mange i dag vil kalle for noen uvanlige forbundsfeller i 1800-tallets kamp mot abort, nemlig leger, feminister og media. Det er også interessant å merke seg passiviteten til de religiøse lederne i USA under 1800-talets anti-abort kamp. Denne står i sterk kontrast til hvilke roller de har tatt i det 20. og 21. århundret, som enten for eller mot abort (Ginsburg, 1989:31).

Et annet aspekt som påvirket den amerikanske opinion i en mer restriktiv retning når det gjaldt abort, var den fallende fødselsraten blant hvite amerikanere. Mellom 1800 og 1900 falt nemlig fødselsraten blant hvite amerikanske kvinner med 50 prosent, fra 7,04 til 3,56, noe som førte til bekymring i befolkningen (Ginsburg, 1989:27). Det førte blant annet til frykt for det noen kalte «race suicide» (Judges, 1993:104). Denne situasjonen gjorde seg gjeldene inn i debatten om abort ettersom det ble sett på som et ledd i den nedadgående fødselsraten. Det ble også argumentert for at befolkningsvekst var en viktig del av en nasjons velferd (Critchlow, 1996:25). Det er interessant å merke seg at mens kvinners utbredte bruk av abort på 1800-tallet ble brukt som et argument for å kriminalisere abort, ble den samme tendensen i 1970-årene brukt for å legalisere abort.

«Physicians' Campaign» fikk også uventet hjelp fra anstendighetskampanjen til lederen for «New Yorks Society for the Suppression of Vice» Anthony Comstock. Han fikk Kongressen til å vedta «the Comstock Act» i 1873, og til å utnevne ham til en agent som skulle sørge for at loven ble oppfylt (Ginsburg, 1989:31). Loven var i utgangspunktet ment for å hindre publikasjon av usømmelige tekster og bilder, men den skilte ikke mellom dette og abortmiddel og prevensjon. Dermed var alt i utgangspunktet forbudte publikasjonsemner. Som et resultat ble blant annet all eksplisitt diskusjon av prevensjonsmiddel tatt ut av 1873utgaver av bøker som hadde dedikert plass til dette emnet (Critchlow, 1996:26). Loven førte også til en effektiv reduksjon av abortreklame, en sensur som ble støttet av New York Times og New York Tribune (Judges, 1993:105).

Resultatet av «Physicians' Campaign» og 1800-tallets kamp mot abort var blant annet at innen 1880 hadde legene i stor grad oppnådd målet sitt om å drive de utdannede praktiserende innenfor abort bort fra yrket (Critchlow, 1996:27). De hadde oppnådd kontroll over medisinpraktisering i USA, og abort hadde gått fra å være relativt sosialt akseptert, til å bli plassert utenfor det aksepterte (Judges, 1993:106). Selv om legene baserte kampanjen sin på absolutte rettigheter til fosteret, var de ikke ute etter å ubetinget forby abort, noe som kanskje ville blitt sett på som logisk ut fra et slikt ståsted. De ønsket blant annet å begrense abort til når morens liv sto i fare, med fokus på en vag definisjon på hva dette innebar. Essensen var at det skulle føre til at en praktiserende lege måtte avgjøre om morens liv var i fare, dermed avskrive de utdannede, og så skulle legestanden selv avgjøre om dette skulle defineres utlukkende fysisk eller også inkludere sosioøkonomiske og psykiske faktorer som påvirket kvinnens liv. Med andre ord forsøkte ikke kampanjen å oppnå en personifisering av fosteret med alle rettighetene det innebar. Når de så oppnådde kontroll over praksisen, avtok engasjementet innen AMA for abortsaken (Ginsburg, 1989:32). Alt i alt kan en si at kriminaliseringen av abort i den andre halvdel av USA skyldtes i stor grad legestandens anstrengelser for kontrollere utøvelsen av medisin.

Den første halvdel av 1900-tallet, så å si helt frem til 1960, var en periode uten særlig offentlig debatt rundt abortspørsmålet i USA. Likevel finnes det god dokumentasjon på at tross den fysiske faren, den sosiale stigmatiseringen og det faktum at det var ulovlig, fortsatte amerikanske kvinner å søke abort. En kan spørre seg hvorfor dette ikke førte til et organisert forsøk på å endre abortreglene. Et mulig svar har vært at datidens kjønnsroller og overbevisninger om at det å bli mor var en kvinnes ultimate kilde til verdighet og status, gjorde dette lite aktuelt (Ginsburg, 1989:33-34). Alt i alt blir denne perioden i amerikansk aborthistorie sett på som «stille før stormen» for det som skulle komme til å skje i neste halvdel av århundret.

3.2 Abort i tiden før Roe vs. Wade

Ved begynnelsen av 1950-årene var det et økende antall aborter i USA. Dette skapte til dels bekymring i de medisinske miljøene, ettersom man tvilte på den medisinske rasjonaliteten bak abortene. Flere var av den oppfatning at bakgrunnen for den oppadgående trenden var at det

var den enkelte lege som avgjorde om det var gyldig basis for et abortinngrep. For å stramme inn på dette, gikk en over til et system der det ikke lenger var familielegene som innvilget abort, men oppnevnte komiteer, bestående av gynekologer på de ulike sykehusene. Dette førte til en dramatisk reduksjon i årlige aborter i USA. Årsaken var trolig at de enkelte legene, eller familielegene, kjente sine pasienter mer personlig og var mer sympatisk overfor deres situasjoner. Dette da i motsetning til sykehus-komiteene som hadde en større distanse til den enkelte pasient og var mer opptatt av sykehusets renommé (Munson, 2008:79-80).

Det faktum at det ble vanskeligere å få utført en lovlig abort, resulterte i en økende grad av abortinngrep utført av ukvalifisert personell som ofte kunne få dramatiske konsekvenser. Eksempelvis kan det nevnes at i New York City ble dødelighetsraten til kvinner som fikk utført aborter mellom 1951-1962 nesten fordoblet, mens det totale antallet aborter som ble utført faktisk sank (Munson, 2008:80). Dette førte til at abort igjen ble et større debatttema i de medisinske miljøene, men det var fortsatt lite offentlig interesse for temaet.

Den situasjonen endret seg i 1962 med Sherri Finkbine saken. Finkbine var en gift middelklasseemor til fire og vert i et fjernsynsprogram i Arizona. I 1962 var hun gravid med sitt femte barn, og det var en ønsket graviditet fra både hennes og mannens side. Derimot hadde hun under svangerskapet tatt et beroligende middel kalt «thalidomid» som hun senere fikk vite kunne fremkalle ekstreme fødselsdefekter. Hun oppsøkte sin familielege som fikk avtalt et abortinngrep selv om Arizonas lover kun tillatte abort dersom morens liv sto i fare. Mens hun ventet på at dagen for inngrepet skulle komme, ble hun bekymret for at det var andre kvinner som også var i hennes situasjon eller kunne komme i hennes situasjon dersom de ikke ble advart. Hun fikk snakket med en journalist i avisen Arizona Republic og ba om at de måtte trykke en advarsel, men uten noen tilknytning til hennes navn. Samme dag som hun skulle utføre abortinngrepet trykket Arizona Republic saken på forsiden. Sykehuset ble bekymret for rettslige sanksjoner og avlyste derfor inngrepet. Familielegen hennes forsøkte å få en rettskjennelse på at sykehuset måtte gjennomføre aborten, men uten hell. Finkbine endte til slutt opp med å reise til Sverige for å få en abort gjennomført (Ginsburg, 1989:35-36)

Saken hadde etter hvert fått svært stor mediedekning. President Kennedy gikk offentlig ut og bad amerikanerne ødelegge thalidomid dersom de hadde det, og Vatikanstaten utgav en pressemelding der de tok avstand fra abort og sidestilte det med drap (Ginsburg, 1989:36). Det faktum at Finkbine hverken var aktivist eller hadde vært «seksuelt løssluppen», men likevel hadde havnet i en slik vanskelig situasjon, det gjorde et sterkt inntrykk på den amerikanske opinion. Finkbine hadde ment at det var uheldig, men nødvendig å gjennomføre aborten. Denne oppfattelsen av abort og den stemningen som Finkbine-saken hadde skapt ble underliggende for abortdebatten de tjue neste årene i USA.

Tre år senere avsa den amerikanske høyesteretten *Griswold vs. Connecticut*-dommen, som senere kom til å legge grunnlaget for den banebrytende *Roe vs. Wade* dommen. *Griswold* var en kvinne som i 1962 ble dømt for brudd på en da 83 år gammel lov i Connecticut som forbød bruken av prevensjonsmiddel og gjorde det forbudt for en lege å foreskrive et prevensjonsmiddel. *Griswold* var direktør ved en nyåpnet Planned Parenthood klinikk i byen New Haven der kvinner og menn kunne få informasjon og bli foreskrevet prevensjonsmidler. Klinikken åpnet 1 november 1961, dels med tanke på å teste den gamle loven i rettssystemet, *Griswold* ble arrestert og klinikken stengt 10. november, bare ti dager etter åpningen. Aktor *Maretz* prosederte på at det var delstatens plikt å dømme de som brøt loven, og at den eneste måten å forandre en lov man var uenig i, var gjennom det lovgivende organ og ikke det dømmende. Han fikk i stor grad medhold hos dommer *Lacey* som mente loven fra 1879 var «absolutt» og dømte *Griswold* til å betale 100 dollar i bot for overtredelsen (*Parke*, 1962).

Griswold anket saken og den ble til slutt tatt opp for USAs høyesterett. Der ble loven, i en syv mot to avgjørelse, kjent grunnlovsstridig på bakgrunn av at den brøt «retten til privatliv». Selv om dette ikke er direkte nevnt i grunnloven, mente Høyesterettsdommer *Douglas*, som skrev flertallets bedømmelse, at en kunne finne denne rettigheten i kjølvannet og skyggen av andre rettigheter beskyttet av grunnloven, eksempelvis grunnlovens beskyttelse av ytringsfrihet, mot ugrunnede ransaker eller tilståelser under tvang. Høyesterettsdommer *Goldberg* skrev en sammenfallende bedømmelse der han brukte det niende grunnlovstillegget angående rettigheter som ikke spesifikt er nevnt i grunnloven, som basis for høyesterettsavgjørelse. Høyesterettsdommerne *Harlan* og *White* skrev også en sammenfallende bedømmelse der de

brukte det fjortende grunnlovstillegget som sier at ingen kan frata borgerne rettigheter uten en rettergang, som en del av begrunnelsen til at Connecticut-loven var grunnlovsstridig. Høyesterettsdommerne Black og Stewart dissenterte (New York Times, 1965). I ettertid er dommen mest kjent for at høyesterett fastsatte at grunnloven beskyttet «retten til privatliv».

3.3 Roe vs. Wade

I 1969 var advokatene og feministene Linda Coffee og Sarah Weddington begge nyutdannet fra Universitetet i Texas. Begge var også på jakt etter en passende kvinne til å være den saksøkende part i sak, for å oppheve de restriktive abortlovene i delstaten. De som var for selvbestemt abort hadde i løpet av 60-tallet endret fokus fra å forsøke å påvirke delstatsforsamlingene til å liberalisere abortlovene, til å bestride om disse lovene var forenelige med grunnloven (Ginsburg, 1989:40) Weddington og Coffe hadde vurdert og forkastet flere kandidater, og endte til slutt opp på den tjueen år gamle Norma McGorvey. Hun var en fraskilt alenemor til en jente på 5 år. Dessuten var hun også gravid og ønsket en abort, noe som Texas ikke tillot. Weddington og Coffe mente McGorvey ville fungere godt som den saksøkende part, ettersom hun representerte den gruppen kvinner som hadde mest å tjene på selvbestemt abort, og da også mest å tape på restriktive abortlover. Hun var ung, i jobb, lavt lønnet, fraskilt og lavt utdannet. Et barn til ville bare gjøre hennes situasjon enda vanskeligere (Judges, 1993:140).

De gikk til sak mot statsadvokaten i Dallas, som representant for delstatens lover, og anonymiserte McGorvey til «Jane Roe». Etter at den føderale domstolen, som hadde jurisdiksjon over Texas, avsa en tvetydig dom i 1970, bestemte Weddington og Coffe seg for å anke til høyesterett. Der ble saken hørt, det vil si muntlig argumentasjon ble fremført fra begge partene i saken i 1971, og den berømte domsavsigelsen kom den 22. januar 1973. Den kan på mange måter sies å ha vært overraskende for selv den mest håpefulle abortrettighetsforkjemperen på det tidspunktet (Munson, 2008:83).

Retten var delt syv mot to, og høyesterettsdommer Blackmun skrev flertallets bedømmelse. Han foretok en gjennomgang av aborthistorien der han fokuserte på at abort ikke hadde vært

ulovlig før siste halvdel av 1800-tallet, at romerne og grekerne ikke hadde hatt noen lovfestet beskyttelse av det ufødte, og konseptene «quickening» og «ensoulment», henholdsvis fra engelsk «common-law» og fra katolsk-teologisk tenkning (Judges, 1993:142). Med denne gjennomgangen ønsket han å vise at det historisk sett var unntaket at abort ble sett på som ulovlig, heller enn regelen. Han konkluderte med at på det tidspunktet grunnloven ble skrevet var det større muligheter for en kvinne å avslutte en graviditet enn det var i flere delstater anno 1973.

«Retten til privatliv», som ble definert av Høyesterett i *Griswold vs. Connecticut* (1965), ble sentral for dommen. Etter en kort gjengivelse av denne retten lød det videre:

This right to privacy, whether it be founded in the Fourteenth Amendment's concept of personal liberty and restrictions upon state action, as we feel it is, or, as the District Court determined, in the Ninth Amendment's reservation of rights to the people, is broad enough to encompass a woman's decision whether or not to terminate her pregnancy (Judges, 1993:143).

Retten finner altså at beslutningen om å foreta en abort faller innenfor en kvinnes rett til privatliv. Dermed vil det være overtramp fra delstatens side dersom de forsøker å nekte en person dette valget. Videre er det interessant å merke seg at retten også diskuterer hvordan en skal definere begrepet «person». For dersom et foster er en person, eller som i «Initiative 26» i Mississippi der en definerer begrepet fra og med befruktning, vil denne retten til privatliv måtte vike for det fjortende grunnlovstilleggets rettigheter om likhet for loven og rett til en rettferdig dom. Flertallet i retten mente derimot at grunnlovens bruk av begrepet person ikke omfattet det ufødte (Judges, 1993:144).

Konklusjonen til Høyesterett var at de la svangerskapets inndeling i trimester til grunn. I første delen av trimesteret var abort et spørsmål mellom en kvinne og hennes lege. Delstaten kunne ikke innskrenke eller regulere denne muligheten, med andre ord etablerte retten selvbestemt abort slik vi mer eller mindre kjenner den i dag. I andre trimester kunne delstatene regulere abort, men kun dersom slike lover var ment for å beskytte morens helse. I tredje trimester kunne delstatene regulere og innskrenke muligheten for abort relativt fritt, ettersom det kunne begrunnes ut fra at et foster i denne perioden kunne tenke seg å være levedyktig utenfor moren. Derimot kunne ikke delstatene sette seg mot abort dersom kvinnens

helse sto i fare. I *Doe vs. Bolton*, som var en sammenhengende sak vedrørende abortrestriksjonene i Georgia og ble avgjort samme dag som *Roe vs. Wade*, gikk retten nærmere inn på hva de mente med «kvinnens helse». Der uttrykte de eksplisitt at med «kvinnens helse» mente de hennes psykologiske-, mentale- og familiære helse, så vel som hennes fysiske helse (Munson, 2008:83). I løpet av rundt 150 år hadde altså USA med disse dommene sluttet ringen vedrørende synet på abort. Disse 150 årene løp fra «Physicians' Campaign» og kampen for å kriminalisere abort i andre halvdel av 1800-tallet, til Høyesteretts erkjennelsen av selvbestemt abort i *Roe vs. Wade* et århundre senere. Det er til slutt også verdt å merke seg at Høyesteretts avgjørelse var stikk i strid med den sittende politiske administrasjonen som under ledelse av president Nixon var motstander av selvbestemt abort (O'Connor, 1996:44)

3.4 Mobilisering

Roe vs. Wade var et vannskille for de sosiale bevegelsene knyttet til abortdebatten. På den ene siden var det en kulminasjon for abortrettighetsbevegelsen som så på dommen som en fullkommen seier. På den andre siden var *Roe vs. Wade* «gnisten som antente bålet» for «Ja til livet»-bevegelsen og førte til at denne bevegelsen ble mobilisert.

3.4.1 Mobilisering i forkant av *Roe vs. Wade*

Det var i slutten av 1960-tallet at abortrettighetsaktivister startet å få gjennomslag for sine synspunkter og enkelte håndfaste seirer. Mellom 1967 og 1972 hadde hele 14 delstater vedtatt nye lover som tillot abort på foster som ennå ikke var levedyktige. Disse seirene førte til at flere sluttet seg til abortrettighetsaktivistene, blant annet National Organization of Women i 1968, American Civil Liberties Union i 1969 og Planned Parenthood også i 1969. En fikk med andre ord en bredere abortrettighetsbevegelse (Ginsburg, 1989:37). Bevegelsen vokste og ble mer både synlig i den offentlige debatt, men også via demonstrasjoner og lobbyisme. I august 1970 ble det holdt dramatiske demonstrasjoner i urbane strøk over hele USA med krav om at anti-abort lover skulle avskaffes. Slike demonstrasjoner etablerte at målet for abortrettighetsbevegelsen var å fjerne abortrestriktive lover og innføre en selvbestemt abort.

Bevegelsen konsentrerte seg hovedsakelig om delstatsnivået, ettersom det var dette lovverket som stort sett regulerte abort. Dette var vellykket i de mer «liberale» og urbane delstatene som eksempelvis New York, men i offensiv mot Midtvesten slo det helt falitt. Et resultat av dette ble at bevegelsen skiftet fokus, fra delstatsforsamlingene, til rettssystemet, og bestridte selve grunnlovsmessigheten til de gjeldene abortlovene. Etter *Griswold vs. Connecticut* forsto også bevegelsen at denne formen for «juridisk aktivisme» fungerte, og etter stort press besluttet den føderale høyesteretten å høre to saker, nemlig *Roe vs. Wade* og *Doe vs. Bolton* (Ginsburg, 1989:41). Dette førte til at abortrettighetsbevegelsen fikk sin ultimate seier den 22. januar 1973 med domsavgjørelsen til *Roe vs. Wade*.

3.4.2 Motmobilisering etter *Roe vs. Wade*

Ved årsskiftet 1972 til 1973 var «Ja til livet»-bevegelsen en liten elitistisk gruppe bestående hovedsakelig av advokater, politikere og leger. Disse aktørene var igjen nesten utelukkende katolikker. Den eneste nasjonale «Ja til livet» organisasjonen var for eksempel en organisasjon innenfor den katolske kirke. Når så *Roe vs. Wade* avgjørelsen ble fattet, klarte ikke *New York Times* å finne en eneste «Ja til livet» organisasjon som de kunne be om reaksjoner fra, og måtte nøye seg med å beskrive de katolske kardinalenes sjokk over dommen (Munson, 2008:85). Men abortrettighetsbevegelsens seier med *Roe vs. Wade* førte til «Ja til livet»-bevegelsens mobilisering, og det i stor skala. Fem måneder etter dommen samlet folk fra hele landet seg i Denver for å organisere og planlegge en respons. Resultatet ble opprettelsen av «National Right to Life Committee» som ble den første *ordentlige* «Ja til livet» organisasjonen. 18 måneder etter var det opprettet uavhengige «Ja til livet» organisasjoner i hver delstat (Munson, 2008:86)

Det første eksempelet på «Ja til livet»-bevegelsens voksende styrke og deres begynnende politiske innflytelse, kom i 1977 da den amerikanske kongressen vedtok «Hyde-amendment» (Ginsburg, 1989). Forslaget gjorde det lovlig for delstatene å forby bruk av offentlige midler, som «Medicaide», til abortinngrep med mindre morens liv sto i fare. Bevegelsen fikk også hjelp av en generell konservativ svingning i USA på slutten av 70-tallet, som senere fikk navnet «New Right». Denne konservatismen inneholdt en blanding av konservativ fiskal politikk og en opphøyelse av «tradisjonelle familieverdier». Det var sistnevnte som gav «Ja til

livet»-bevegelsen medvind, og det så ut som bevegelsen hadde sjanse til å få Roe vs. Wade tilsidesatt. Men i begynnelsen av 1980-tallet ble det raskt klart at det ikke ville være så enkelt. Ved kongressvalget i 1982 var 74 prosent av alle kongressmedlemmer for selvbestemt abort, i motsetning til 54 prosent i forrige kongressperiode (Ginsburg, 1989:49). Dette var en stor tilbakegang for «Ja til livet»-bevegelsen både fordi det ble vanskeligere å bli hørt i kongressen, men også dersom en tok utgangspunkt i at valget reflekterte holdningene i befolkningen var det et stort flertall i befolkningen som ønsket selvbestemt abort. Tross motgang i den politiske sfære hadde bevegelsen mer suksess i den juridiske. To dommer ved inngangen til 1990-tallet, Webster vs. Reproductive Health Services i 1989 og Planned Parenthood vs. Casey i 1992, gav delstatene større handlingsfrihet til å legge begrensninger på delstatens abortpraksis (Munson, 2008:88). Et interessant aspekt er at både abortrettighetsbevegelsen og «Ja til livet»-bevegelsen, i hver sin periode, mislyktes på den politiske arena, men var mer vellykkede på den juridiske.

Samme tiår førte også med seg en tragisk økning i voldsbruk blant aktører som identifiserte seg med «Ja til livet»-bevegelsen. Mellom 1991 og 1998 var det 23 drap eller drapsforsøk på leger eller annet personell som utførte abort. Samtidig var det også økende forekomster av vandalisme, bombing, drapstrusler, syreangrep og andre former for angrep mot abortklinikker (Munson, 2008:88-89).

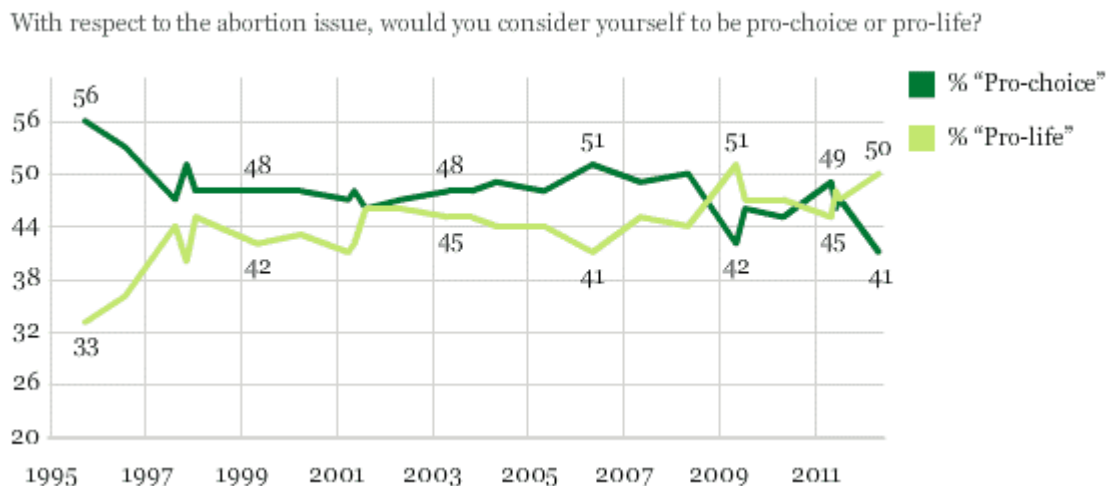
3.5 Abort og «Ja til livet»-bevegelsen i dagens USA

I dag er abortinngrep en av de mest vanlige medisinske prosedyrene i USA. Over én av fem graviditeter ender i abort, og før fylte 40 vil en av tre amerikanske kvinner ha tatt én eller flere aborter (Munson, 2008:89). På tross av at abort har blitt en så vanlig medisinsk praksis, er debatten og kontroverser rundt dette fortsatt stor. Temaet var blant annet et av hovedfokusene i debatten om utnevnelsen av høyesterettsdommerne John Roberts og Samuel Alito, i henholdsvis 2005 og 2006.

Tallet på aborter steg jevnt etter 1973 og nådde en topp i på 1,61 millioner i 1990, etter det har det derimot falt jevnt. Årsaken til denne nedgangen har vært kraftig debattert, og faktorer som

har blitt vurdert er holdninger til abort, pars prevensjonsvaner og unge kvinners demografi situasjoner. Videre er en annen aktuell faktor tilgangen på abort, som varierer i stor grad fra hvor en bor i landet, og som har særlig i fokus i debatten om selvbestemt abort (Munson, 2008:90). At holdningene til abort endrer seg over tid, kommer frem av undersøkelser amerikanske Gallup har foretatt. Under, i figur 3.1, kan vi se at fra 1995 til 2012 har folk som identifiserer seg som «pro-life» og «pro-choice» endret seg relativt merkbart. Fra 56 prosent som identifiserte seg som «pro-choice» i 1995, var det i 2012 sunket til 41 prosent. De som identifiserte seg som pro-life hadde steget fra 33 prosent i 1995, til 50 prosent i 2012 (Saad, 2012).

Figur 3.1: Amerikaneres standpunkt på abort

Referanse: Saad (2012)

Abort i USA i dag er en offentlig og moralsk sak. «Ja til livet»-bevegelsen er på sin side vel etablert og involvert i alt fra media, academia og jus, til sivilsamfunnet. Mer sentralt er det at bevegelsen har en endeløs rekke organisasjoner på lokalt, delstatlig, regionalt, og nasjonalt nivå. Disse spiller en sentral rolle i å mobilisere aktivister, både ved skolering og undervisning, men også med finansielle midler, nettverk, ledelse, institusjonelle tilknytninger og en rekke andre resurser som spiller en viktig rolle i mobiliseringen. Mens personer som ønsket å involvere seg i «Ja til livet»-bevegelsen i 1973 i hovedsak måtte starte på bar bakke og ofte benytte egne økonomiske resurser, kan de i dag velge og vrake i en rekke forskjellige

«Ja til livet» organisasjoner. Den største av disse er «National Right to Life Committee» som har flere hundretusen medlemmer og rundt 14 millioner dollar i budsjett (Munson, 2008:91).

3.5.1 Bevegelsens strategi og taktikk

«Ja til livet»-bevegelsen ble for alvor mobilisert som en motmobilisering til abortrettighetsbevegelsens suksess med Roe vs. Wade. Etter dette har de hatt både fremgang og tilbakeskritt, men en ting er relativt klart, og det er at bevegelsen i dag arbeider hardt og omfattende for å få gjennomslag for synspunktene sine. Okwaraocha (2011:23) identifiserer tre hovedstrategier som bevegelsen benytter seg av for å oppnå dette, nemlig en politisk strategi, en rammedannelse strategi og en voldelig strategi.

Den politiske strategien går ut på å fremme og støtte lovforslag som på en eller annen måte gjør det vanskeligere å få abort. Det kan for eksempel være lover som krever at gifte kvinner må ha informert ektemannen om at hun skal ta abort, obligatoriske ventetider og rådgivningstimer. Men det handler like mye om å hindre lovforslag som etter deres mening øker tilgangen på abort. Videre er bevegelsen aktivt ute og støtter de politiske kandidatene som de mener har gode «Ja til livet» standpunkt, og ofte advarer de også mot dem som de mener er dårlige på dette. I kjølvannet av Roe vs. Wade forsøkte bevegelsen å få et «human life amendment», altså et grunnlovstillegg som skulle gå vekk fra selvbestemt abort, gjennom i kongressen. Dette lyktes de ikke i, men etter høyesterettsdommene Webster vs. Reproductive Health Services i 1989 og Planned Parenthood vs. Casey i 1992 så de mulighetene for heller å arbeide opp mot delstatsforsamlingene og utnytte handlingsrommet der (Okwaraocha, 2011:25-26).

Rammer kan sies å være de «brillene» vi ser verden rundt oss med, og rammedannelse vil da være en prosess der en forsøker å danne spesifikke rammer. Rammedannelsesstrategien går videre ut på at «Ja til livet»-bevegelsen ønsker å endre samfunnsholdningene og snakke til folks samvittighet når de prater om abort. Istedenfor å snakke om «rettigheter» snakker bevegelsen om moral, familieverdier, og menneskeverdet. De forsøker altså å danne visse rammer rundt abortdebatten som er mest fordelaktige for deres ståsted, samtidig som de

ønsker at dette skal bidra til å endre samfunnsholdninger mot abort i USA (Okwaraocha, 2011:24). På grunnlag av dette ønsker de å formidle at livet starter allerede med unnfangelsen, slik at dersom de får folk til å bli enige med det premisset, vil det også være enklere å avskaffe selvbestemt abort.

Dessverre har også vold blitt brukt av mennesker som identifiserer seg med «Ja til livet»-bevegelsen for å fremme saken. Selv om den konvensjonelle «Ja til livet»-bevegelsen tar avstand fra all voldsbruk, har en hatt flere episoder der aktivister har brukt vold som virkemiddel. Mest kjent er kanskje «Operation Rescue» som var en gruppe som blokkerte inngangen til abortklinikker mellom 1988 og 1989 og som ikke var ukjent med å ta i bruk vold for å «prove their point» (Okwaraocha, 2011:28).

3.6 Handlingsfriheten til delstatene

I dag kan vi se store forskjeller i tilgjengeligheten på abort fra delstat til delstat i USA. Bakgrunnen for at delstatene har fått denne handlingsfriheten kan i bunn og grunn spores tilbake til to sentrale høyesterettsavgjørelser, nemlig Webster vs. Reproductive Health Services fra 1989 og Planned Parenthood vs. Casey tre år senere i 1992. Webster vs. Reproductive Health Services omhandlet en lov vedtatt i Missouri som forbød bruken av delstatens offentlige klinikker, sykehus og ansatte, og offentlig finansiering i forbindelse med abortinngrep. Lovens fortekst gjorde det også klart at menneskelivet startet ved unnfangelsen. Saken ble av de to foregående rettsinstansene sett på som grunnlovsstridig, men delstatens riksadvokat, William Webster, anket saken, med støtte fra Bush-administrasjonen, inn for Høyesteretten. Bush-administrasjonen så på dette som en mulighet for å tilsidesette Roe vs. Wade. Dette var det derimot ikke mer enn fire av de ni høyesterettsdommerne som gikk inn for. Høyesterettsdommer O'Connor, som lå an til å kunne bli den femte og avgjørende stemmen, gikk derimot inn for, sammen med de fire som ville tilsidesette Roe vs. Wade, at loven ikke var grunnlovsstridig. Hun tok utgangspunkt i om loven skapte en «undue burden», eller urettmessig byrde, for kvinner som søkte abort, noe hun mente loven ikke skapte. Dette var en standard som Høyesterett hadde benyttet seg av ved tidligere avgjørelser som *City of Akron v. Akron Center for Reproductive Health* fra 1983 (O'Connor, 1996:125). Dermed fikk

delstatene betydelig styrket handlingsrom til å foreta begrensninger rundt abort som tidligere var sett på som grunnlovsstridige under *Roe vs. Wade*.

I 1992 kom *Planned Parenthood vs. Casey* til Høyesteretten. I lys av *Webster vs. Reproductive Health Services* hadde flere delstater fått med seg det økte handlingsrommet. I Pennsylvania signerte den demokratiske guvernøren Robert Casey, en motstander av selvbestemt abort, en lov i 1989 kalt «Abortion Control Act» som inneholdt en rekke tiltak for å redusere abort. Noen av disse var obligatoriske anti-abortorienteringer av leger, en 24-timers ventetid etter kvinnen hadde fått orienteringen, lovpålagt meddelelse til ektemake og mindreårige måtte enten ha med foresatte eller få en rettskjennelse for å utføre aborten (O'Connor, 1996:143). Flertallet gikk i dommen inn for å erklære deler av loven, eksempelvis meddelelse til ektemake, som grunnlovsstridig ettersom det skapte en urettmessig byrde, men de opprettholdt store deler av loven. Dermed styrket loven delstatenes handlingsfrihet til å legge visse begrensninger på tilgangen til abort. Men avgjørelsen styrket også *Roe vs. Wade* ettersom retten eksplisitt bekreftet på nytt at Høyesterett sto bak denne dommen og dens essens om kvinners rett til å velge å avslutte et svangerskap (Munson, 2008:88). Rehnquist, som sammen med Scalia dissenterte på opprettholdelsen av *Roe vs. Wade*, skrev: «We believe that *Roe* was wrongly decided, and that it can and should be overruled consistently with our traditional approach to 'stare decisis' in constitutional cases» (Wagner, 1996:940). Med andre ord: En invitasjon til nye rettsaker som kan tilsidesette *Roe vs. Wade*.

4. «JA TIL LIVET» BEVEGELSEN SOM SOSIAL BEVEGELSE

«I more than 100 percent believe that abortion is killing a human being. No amount of research or anything else will ever change my mind that from the time of conception, there's a child there. I mean my mind is set and it isn't gonna change»

«Tim», en «Ja til livet» aktivist fra Oklahoma City (Munson, 2008:1)

4.1 Sosiale bevegelser

«Ja til livet» aktivisme og organisering representerer noe større enn bare enkelttilfeller. De kan sies å være del av en større bevegelse som jobber mot abort på ulike måter, altså kollektive handlinger. I litteraturen vil dette karakteriseres som en sosial bevegelse. Teorier på sosiale bevegelser er mange, og de har ofte ulike definisjoner som enten er svært inkluderende eller ekskluderende for hva som kan defineres som en sosial bevegelse. Det skilles også mellom hva som er kjennetegn, eller kvalifikasjoner, for en sosial bevegelse.

Den klassiske teorien på sosiale bevegelser kommer fra klassekamper og omhandler hovedsakelig fordelingen av resurser i samfunnet ut fra Marxistisk tankegang. Her fremheves det at alle politisk betydningsfulle kollektive handlinger fundamentalt sett kommer som konsekvenser av den kapitalistiske produksjonen, og at andre eventuelle bakenforliggende årsaker til kollektive handlinger er sekundære. Videre fremhever den Marxistiske tankegangen rundt sosiale bevegelser at hvem som er de betydningsfulle aktørene, defineres ut fra et klasseforhold som er befestet i produksjonsprosessen, og at andre identiteter aktørene har er sekundære (Buechler, 1995:441-442). Dermed blir forståelsen av sosiale bevegelser hovedsakelig satt inn i konteksten av arbeidernes kamp for rettigheter og lønn, opp mot den øvre klassen og elitene. Denne teoretiske vinklingen kan være nyttig for å tolke forhold under industrialiseringen av Europa og klassekonfliktene som var frem til andre verdenskrig, men vil være mindre fruktbar når det er snakk om «Ja til livet» bevegelsen.

På grunnlag av dette har forskningen på sosiale bevegelser etter kulturkampene på 1960-tallet gått mer mot det som kalles «New Social Movement Theory» som er bedre egnet til å tolke sosiale bevegelser som ikke eksplisitt omhandler en klasse konflikt. En så nemlig at de aktørene som involverte seg i sosiale konflikter etter andre verdenskrig, ungdom, kvinner og nyere profesjonsgrupper, ikke i så stor grad var knyttet opp til en klasse (Della Porta og Diani, 2006:6). I følge Buechler (1995:443) er teorien på «New Social Movement Theory» svært omfattende, og ikke minst med stort spenn for hvordan en skal definere sosiale bevegelser og hvilke kriterier en skal legge til grunn.

I denne studien kommer jeg til å ta utgangspunkt i Della Porta og Dianis (2006:20) som definerer en sosial bevegelse som en særegen sosial prosess bestående av flere mekanismer som aktører benytter seg av for å engasjere seg i kollektive handlinger. De fremhever videre tre kjennetegn ved sosiale bevegelser, nemlig at de er (1) folkelige nettverk basert på (2) delte overbevisninger og solidaritet, som mobiliseres ut i fra en (3) konfliktsak med en klar motstander. En slik definisjon er også i samsvar med Tarrow i dens vektlegging av nettverk, protester og konflikt (Crossley, 2002:6).

Aktører som involverer seg i sosiale bevegelser gjør det for å delta i en politisk, økonomisk eller kulturell konflikt der de forsøker å påvirke, det være seg som forkjemper eller motstander, endringer i samfunnet. Dette i en setting med en klart definert motstander der disse kjemper om å få være den definerende makt og vinne frem med sine interesser på bekostning av motstanderen (Tilly 1978, referert i Della Porta og Diani, 2006). I abortdebatten har vi som kjent to helt klare sider, forkjemperne og motstanderne av abort. De jobber fra hver sin side i et forsøk på å påvirke debatten på en slik måte at den går på bekostning av den motstående bevegelsen. Abortdebatten kan sies å være en konfliktsak som både er en politisk sak der det jobbes helt konkret med lover for å utvide eller innskrenke muligheten til abort, men også som en sak om moralske verdier som både kvinners frihet og livets begynnelse.

De folkelige nettverkene i en sosial bevegelse strekker seg kun ut over de utallige kollektive handlingene som skjer innad i en organisasjon. Her er det snakk om at aktører innenfor en sosial bevegelse kan jobbe for samme sak, men samtidig beholde sin individualitet og ikke regnes som en del av en spesifikk organisasjon, selv om en regner seg som en del av bevegelsen som helhet (Della Porta og Diani, 2006:21). Dette kan eksemplifiseres med delstatspolitikere som erklærer seg som «pro-life», altså motstander av abort, og går til valg på et slikt ståsted. De trenger ikke være tilknyttet en «Ja til livet» organisasjon, men vil likevel kunne regnes som en aktør innenfor den sosiale bevegelsen som helhet. Videre vil de kunne utveksle ressurser med de mer formelle organisasjonene, og fungere sammen mer i grad av et nettverk. Altså at politikeren jobber for sakene «Ja til livet» organisasjonen brenner for, mens organisasjoner støtter kandidaten i valgkampen.

Den delte overbevisningen i sosiale bevegelser er det som skaper samholdet og solidariteten. Dette er overbevisninger som strekker seg langt utover et enkelt lovforslag eller valgkamp. Det er en kollektiv identitet som gir bevegelsen en mening og et felles mål. Ofte er det slik at det er denne overbevisningen som danner en «paraply» som alle aktørene kan identifisere seg under, og som gir «medlemskap» til den sosiale bevegelsen. En slik overbevisning trenger ikke være identisk hos alle aktørene, men de må absolutt være forenelige med hverandre (Della Porta og Diani, 2006:21). Man kan altså si at «Ja til livet», eller «pro-life», er merkelappen på bevegelsen, og det er en felles overbevisning om at abort i en eller annen forstand er uheldig og bør forhindres. Så kan en ha forskjellige tilnærmelser til denne overbevisningen, og hvordan en bør protestere mot den.

4.1.1 Sosiale motbevegelser

Når det dannes sosiale bevegelser har en i flere tilfeller også sett at det dannes en annen sosial bevegelse som arbeider mer eller mindre for det motsatte av den første bevegelsen. Disse motbevegelsene kan defineres ut fra at de mobiliserer mot en annen sosial bevegelse (Turner & Killian 1957, referert i Lo, 1982:118). Andre har vært mer eksklusive i sin tolkning av motbevegelser. Zald (1979) og Mottl (1980) mener at slike motbevegelser ikke skal defineres ut fra at de mobiliserer i opposisjon til en annen sosial bevegelse, men at de er i opposisjon til sosiale endringer i samfunnet (referert i Lo, 1982:118). En slik definisjon ville for eksempel

ekskludert «Ja til livet» bevegelsen som en motbevegelse ettersom den ikke kjemper mot endringer i samfunnet, men heller agiterer for å endre visse holdninger og lover i samfunnet. Dermed risikerer vi å få en såpass snever definisjon av begrepet at vi mister for mange interessante tilfeller. En slik konservativ tolkning av motbevegelser som forkjempere for status quo vil også ha et hovedfokus på høyrevendte bevegelser, mens den første definisjonen åpner for at motbevegelser både kan være høyre- og venstrevendte.

I denne oppgaven kommer jeg til å legge den første definisjonen, av Turner og Killian, til grunn. Med andre ord vil enhver sosial bevegelse som er mobilisert som en reaksjon på en annen, være en motbevegelse. Spørsmålet en kan stille er om anti-abortbevegelsen er motbevegelsen, eller om abortbevegelsen er det. I kapittel tre gav jeg en gjennomgang av aborthistorien og viste tilbake til «Physicians' Campaign» på midten av 1800-tallet der en forsøkte å gjøre abort ulovlig. Skal en da si at dette var den første sosiale bevegelsen angående abort, slik at abortbevegelsen på 1960- og 70-tallet var motbevegelsen? Videre har jo abortsaken som nevnt foregått i en pendel bevegelse, så hvilken side hadde den første sosiale bevegelsen? På grunn av begrensningene til denne oppgaven kommer jeg ikke til å gå inn på en lengre historisk utgreiing her, men vil kort nevne to aspekter som taler for at abortbevegelsen på 1960- og 70-tallet var den sosiale bevegelsen som mobiliserte «Ja til livet»-bevegelsen som en motbevegelse.

For det første kan ikke «Physicians' Campaign» ses på som en sosial bevegelse ettersom det i hovedsak var en profesjons kamp om å få eneretten til praktisering av medisin som drev frem kampanjen. Selv om også feminister gav sin tilslutning til kampanjen var det ikke under en solidaritet eller felles overbevisning med legene, og det taler heller ikke for at de opererte i et nettverk med hverandre. For det andre ville ikke abortbevegelsen på midten og slutten av 1900-tallet passet inn i definisjonen som en motbevegelse på noe som skjedde hundre år tilbake i tid. Meyer og Staggenborg (1996:1635) nevner tre betingelser som må ligge til grunn for at motbevegelser skal dannes. Den første er at den sosiale bevegelsen har oppnådd suksess, den andre er at enkelte deler av befolkningen føler seg truet av bevegelsens mål og den tredje er at politiske allierte er villige til å støtte en opposisjonell mobilisering. De poengterer at en motbevegelse kommer som en direkte reaksjon på en seier hos den sosiale

bevegelsen. Lo (1982:119) poengterer videre at sosiale bevegelser og motbevegelser fungerer sammen og samhandler som et «par i en tango» der den ene reagerer på den andre. Dermed vil det store tidsrommet på rundt hundre år være diskvalifiserende. En kan derfor legge til grunn at abortbevegelsen er den sosiale bevegelsen som «Ja til livet»-bevegelsen har reagert på, og dermed har sistnevnte blitt en motbevegelse.

4.1.2 Rammedannelse

Når en skal studere sosiale bevegelser er det nødvendig å også ha en forståelse av teorien rundt rammedannelse, eller «framing theory». Rammer kan som sagt sies å være de «brillene» vi ser verden og hendelser som skjer rundt oss med, og hjelper oss med å forstå dem. Eller sagt på en annen måte gir slike rammer aktører et grunnlag for å tolke hendelser, gi forventning til utvikling og lede oppfatningen av en gitt sak (Della Porta og Diani, 2006:74). I en gitt konfliktsak vil de ulike bevegelsene forsøke å danne rammer som er gunstige for sin sides strategi for å oppnå målet, altså rammedannelse. Rammene er med på å mobilisere aktørene og legitimere handlingene foretatt av den sosiale bevegelsen (Vijay og Kulkarni, 2012:750).

Snow og Benford (1988, referert i Della Porta og Diani, 2006:74) definerer tre hovedrammer, eller steg, som danner grunnlaget for rammedannelse, nemlig en diagnostiseringsramme, prognostisk ramme og motivasjonsramme. Diagnostiseringsrammen handler om å identifisere problemet eller å problematisere en sak. Det handler om å forme hvordan en sak blir oppfattet og identifisere hvem som har skylden, eller må stå ansvarlig for problemet. Videre legger den prognostiske rammen frem en strategi og taktikk for hvordan en skal løse problemet. Sagt på en annen måte forsøker disse rammene å identifisere problemet og å komme med en løsning på det. Motivasjonsrammen handler i større grad om hvordan en skal mobilisere aktører trass kostnadene ved kollektive handlinger. De skal produsere motivasjonen og insentivene for å delta. Aktørene må med andre ord oppfatte mobiliseringen som nyttig, aktuell og berettiget. Med motivasjonsrammer forsøker en å knytte en sammenkobling mellom individet og kollektivet slik at aktørene ser relevansen av et gitt problem i sitt daglige liv (Snow og Benford 1988, referert i Vijay og Kulkarni, 2012:750).

4.1.3 Organisasjoner i sosiale bevegelser

Sosiale bevegelser har ofte blitt identifisert med løse strukturer og nettverk. Det er ikke uvanlig at sosiale bevegelser kan ha flere hundre grupper og organisasjoner, som ofte har kort livstid, men også strukturerte og velfungerende organisasjoner med klare ledere. Sosiale bevegelser er ofte mye mer enn bare summen av de organisasjonene den består av, men disse spiller ofte en viktig rolle innenfor de ulike bevegelsene. Slike organisasjoner kan spille en viktig rolle innenfor det å mobilisere aktører, definere organisatoriske mål, håndtere og organisere donasjoner, drive opplæring og informasjonsarbeid (Della Porta og Diani, 2006:137). Organisasjonene kan også være sentrale i å indentifisere hvem som er bevegelsens målgruppe og motstandere i ulike deler av landet og på ulike arenaer. Sosiale bevegelser har ofte aktører med begrenset engasjement i den forstand at det er stor utskifting og aktører er gjerne kun aktive for en viss periode eller i et visst prosjekt. Organisasjonene hjelper da å beholde kontinuiteten i bevegelsen og hinder til en viss grad at den blir for avhengig av enkeltpersoner eller karismatiske ledere.

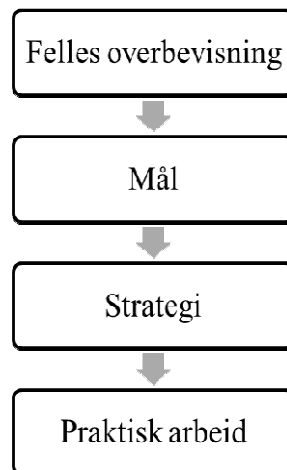
Della Porta og Diani (2006:145-150) identifiserer to hovedkategorier med organisasjoner innenfor sosiale bevegelser. Den første er «profesjonelle organisasjoner» som kjennetegnes med et lederskap som er fulltidsengasjert, medlemskap trenger ikke involvere noe annet enn å stå på medlemslisten og at organisasjonen snakker på vegne av målgruppen og forsøker å påvirke politikken. Den andre typen er «deltakelsesorganisasjoner» som i større grad kan være grasrots organisasjoner der medlemmene er aktivt med i organisasjonsarbeidet, eller masseprotest organisasjoner som kombinerer en viss struktur med demokratiske beslutningsprosesser som medlemmene kan delta i.

4.1.4 Oppsummerende figur

Når vi summerer opp teorien på sosiale bevegelser, og samtidig ser det i lys av kapittel 2 og 3, danner det seg et bilde av hva som ligger bak en bevegelses praktiske arbeid. Som Della Porta og Diani (2006:20) sin definisjon påpeker, er det en felles overbevisning som samler aktører sammen i en sosial bevegelse. Troen på denne overbevisningen ligger altså til grunn for alt annet som foregår i bevegelsen. Videre ønsker sosiale bevegelser å oppnå forandringer i samfunnet basert på slike overbevisninger, altså danner de seg mål. For så å oppnå disse

målene er det intuitivt at de sosiale bevegelsene danner seg noen meninger om hvordan en skal gå frem. Sagt med andre ord vil sosiale bevegelser danne seg strategier med bakgrunn i målet eller målene sine. Til slutt vil disse strategiene være avgjørende for hvilket arbeid bevegelsen gjør og hvordan bevegelsens aktivitet forløper i praksis. For å oppsummere det mer visuelt har jeg laget denne figuren:

Figur 4.1: Sosiale bevegelser oppsummert

4.2 Hypoteser

En hypotese skal være et forsøk på å besvare problemstillingen og således være utledet av denne, men også fundert på det teoretiske rammeverket (Brady og Collier, 2010:331). Med andre ord skal hypotesene ta utgangspunkt i studiens problemstilling, og bidra til å kaste lys over denne. Fordelen med hypoteser er at en kan dele opp selve problemstillingen i mer detaljerte spørsmål eller påstander. Slike påstander kan være et svar på ulike deler av problemstillingen eller bakenforliggende spørsmål som gjør at en kan komme frem til svaret på den aktuelle studiens problemstilling. Et viktig aspekt ved hypoteseformuleringen er at forskeren må vurdere hvordan disse hypotesene kan bidra til bedre innsikt og økt forståelse på det aktuelle forskningsfeltet. For med å stille seg det spørsmålet hindrer forskeren seg selv i å foreta en studie som bare resirkulerer allerede utførte bidrag fra andre forskere (Grønmo, 2004).

Når en så skal foreta datainnsamlingen, i dette tilfellet hovedsakelig ved hjelp av intervjuer, er det viktig at intervjuguiden gjenspeiler de hypotesene en ønsker å få svar på. Kun gjennom

velformulerte og gjennomtenkte spørsmål, sett opp mot hypotesene, kan en få hentet ut de dataene som en trenger av intervjuobjektene for å «besvare» hypotesene. Når datainnsamlingen er fullført vil forskeren ta denne innsamlede empirien og bruke den til å bekrefte, nyansere eller avkrefte hypotesene. I så måte kan det å avkrefte en hypotese være like fruktbart for forskningsfeltet som det å bekrefte en. Det at antagelser som er gjort ut fra foreliggende teori ikke stemmer med empirien, er et viktig bidrag og inviterer til ytterligere studier. Formålet med hypoteser og problemstillingen er jo nettopp at den skal bidra til å nyansere, generere eller tilbakevise det eksisterende teoretiske rammeverket.

4.2.1 Fire hypoteser

Ut fra teorien på sosiale bevegelser og litteraturen som allerede foreligger på «Ja til livet»-bevegelsen, og som er gjennomgått i denne studien, fremsetter jeg fire hypoteser om «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi. Disse vil jeg gjennom de data jeg samler inn på feltarbeidet forsøke å bekrefte, avkrefte eller nyansere.

Den første hypotesen tar utgangspunkt i definisjonen til Della Porta og Diani (2006:20) av sosiale bevegelser som sier at et viktig aspekt ved disse er at de har en felles overbevisning som bevegelsen deler. Ut fra det som kommer frem i gjennomgangen av «Initiative 26» i delkapittel 2.2 og sosiale bevegelser i 4.1, om at den grunnleggende tanken bak «Ja til livet»-bevegelsen er en tro på livets eksistens fra unnfangelsen av, formulerte jeg denne hypotesen:

H1: «Ja til livet»-bevegelsens felles overbevisning er en tro på at livet, og mennesket som person, starter med unnfangelsen.

Den andre hypotesen adresserer formålet til den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen, altså hva de ønsker å oppnå. Utgangspunktet er særlig gjennomgangen av den amerikanske abortdebatten i kapittel 3 som viser hvordan «Ja til livet»-bevegelsen kom som en motreaksjon til abortrettighetsbevegelsens suksess med Roe vs. Wade. Hypotesen er som følger:

H2: Målet til «Ja til livet»-bevegelsen er å avskaffe selvbestemt abort gjennom å tilsidesette Roe vs. Wade.

Den tredje hypotesen tar utgangspunkt i bevegelsens mål slik det er formulert i H2 og adresserer hvordan «Ja til livet»-bevegelsen ønsker å gå frem for å realisere dette målet. Hypotesen tar utgangspunkt i delkapittel 3.5.1 som omhandler bevegelsens strategi og fremhever de to mest vanlige og ikke-voldelige strategiene. Hypotesen blir da som følger:

H3: For å oppnå målet sitt benytter «Ja til livet»-bevegelsen en todelt strategi der de både forsøker å endre lovverket på delstatsnivå, men òg å endre samfunnsholdninger.

Den fjerde og siste hypotesen tar utgangspunkt i Initiative 26, slik forslaget fremgår av delkapittel 2.2, og de tre øvrige hypotesene. Den legger til grunn at forslaget var et eksempel på måten «Ja til livet»-bevegelsen arbeider på for å oppnå målet sitt, og at dette var grunnfestet i deres felles overbevisning. Hypotesen er som følger:

H4: I tråd med sin felles overbevisning, sitt mål, og sine strategier fremmet «Ja til livet»-bevegelsen «Initiative 26» i Mississippi.

Jeg kommer til å ta for meg hver av disse hypotesene i egne delkapitler under analysedelen i kapittel 7. Der vil jeg gi en kort presentasjon av hver av hypotesene for så å benytte de innsamlede dataene til å analysere hypotesene. I konklusjonsdelen vil jeg sette sammen resultatet fra hver analyse, oppsummere og konkludere denne studiens problemstilling.

6. METODE OG DATA

«Teknikk er ikke alt, men det er ganske mye»

Seidman (1998, referert i Ryen, 2002:99)

Formålet med dette kapitelet er å gjøre rede for den metodiske tilnærmingen jeg har benyttet i oppgaven samt datamaterialet. Jeg kommer til å gå nærmere inn på valget av case, innsamlingen av data, hvilke styrker og svakheter datamaterialet mitt har, og til slutt hvordan dette får konsekvenser for reliabiliteten og validiteten.

6.1 Forskningsdesign

6.1.1 Casestudiet

Casestudiet blir definert på ulike måter i forhold til hva de fremhever. Gerring oppsummerer sin definisjon slik: «A case study may be understood as the intensive study of a single case where the purpose of that study is – at least in part – to shed light on a larger class of cases (a population)» (2007:20). Yin på sin side har en todelt og mer teknisk definisjon, hvorav den første delen går nærmere inn på omfanget av casestudie: «A case study is an empirical inquiry that investigate a contemporary phenomenon in depth and within its real-life context, especially when the boundaries between phenomenon and context are not clearly evident» (2009:18). Her poengteres det flere viktige aspekter ved casestudiet. For det første at en går dypt inn i et fenomen som eksisterer i samtidskontekst. Dette skiller casestudiet både fra eksperimentet som forsøker å isolere fenomenet fra sin kontekst, og en historisk studie som ikke omhandler samtiden. For det andre adresserer definisjonen at forholdet mellom fenomenet og konteksten ikke alltid er like lett å oppdage. Begge definisjonene er klare på at casestudier går grundig og dypt inn i det som studeres.

«Ja til livet»-bevegelsen er en sosial bevegelse som absolutt er et samtidsfenomen. Det er denne bevegelsen jeg ønsket å undersøke nærmere og forsøke å forstå bedre. Videre er det også en kontekst i Mississippi med blant annet religion som et viktig aspekt for å forstå

bevegelsen, men denne koblingen er noe uklar. Bakgrunnen for at jeg valgte å foreta en casestudie var at jeg hadde en problemstilling der jeg ønsket å forklare hvordan den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen arbeidet, og ønsket kort oppsummert å få en bedre forståelse for denne sosiale bevegelsen innafor den konteksten den eksisterer i. Yin (2009:9) skriver at det er særlig slike «hvordan» eller «hvorfor» analyser som passer som casestudier. Som tidligere nevnt er denne typen studie særlig hensiktsmessig for å forstå komplekse sosiale fenomener som for eksempel sosiale bevegelser. En casestudie gir forskere muligheten til å gå dypt inn i en enkelt analyseenhet og forsøke å få en mest mulig helhetlig forståelse av denne. Som Gerring (2007:37) skriver er casestudiet en type forskning som er veldig nyttig som en intensiv studie av en enkelt enhet eller et lite antall enheter med den målsettingen å forstå en større populasjon av liknende enheter. Dermed kan en altså ta utgangspunkt i en begrenset del av den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen, sette seg dypere inn i den, og da med den hensikt å forklare hele bevegelsen. Videre ønsker jeg å finne ut av spørsmål som omhandler bevegelsens overbevisninger, hva som er målet deres og hvordan de ser for seg at de skal oppnå disse målene, altså strategien. Dette er flere variabler som det ville vært vanskelig å gå inn på i en enkelt kvantitativ studie. Derfor fremsto casestudie altså som en velegnet metode på bakgrunn av den studien jeg ønsket å foreta.

Som alle andre metoder har casestudier styrker og svakheter. Flere av de positive sidene er allerede nevnt, men jeg vil kort nevne noe flere. Casestudiet har en naturlig fordel i og med at det er fleksibelt og kan forandres på ettersom en oppdager nye momenter. Derfor er det bra å bruke metoden dersom studiet har et utforskende utgangspunkt. Det er å ha muligheten til å «recognize the unexpected» (2007:40) som er en av de virkelige fordelene og der vitenskapelig oppdagelse begynner i følge Gerring. Metoden er god til å bruke i en bekreftende/avkreftende natur opp mot allerede eksisterende teori. Videre er det en metode som både kan benyttes til å teste hypoteser, samtidig som den kan være hypotese genererende. Casestudier har også den fordelen at den kan håndtere en rekke ulike typer beviser som eksempelvis observasjoner, intervjuer og dokumenter og flette dette sammen til et solid datagrunnlag (Yin, 2009:11). Metoden må også sies å gi mulighet for høy begrepsvaliditet, håndtere komplekse årsakssammenhenger og være godt egnet for studier der fenomenet vanskelig lar seg kvantifisere (Grønmo, 2004:90-91).

Det er også slik at det finnes svakheter ved metoden. Kanskje den mest åpenbare er at på grunn av den lave antall enheter gis det liten basis for generalisering og en kan få problemer med representativiteten. Hvordan kan en trekke slutninger fra kun én enhet, til å gjelde hele populasjonen? Svaret blir at casestudier kan brukes til en analytisk generalisering der målet er å utvide og generalisere allerede eksisterende teori på temaet, og ikke forsøke å si noe om frekvensen for fenomenet, altså den statistiske generaliseringen (Yin, 2009:15). Et annet problem er at en kan risikere å velge et case som ikke er representativt, altså en uteligger statistisk sett. Dette er en fare og Mississippi er jo en spesielt religiøs stat som tilhører «the Deep South» i USA, og derfor ikke kan sies å være representativ for hele landet. Derimot er delstatene i USA så forskjellige, og de kalles gjerne for politiske laboratorier nettopp fordi det legges opp til at hver enkelt delstat kan komme med løsninger som passer for dem. I casestudier er det derimot ikke om å gjøre å finne det mest representative eksempelet. Hver case kan ses på som unikt og vitenskapelig interessant i seg selv (Grønmo, 2004:90). Dette mener jeg «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi er, samtidig som jeg mener at de «oppdagelsene» som måtte gjøres er viktig for å forstå bevegelsen som helhet i USA.

6.1.2 Hvorfor Mississippi

«Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi utgjør casen i denne studien. Bakgrunnen for at jeg valgte å se nærmere på denne bevegelsen akkurat i Mississippi kommer av flere årsaker. I følge Yin (2009:47-49) er det fem ulike utgangspunkter for å velge en case. Den første bakgrunnen for å velge en gitt case er at det representerer en kritisk case. Det vil si at en bruker casen for å teste aspekter ved allerede eksisterende teori. Slike case kan være et betydningsfullt bidrag som kan bekrefte, utfordre eller utvide eksisterende teori. Den andre bakgrunnen kan være at casen representerer et ekstremt eller unikt tilfelle. Det innebærer at det ikke foreligger noe særlig teori og litteratur om casen, slik at all informasjon en kan samle inn er vitenskapelig interessant. Den tredje bakgrunnen for å velge en case kan være at det er en typisk eller representativ case. Det vil si at casen innebærer å studere omstendighetene og betingelsene til en vanlig situasjon. Casestudien kan basere seg på et spesielt prosjekt blant flere like prosjekter. Formålet vil være å samle informative opplysninger om denne vanlige aktøren eller institusjonen. En fjerde bakgrunn er den avslørende casen som omhandler caser der forskeren får mulighet til å studere et fenomen tidligere samfunnsforskning ikke har hatt adgang til. Den femte og siste begrunnelsen for valg av case er case med lang tidshorisonter der

en studerer den samme casen to eller flere ganger uavhengig av hverandre, med det formål å se hvordan betingelser forandrer seg over tid.

Det å kategorisere «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi innenfor en av disse kategoriene for ulike case er vanskelig. På den ene siden er det skrevet mye om den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen, om ikke i Norge så iallfall i USA. På den andre siden er det skrevet veldig lite om bevegelsen akkurat i Mississippi. Grunnen for å trekke frem «Ja til livet»-bevegelsen i akkurat denne delstaten er blant annet hvordan de kom i internasjonalt søkelys når de fremmet Initiative 26 og at det er en delstat, mye på grunn av «Ja til livet»-bevegelsen, som har gått fra 14 abortklinikker i 1981 til kun én i dag (Deprez og Waibel, 2012). Dermed er det både en typisk case, men også en unik case. Det at et forslag om grunnlovstillegg, som i praksis ville gjort abort ulovlig, fikk 42 prosent oppslutning i en folkestemning er utenkelig i et norsk perspektiv, gjør Mississippi til en veldig interessant case. Videre kan en også argumentere for at det kan være en kritisk case ettersom eksisterende teori blir lagt til grunn og sett opp mot ny empiri. Hovedgrunnen for at det ble Mississippi var at det gjennom «Initiative 26» og en betydningsfull «Ja til livet»-bevegelse fanget interessen som en unik case, men med det i bakhode vil jeg fortsatt se det opp mot gjeldene teori og påstå at den nye empirien er verdifull i seg selv og som en utvidelse av den eksisterende teorien.

6.1.3 Datatriangulering

Den andre delen av casestudiedefinisjonen til Yin sier at:

The case study inquiry copes with the technically distinctive situation in which there will be many more variables of interest than data points, and as one result relies on multiple sources of evidence, with data needing to converge in a triangulating fashion, and as another result benefits from the prior development of theoretical propositions to guide data collection and analysis (2009:18).

Det fremheves altså at man i en casestudie har svært mange variabler som er interessante å studere og henviser også til at det da ofte krever at datamaterialet kommer fra ulike kilder, altså at en foretar datatriangulering. Videre er sentralt at forskeren som foretar casestudien benytter seg av tidligere teori som en rettesnor for datainnsamlingen og analysen. I tråd med denne definisjonen kommer jeg til å benytte meg av datatriangulering i den forstand at jeg

kommer til å reise på feltarbeid å foreta intervjuer, samle inn brosjyrer fra «Ja til livet»-bevegelsen, og bruke relevante avisartikler som belyser temaet og hypotesene. Yin (2009:114) ser på datatriangulering som en måte å benytte seg av «multiple sources of evidence». Han mener at en av de store styrkene til casestudiet nettopp er muligheten for å benytte seg av flere typer beviser, altså data, for å belyse problemstillingen. Videre mener han også det er en nødvendighet for å gi studiet en større andel av troverdighet, og at resultatet vil være mer overbevisende.

6.1.4 Prosessporing

I hypotese H4 studerer jeg «Initiative 26» nærmere og ønsker å se forslaget inn i en sammenheng med «Ja til livet»-bevegelsens overbevisning, mål og strategi. Hypotesen fremlegger premisset om at dette forslaget ble fremmet med utgangspunkt i bevegelsens mening om nettopp dette. For å forstå forslaget bedre og studere det nærmere benytter jeg til en viss grad prosessporing som en metode for analysering. Gerring (2007:216) definerer dette som et forsøk på å rekonstruere og spore den kausale prosessen som har skjedd for én enkel case. Det er altså sentralt for prosessporing at hendelsen man studerer er i fortid. Tarrow (i red. Brady og Collier, 2010) definerer dette som en prosess der «the researcher looks closely at ‘the decision process by which various initial conditions are translated into outcomes» og videre at metoden «connect the phases of the policy process and enable the investigator to identify the reason for the emergence of a particular decision» (2010:103-104). Prosessporing vil dermed si at en tar en prosess som «Initiative 26», går tilbake til starten, og ser på årsakene til at den fant sted, hvorfor og med hvilket formål. Deretter se hvordan disse forutsetningene ble til «Initiative 26» og hvilket utfall det fikk. Dermed vil det bli nødvendig med en viss grad av prosessporing for å analysere hypotese H4 som sier at: *I tråd med sin felles overbevisning, sitt mål, og sine strategier fremmet «Ja til livet»-bevegelsen «Initiative 26» i Mississippi.*

6.2 Datainnsamlingen

6.2.1 Feltarbeid

Feltstudien ble foretatt i perioden mellom 4. og 13. mars og alle intervjuer ble gjort omkring Mississippis hovedstad, Jackson. Ikke bare var det en språkmessig overgang, men også i aller

høyeste grad en kulturell. Et problem som kan oppstå når en reiser på feltarbeid er jo nettopp det at forskeren beveger seg inn i omgivelser der hun eller han normalt sett ikke befinner seg, noe som kan føre til at forskeren blir den som *studies* i stedet for den som *studerer* (Yin, 2009:85). Forskeren har mindre kontroll over omgivelsene som det skal hentes ut data fra enn det den ville hatt med andre former for datainnsamling. Videre avhenger mye av studiet på å få adgang til nøkkelaktører for å få hentet ut den relevante informasjonen. Dersom det mislykkes kan datainnsamlingen bli mye vanskeligere, og en risikerer å ikke få de beste dataene til å belyse problemstillingen. Derfor må en også hele tiden lage beregninger for uventede hendelser. Et eksempel på dette var at jeg beregnet over en uke i Jackson, slik at jeg, dersom intervjuobjekter måtte forandre dag for intervju, eller jeg ble tipset om ting jeg måtte undersøke mens jeg var der, hadde muligheten til det.

6.2.2 Intervjuene

Sirkle inn respondenter

Det første en må gjøre ved utvelgelse av respondenter er å velge et «felt» der respondentene befinner seg (Ryen, 2002:81). Det være seg en organisasjon, en bedrift eller et geografisk område. I dette tilfellet var feltet satt til «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi både for å avgrense oppgaven, men også på bakgrunn av det interessante «Initiative 26» forslaget som hadde vært til folkeavstemning i 2011. Når det videre gjaldt utvelgelse av respondenter var det, til forskjell fra kvantitative studier, ikke et mål å frembringe statistisk generaliserbar kunnskap, og derav er det heller ikke relevant å foreta et sannsynlighetsutvalg (Ryen, 2002:84). I kvalitativ forskning er det mer vanlig at forskeren velger respondent eller at de velges av dem selv. Målet med intervjuet er ikke nødvendigvis å sammenlikne enhetene, men få tilgang til informasjon som er relevant for oppgavens problemstilling. Det sentrale er hvordan den enkelte respondent ser «verden rundt seg» og ikke å telle hvor mange som mener det samme. Fordelen med kvalitative intervjuer er jo nettopp å kunne gå dypt inn i det enkelte intervjuet. Dette er vanskelig å oppnå over telefon eller e-post, og krever personlig møte (Ryen, 2002:85). Utvalget må derimot ikke bli for homogent slik at det er lite variasjon i dataene en får fra respondentene (Ryen, 2002:86). For å sikre heterogenitet kan en først begrense «feltet» til en region, eksempelvis Mississippi, for så og velge respondenter fra ulike organisasjoner innenfor det samme feltet. Altså i dette tilfellet ulike organisasjoner innenfor

«Ja til livet»-bevegelsen. Videre anbefales det å «go to the meatiest, most study-relevant sources» (Miles og Huberman 1984, referert i Ryen, 2002:87). Eller sagt med andre ord: Velge den eller de respondentene som det er tenkelig sitter inne med mest informasjon om det en undersøker. Videre øker det respondentens kredibilitet dersom han eller hun er erfaren og har førstehåndskjennskap til temaet det snakkes om (Rubin og Rubin, 2004:64). Dermed snakker vi om en strategisk utvelging av respondenter som det tenkes sitter inne med mye relevant informasjon.

For å få tak i de intervjuobjektene med mest relevant informasjon tok jeg kontakt med de fire største «Ja til livet» organisasjonene i Mississippi via e-post og bad om intervju med lederen eller en annen ledende skikkelsen innenfor organisasjonen. Noen svarte med en gang, mens andre måtte det sendes oppfølgings-e-poster eller tas telefonsamtaler med. Det er videre viktig å ha en god avveining mellom det å forsøke hardt for å få tak i et intervjuobjekt og akseptere et avslag. Personer som ikke ønsker å delta kan føle det innpåslitent, og dersom en må «overtale» noen til å la seg intervju, er det ikke sikkert intervjuet blir særlig fruktbart. Resultatet var at jeg fikk intervjuavtaler med lederne i tre av organisasjonene og nestlederen i en fjerde.

Utvalgets størrelse

Det er vanskelig å komme med en fasit på hvor mange respondenter en gitt studie bør ha. Seidman (1998, referert i Ryen, 2002:93) mener derimot at en kan sette to hovedkriterier for kvalitative utvalg. Det første er tilstrekkelighet i den forstand at utvalget reflekterer en bredde innenfor det feltet man undersøker. Det andre at utvalget må kunne gi nok informasjon til at metningspunktet nås. Altså når andre intervju ikke ville tilført noen vesentlig ny informasjon. Samtidig må en være bevist på de rammene en har for studiet. Hvert intervju medfører betydelig arbeid både med forberedelser og utføring, men særlig også i etterkant når hvert intervju skal transkriberes. I denne studien landet jeg altså på fire intervjuobjekter. Dette fordi de i all hovedsak representerte de fire store «Ja til livet»-organisasjonene i delstaten. Det var derfor intuitivt at disse kunne gi nok informasjon til at metningspunktet ble nådd, noe som analysen også viser. Jeg kunne muligens ha klart meg med tre intervjuer ettersom det for hvert intervju ble mer og mer gjentakelser av det de andre hadde sagt. På den andre siden kom det

frem interessante sitater fra alle respondentene, slik jeg ikke ville vært foruten ett av intervjuene, men at jeg mener metningspunktet ble nådd.

Organisasjonene

Jeg ønsket å finne intervjuobjekter som var engasjerte i betydningsfulle «Ja til livet» organisasjoner i Mississippi. Dermed måtte jeg først sirkle inn hvilke organisasjoner jeg skulle ta utgangspunkt i ved hjelp av internettsøk og avisartikler. Jeg endte opp med de fire mest synlige og største «Ja til livet»-organisasjonene i Mississippi, og kontaktet dem for intervjuavtaler. Her følger en kort presentasjon av hver enkelt organisasjon med utdrag fra hvordan de selv presenterer seg på sine hjemmesider:

Personhood Mississippi

Denne organisasjonen er hovedsakelig en en-saksorganisasjon innenfor «Ja til livet»-bevegelsen. Personhood Mississippi kjemper for en anerkjennelse i Mississippis grunnlov av at det fra og med unnfangelsen eksisterer en person. Videre ønsker de også at denne personen, foster eller embryo, skal ha tilnærmet like rettigheter som alle andre personer. Måten de konkret har gått frem på er å benytte seg av initiativretten i delstatene Colorado og Mississippi, og på den måten få forslagene opp til folkeavstemning. Organisasjonen er løst tilknyttet Personhood USA som fungerer som et nettverk for de ulike «Personhood» organisasjonene i de ulike delstatene. Organisasjonen beskriver seg selv slik på hjemmesiden:

Personhood Mississippi is a nonprofit volunteer based, grass roots Christian ministry, education, and political action organization committed to see all human beings, uniquely created in God's image recognized as legal persons, protected from killing and abuse, and treated with dignity, respect and love (Personhood Mississippi, 2012).

Pro-Life America Network

Denne organisasjonen jobber særlig inn mot delstatsforsamlingen vedrørende lovforslag og kontakt med politikere. De har «karakterkort» for delstatspolitikere der de blir målt på hvor «Ja til livet»-vennlige de er, og gir dertil en karakter fra A til F. Videre drivers et omfattende

arbeid med å kartlegge alle lovforslag som skal opp til behandling og kan påvirke «Ja til livet»-bevegelsens mål eller virke på noen som helst måte. Organisasjonen beskriver på sine hjemmesider hvordan de mener en kan få en slutt på abort i USA:

We often hear the discussion about the best way to end abortion. Some say we need more people at the clinic, some say we need better laws, many say we must overturn Roe v. Wade, some say we just need to help women, some want to show the graphic pictures and others do not, others say it is a spiritual battle that requires we reach the lost and stay out of political arena. We believe it will take all of us working together and doing all of the above to win the culture and defend life (Pro-Life America Network, 2013).

Pro-Life Mississippi

Organisasjonen er den største, og på mange måter den mest typiske «Ja til livet»-organisasjonen i Mississippi. Den favner bredt og forsøker å dekke hele «Ja til livet»-bevegelsen i delstaten. De jobber også med å koordinere de ulike organisasjonene og aktivitetene til «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi, og de var aktivt med på kampanjen rundt «Initiative 26». På sine hjemmesider beskriver de seg slik:

Pro-Life Mississippi is an organization of diverse and caring Christians. We are drawn together by our commitment to the sanctity of human life from fertilization to natural death. On behalf of those who cannot speak for themselves, we are a voice against abortion, infanticide, euthanasia and embryonic stem cell research. Our concern is to reach the state with the truth about these issues by educating its citizens, influencing political change within the government of Mississippi and taking the pro-life message directly to those who threaten innocent life (Pro-Life Mississippi, 2013).

Christian Action Commission

Denne organisasjonen driver informasjonsarbeid og ønsker å påvirke viktige sosialpolitiske saker i delstaten, eksempelvis innen abort, pornografi og rusmidler. Organisasjonen har tre fulltidsansatte som blant annet har i oppgave å følge med delstatslovgivningen og å drive lobbyisme dersom det kommer lovforslag som er innenfor deres interesseområde. Christian Action Commission støttet og arbeidet blant annet for «Initiative 26». Videre er det en organisasjon som er tilknyttet baptistkirken i Mississippi og har et klart kristent utgangspunkt. Slik beskriver de sitt opphav og formål på sine hjemmesider:

In the early 1960's Mississippi Baptists sensed a need to be more involved in issues that were affecting their homes, churches, and state. Therefore, in 1963 a recommendation to the state convention was adopted and the Christian Action Commission came into existence. The Christian Action Commission has had a positive impact upon Mississippi since its earliest history. (...) (It) provides aids, materials, and services to churches so they may be informed of facts, trends, and conditions relating to the moral, social, and ethical issues that impact their lives (Christian Action Commission, 2012).

I forkant av intervjuet

Det er sentralt for kvalitative intervju at respondentene har full informasjon angående hva han eller hun er med på. En kan si det er en naturlig del av etikken ved forskning. Derfor er det opp til forskeren å redegjøre om ulike relevante aspekter ved forskningen (Ryen, 2002:83). Her kan det ofte være nyttig å benytte seg av skriftlig kommunikasjon i form av introduksjonsbrev. I dette brevet bør det komme frem problemstilling, hva intervjuet skal brukes til, hvem forskeren er, tidsbruk, frivilligheten rundt intervjuet, taushetsplikt og anonymitet. For meg som masterstudent vil det også være naturlig å ha et presentasjonsbrev fra veileder, både for det informative og legitimitetens skyld. Alt dette ble sendt til intervjuobjektene i forkant av intervjuene, slik at de hadde en forståelse av hva de gikk til. Ingen av intervjuobjektene ønsket å bli anonymisert og sa seg enig i at sitatene deres kunne brukes fritt i studien.

Intervjuobjektene

Under datainnsamlingen gjennomførte jeg altså fire intervjuer med sentrale personer fra fire forskjellige «Ja til livet»-organisasjoner i Mississippi. Jeg vil i det videre bruke sitater fra disse intervjuene til å teste og diskutere hypotesene mine. Men først av alt, og ettersom ingen av intervjuobjektene ønsket anonymisering, vil jeg gi en kort presentasjon av dem her:

Leslie Riley (58 år), leder for Personhood Mississippi

Riley har bodd i Mississippi hele sitt liv, er kristen og går i en konfesjonsløs menighet hver uke. Han er aktiv innenfor delstatens «Constitution Party». Et lite tredjeparti som fremmer isolasjonisme, frihet fra staten, retten til liv fra og med unnfangelse, en tolkning av

grunnloven som tar utgangspunkt i grunnlovsfedrenes intensjon og at all myndighet, ikke spesifisert til de føderale myndighetene, skal legges på delstatsnivået (Constitution Party, 2012). Han startet sitt engasjement i «Ja til livet»-bevegelsen i begynnelsen av 90-tallet med å dele ut «Ja til livet»-informasjon til kvinner som gikk inn på en abortklinikk i nabolaget, eller «sidewalk counseling» som bevegelsen kaller det. Senere grunnla Riley, og er leder for, «Ja til livet»-organisasjon kalt Personhood Mississippi. Det var han som fremmet «Initiative 26» forslaget og ledet forsøket på å få dette vedtatt gjennom Personhood Mississippi.

Terri Herring (54 år), leder for Pro-Life America Network.

Herring har drevet lobbyisme for Mississippis delstatsforsamling i over 25 år og blir sett på som delstatens lobbyist nummer en for «Ja til livet»-bevegelsen. Hun kommer opprinnelig fra Illinois, men har bodd i Mississippi mesteparten av sitt voksne liv, og er en «hengivende kristen» som hun selv sier, og går i en baptist menighet. Hun ble nylig utnevnt av den «Ja til livet» sympatiske guvernøren i Mississippi, Phil Bryant, til «Mississippi Board of Public Health» (Miller, 2013). Dette er et politisk utnevnt styre som har oppsyn med delstatens helsedepartement, blant annet abortpraksisen i delstaten. Til vanlig jobber hun fulltid som leder for Pro-Life America Network, hvorav alt arbeidet er pro bono. I tillegg til dette arbeidet er hun også leder for Choose Life Mississippi som er en organisasjon som driver svært praksisrettet arbeid, blant annet ved å være med å opprette rådgivingsentre for gravide eller trykke opp «Choose Life» bilskilt. Hennes organisasjon støttet aktivt «Initiative 26».

Brian Alexander (39år), nestleder i Pro-Life Mississippi

Alexander kommer opprinnelig fra New Jersey, men flyttet ned til Mississippi for 15 år siden. Han er baptist og har vært aktiv innenfor Pro-Life Mississippi i 12 år, hvorav han har sittet i styret de siste åtte årene. Han ble aktiv etter at han skulle ha sitt første barn og legene anbefalte abort. Bakgrunnen var at det var fare for at fosteret hadde «spina bifida», eller ryggmargsbrokk, en fødselsdefekt som kan medføre lammelse og hjernesker (Helseinformatikk, 2007). Han og hans kone ble enige om ikke å ta abort og barnet viste seg å være helt friskt, foruten et ubetydelig innsøkk ved halebeinet. Dette førte til at han, i følge ham selv, fikk en ny forståelse for at dette barnet han hadde fått ikke hadde eksistert dersom

de hadde sagt ja til abortinngrepet. Han sluttet seg derfor til «Ja til livet»-bevegelsen og ønsker at flere skal forstå at det finnes en person allerede ved unnfangelse. Alexander er nestleder i Pro-Life Mississippi.

Dr. Jimmy Porter (67år), leder for Christian Action Commission.

Porter er baptist og har en doktorgrad i teologi. Han har vært pastor i over 37 år og leder nå en organisasjon som heter Christian Action Commission. Som leder av organisasjonen er han involvert i en rekke saker, men størst av alt er arbeidet rundt abortsaken hvor han følger lovforslag og debatter tett, eller som han selv sier: «I monitor pending state and national legislation and provide information and resources that will assist in responding to the issues that affect the moral climate of our state and nation» (Christian Action Commission, 2013). Han fikk «Pro-Lifer of the Year Award», som deles ut av Pro-Life Mississippi, i 2006.

Etterarbeidet

Transkriberingsarbeidet startet allerede mens jeg var på feltarbeidet. Selv om jeg hadde opptak av intervjuene i sin helhet, var det viktig å gå i gang med transkriberingen så fort som mulig av to grunner. For det første var det et tidsperspektiv i bildet der det lønnet seg å bli raskt ferdig med dette slik at analyseringsarbeidet kunne starte så snart som mulig etter hjemkomsten. For det andre var det viktig å gjøre dette arbeidet mens erfaringen fortsatt var friskt i minne fordi det hjalp meg til å huske konteksten som ting ble sagt i og hvordan den nonverbale kommunikasjonen var. Dette er spesielt viktig i forhold til hvor «presis» transkriberingen skal være. Noen forskere tar med seg hvert et «hm» og «ah» som respondenten uttrykker, og alt fra lengden på pusene i samtalen, til dialekt eller aksent blir indikert i transkriberingen (Rubin og Rubin, 2004:204). Jeg valgte en mellomting mellom dette og det å skrive kun de ord som blir sagt og «rettskrive» dem. Interjeksjoner ble tatt med dersom det indikerte at intervjuobjektet måtte tenke seg om eller syntes det var vanskelig å uttrykke seg om en sak, men ikke når det mer eller mindre var en del av dagligtalen. Alle intervjuobjektene hadde en sørstatelig aksent, eller «southern drawl» som det også kalles. Her transkriberte jeg ikke alle ord slik de får sitt utspring med denne aksenten ettersom det kunne gjøre det vanskeligere å lese. Jeg valgte derimot å beholde noen typiske kjennetegn som

«gonna» istedenfor «going to» eller «y'all» istedenfor «you all» for å viderefremde litt av atmosfæren eller konteksten om du vil.

Transkriberingsarbeidet tok lengre tid enn forventet. I følge Ryen (2002:113) er en tommelfingerregel at det tar rundt om *«tre-fire ganger opptakets tid å få samtalen over på harddisken»*. Intervjuene mine varte fra 65 minutter til 105 minutter og det tok nærmere ti ganger opptakstiden å transkribere dem. Dette skyldtes nok både at jeg var uerfaren i transkripsjonsarbeid, at jeg måtte stoppe og spole tilbake for å få med meg alt, at jeg stoppet opp og reflekterte over det som ble sagt i intervjuene, og at den sørstatelige aksenten til tider kunne være vanskelig å forstå. Når transkriberingen var ferdig var det totale arbeidet på nærmere 40 sider.

Transkribering er ikke det eneste viktige etterarbeidet av et intervju. Det er nemlig viktig at en bestreber å gi intervjuobjektene best mulig opplevelse og erfaring med det å delta i slike intervju som dette (Grønmo, 2004:163). Det fører både til at intervjuobjektene kan sitte igjen med en følelse av å ha bidratt til noe positivt, og at «de som kommer etter», altså andre forskere, blir møtt uten fordommer. Jeg vil påstå at alle intervjuene endte opp med en slik atmosfære. Intervjuobjektene fikk avslutte med de utfyllende eller oppklarende kommentarene de selv måtte ønske, og samtlige inviterte til videre kontakt dersom det var behov. Da jeg var kommet tilbake til Bergen sendte jeg videre et takkekort til hver av dem for å tydeliggjøre at de hadde bidratt med noe viktig for masteroppgaven min.

6.2.3 Avisartikler og «Ja til livet» brosjyrer

Da jeg møtte med aktører sentralt i «Ja til livet»-bevegelsen i USA var det også en god anledning for å få tilgang til den informasjonen de distribuerer i delstaten. Det kan tenke seg at måten personer ordlegger seg for en forsker fra Norge, er annerledes fra måten de ordlegger seg til sine medborgere. Derfor hadde jeg på forhånd planlagt å etterspørre informasjonsmateriell som organisasjonene benyttet seg av. Hensikten var å supplere det som kom frem i intervjuene med den informasjon som ble presentert i brosyrene for å ha flest mulig «beviser» til å belyse hypotesene med. Her viste det seg at organisasjonene samarbeidet

tett og at det hovedsakelig var de samme brosyrene de ulike organisasjonene benyttet seg av og som ble fordelt ut til dem av Pro-Life Mississippi. De brosyrene som er brukt ligger det referanser til etter litteraturlisten.

Det er også slik at mye av det som skjer med «Ja til livet»-bevegelsen har «nyhetsverdi» slik at det blir dokumentert i alt fra lokale og nasjonale, til internasjonale aviser. I slike artikler finnes det sitater fra blant annet de samme personene som jeg intervjuet, men også andre betydningsfulle i «Ja til livet»-bevegelsen. Dermed kan slike avisartikler fungere som enda et «bevis» og en del av datatrianguleringen.

6.3 Dataanalyse og tolkning

Målet med analysen er å danne en større forståelse av «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi, og gå i dybden på denne. Det finnes ingen standardisert analyseteknikk som kan benyttes for å analysere kvalitative data, for ettersom disse som regel foreligger i tekstformat blir analysen preget av en mer generell strategi og større fleksibilitet (Grønmo, 2004:245). Når formålet med analysen er å skape en større forståelse av de temaene som hypotesene berører, er det viktig at selv om dataene oppdeles i ulike sitater som ofte presenteres og diskuteres hver for seg, må de ses i sammenheng. Som Grønmo sier det er «det en samlet forståelse av hele materialet som danner grunnlaget for en helhetlig forståelse av de forholdene som analyseres» (2004:263). Dette gjøres i denne studien blant annet ved å trekke ut de mest beskrivende og oppsummerende sitatene fra intervjuene, slik at helheten i meningene kommer frem uten å måtte gjengi hele intervjuene. Altså en viss form for kondensering, eller sammendrag, men i den forstand at det er særlig relevante og direkte sitater som fremheves. Disse sitatene blir igjen analysert med et diskursanalytisk utgangspunkt, ettersom det er ønskelig å etablere en helhetsforståelse av meningsytringene og den måten aktørene velger å ordlegge seg på. Med andre ord forsøke å forstå de diskurser som kommer til uttrykk i teksten. Grønmo definerer diskurs som «et system av ideer, oppfatninger og begreper om forhold i samfunnet» (2004:264).

Jeg kommer til å ta hver av de fire hypotesene for meg i fire forskjellige kapitler og belyse disse ved hjelp av sentrale sitater fra intervjuene, brosjyrer eller avisartikler for å danne et mest mulig helhetlig bilde av temaene i hypotesene. Hypotesene vil videre bli «besvart» hver for seg, men sammen danner også de fire kapitlene en helhetlig analyse av «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi.

6.4 Validitet og reliabilitet

Et særlig viktig aspekt ved forskning er at den er pålitelig. En kan intuitivt si at dersom det er mulig å gjenta forskningen på bakgrunn av det som kommer frem i studien og få de samme resultatene, er analysen og dataene pålitelige (Grønmo, 2004:217-218). Forsker må alltid etterstrebe å innhente data som er troverdige, pålitelige, passende og sikre for at studien skal bli god. I følge Yin (2009:40) finnes det fire kriterier som har som formål å teste nettopp disse kvalitetsaspektene ved empirisk samfunnsvitenskapelig forskning. Den første er begrepsvaliditet som gjelder hvorvidt dataene som samles inn er relevante for det teoretiske konseptet, altså om det som skal måles blir målt. Jeg har forsøkt å høyne begrepsvaliditeten ved å benytte flere typer data som intervju, brosjyrer og aviser. Videre har det også vært et poeng å intervju flere aktører, og fra ulike organisasjoner innenfor «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi. Dermed får jeg et mer helhetlig datagrunnlag som med stor sannsynlighet er kvalitetsmessig nok til å belyse casen.

Det andre kriteriet er intern validitet. Dette er ikke i så stor grad relevant for deskriptive og utforskende studier som denne, men viktigere for forklarende analyser der en ser nærmere på hvorfor hendelse X førte til hendelse Y (Yin, 2009:42). Likevel kan en adressere intern validitet i en type studie som dette ved å spesifisere, definere og etablere logiske sammenhenger mellom analysens deler. Det tredje kriteriet er ekstern validitet og det er til en viss grad her casestudien kan få problemer. Dette omhandler nemlig i hvor stor grad de funn som gjøres i studien kan generaliseres utenfor den aktuelle casen (Grønmo, 2004:233). Ved casestudier har en ikke de samme mulighetene til å trekke konklusjoner for hele populasjonen, slik en i mye større grad har ved kvantitative og statistiske analyser. Derimot er det viktig å fremheve det tidligere nevnte skillet mellom statistisk generalisering og analytisk generalisering. Casestudier er sentrale i den forstand at de kan generalisere funnene opp mot eksisterende

teori. Det kan teste hvorvidt teorien passer til det aktuelle caset for så å bruke funnene til å utvide og modernisere, bekrefte eller avkrefte teori (Yin, 2009:43).

Sist har vi reliabiliteten. Dette omhandler i stor grad det dette avsnittet startet med, nemlig hvorvidt studien kan gjentas, og at en kommer frem til det samme resultatet (Yin, 2009:45). Derfor er det viktig å legge til rette for at andre forskere kan gjennomføre en lik studie. Dette forsøker jeg å legge til rette for blant annet med å tilby transkripsjoner fra intervjuer, innsamlede brosyrer og kontaktinformasjon til intervjuobjektene på forespørsel. På denne måten kan andre forskere gjennomgå materialet og foreta en ny studie. For å sitere Yin (2009:45) kan en på mange måter si at en skal foreta forskning som om noen står bak deg og kikker deg over skulderen, og at du alltid må legge til rette for at det du gjør skal kunne gjentas.

7. ANALYSE

«Abortion deals with three things you never should talk about in the South:

Religion, politics and sex»

Terri Herring, Pro-Life America Network

Jeg vil i det følgende ta for meg hver hypotese og belyse den ved hjelp av sitater fra intervjuene mine, fra innsamlede brosjyrer fra «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi og også avisartikler. Det vil fremgå i hvilken grad forventningene jeg stilte med i forkant av studien ble møtt, men eventuelle digresjoner som kom frem under intervjuene, som på sin måte er med på å belyse hypotesen og problemstillingen, vil også bli tatt med. Dette fordi det er aspekter som hjelper til å forstå «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi og USA.

7.1 Felles overbevisning

Som nevnt i teorien om sosiale bevegelser er noe av det definerende at bevegelsen deler en felles ideologi eller overbevisning for at en skal kunne definere det som nettopp en sosial bevegelse (Della Porta og Diani, 2006:20). Denne første hypotesen omhandler nettopp dette ved å påstå at den samlende overbevisningen er troen på at livet og menneskets tilværelse som person starter ved unnfangelsen, og lyder som følger: *«Ja til livet»-bevegelsens felles overbevisning er en tro på at livet, og mennesket som person, starter med unnfangelsen.* Dette ble langt på vei bekreftet av alle fire intervjuobjektene. Leslie Riley utdypet sitt syn på livets begynnelse slik:

A world renowned embryologist from Arizona said you'll never hear a embryologist worth his salt talk about potential life. He said every embryologist in the world know when life begins, it's at the moment of fertilization. Even though it's only a molecule it's a unique individual that has never existed before, and will exist for all of eternity as a unique individual. So, why does that matter? What is the difference between you as an embryo and you as a 24 year old? I mean what's THE difference? Food and time! Your height, your hair color, your eye color, everything about you...if you're gonna have one leg shorter than the other, it's all there at that moment of conception. And if you don't protect life right there it's arbitrary. We believe that that human being should be treated with dignity.

For det første kan det nevnes at han bruker begrepene unnfangelse og befruktning om hverandre. Det er ikke noe fasitsvar på hvordan en skal skille disse begrepene. Med befruktning menes vanligvis det øyeblikket sædcellen og eggcellen smeltes sammen, mens unnfangelse kan brukes til å mene dette, men også et senere stadium (Norsk Helseinformatikk, 2012). Med mindre annet blir nevnt er det mest nærliggende å tolke begrepene som et uttrykk for samme fenomen, altså sammensmeltingen av sædcellen og eggcellen. Leslie Riley fremhever betydningen av arvematerialet, og at den eneste forskjellen fra unnfangelse til at vi sitter her i dag er tid og næring. Denne forståelsen av menneskelivet vil altså sammenlikne et voksent menneske med for eksempel embryoet. Eller sagt på en annen måte, forskjellen mellom et embryo og en 24 åring er den samme som mellom en 24 åring og en 54 åring: tid og næring.

Samme forståelse og tenkemåte rundt forskjellen på embryo og foster på den ene siden og barn som er født, eller voksne for den saks skyld, fremhever Brian Alexander:

There is a lot of confusion about abortion, a lot of misinformation, there is a lot of people who think it's an absolute necessity, and I think it's taking a life. From the time fertilization occurs you have a distinct human being, its complete, there is nothing that you need to add except food, water, oxygen and a little bit of shelter. (...) Another way to look at it is through the Declaration of Independence where we stated three unalienable rights, life, liberty and the pursuit of happiness. And a lot of people states this is a woman's body and therefore her right and I agree with them. It is her body. But we are also talking about another body. And that person's life outweighs the mother's convenience. If we're right the people advocating abortion is advocating murder, if I'm wrong then I have convinced a large number of women not to take abortion and I can apologize for that.

Igjen fremheves det at forskjellen mellom et foster og et født barn er tid og næring. Denne tankegangen, eller retorikken om du vil, gjenspeiles også i brosyreer som Pro-Life Mississippi distribuerer. Der står det blant annet, på spørsmål om når livet begynner:

It's actually a simple biology question. Any good text on embryology can tell you. The sperm and ovum, neither of which can sustain life or direct growth by itself, come together at fertilization. For the first time the new life has all 46 chromosomes and all the directions (DNA) it needs for the rest of life. The sex of the baby, the color of the hair, everything is already fixed. The only additional things required before a person dies of old age is shelter, nutrition and love (B1).

Det er altså et viktig poeng, ikke bare å stadfeste at det oppstår et liv ved befruktning, men også å viske ut skillelinjen mellom det ufødte og fødte, og eventuelle stadier i graviditeten. I

embryologien deles fosterutviklingen ofte inn i tre stadier, celledelingsperioden, embryonalperioden og fosterperioden (Norsk Helseinformatikk, 2012). Slike distinksjoner nevnes ikke, og det kan forstås som en helt bevisst retorikk for å danne visse rammer rundt temaet som vil få folk til å si nei til abort. Et konkret eksempel er at Brian Alexander sier rett ut at det å ta abort er å ta et liv. Videre sier han at dersom «Ja til livet»-bevegelsen har rett, advokerer de som kjemper for abortrettigheter for mord. Altså dersom en fremholder at abort er mord, da har en jo i all praktisk forstand fjernet forskjellen fra det ufødte og det fødte. Dr. Beverly McMillan, som startet den første abortklinikken i Mississippi, men nå er leder for Pro-Life Mississippi, legger seg på samme linjen og sa dette i et intervju med TV kanalen CBS: «It's not ethical to kill a human being just because they are in convenient, or unwanted, or what some would call burdensome» (Pinkston og Hirschhorn, 2011).

Videre sier Alexander også at «...that person's life outweighs the mother's convenience» som igjen er interessant i den forstand at sitatet viser hvordan bevegelsen til en viss grad forsøker å distansere barnet fra moren. En ønsker å fremheve det som en egen person og et individ. Dette er også gjennomgående i skriftlig materiell som «Ja til livet»-bevegelsen gir ut, og en begynner å snakke om «barnet» konsekvent allerede fra unnfangelsen. En brosjyre beskriver unnfangelsen som «the beginning of a new and unique individual» (B2) og det legges igjen ofte fokus på å bygge ned skille mellom det fødte og det ufødte: «The fact is, nothing is really different about the human life inside the womb when you trace growth all the way back to fertilization. Life is a continuous development from conception to birth and even until the time we die» (B1). I en annen brosjyre beskrives den første måneden i svangerskapet slik: «Your baby begins developing everything needed to survive until birth» (B3). Det er med andre ord helt klart at bevegelsen forsøker å «viske ut» de ulike stadiene i graviditeten og fokusere kun på at dette er et liv, og egentlig ikke særlig forskjellig fra «oss andre».

Når Terri Herring forteller om hvorfor hun er i «Ja til livet»-bevegelsen poengter hun sin tro som avgjørende:

I consider myself a committed Christian, and so I do think that part of my worldview comes from the belief that God creates every person unique and that they're special. And so if He does, then every unborn child is a special person that deserves the respect of being born and

not destroyed just because of where they live. Right now, in America, its fair game. If you're not born you are in more danger than any other point in your life.

Hun viser til den kristne tro på at mennesker er skapt av Gud som unike individer, og fremholder det som argumentasjon for at alle «ufødte barn», i den forstand at det gjelder som en betegnelse på individet i hele fosterutviklingen, fortjener å bli født og ikke «ødelagt» kun på bakgrunn av hvor de «bor». Altså er det underliggende å tenke at i «Ja til livet»-bevegelsen anerkjenner en barnets eksistens helt fra unnfangelsen av, og at den eneste forskjellen fra et annet menneske er «hvor det bor», altså i livmoren. Denne retorikken forener i stor grad «Ja til livet»-bevegelsen og er viktig for å forstå den.

Jimmy Porter som kommer fra den eneste organisasjonen som i navnet definerer seg som religiøs, Christian Action Commission, poengterer også religion som en viktig faktor for organisasjonens syn på abort og livets begynnelse. Likevel et det også han som går lengst i å definere unntak der abort kan tillates:

Looking at abortion from a biblical perspective we feel that every person is a gift from God and that the argument always comes down to when does life begin. (...) Well from our perspective life beings in the womb and when you abort, what some would call a mass of tissue, we feel like it's a real person created by God and so consequently based on our convictions we feel like we gotta stand against the abortion industry. (...) However I do think that most of our members feel that abortion can be permissible in the case of rape, incest or the life of the mother. I think most of our members here in Mississippi would say: «That's where I am».

Både Porter og Herring fremhever sin kristne tro som en sentral pilar for deres syn på abort. I flere av brosjyrene organisasjonene deler ut er referanser til «Gud» og bibelvers elementer som skal underbygge argumentasjonen og poengene til brosjyren. To som særlig gikk igjen var Jeremia 1,5 a-b; «Før jeg formet deg i mors liv, kjente jeg deg, før du ble født, helliget jeg deg» og Salme 139,16; «Dine øyne så meg da jeg var et foster. Alle dager er skrevet opp i din bok, de fikk form før én av dem var kommet» (B3). Dette er nøye utvalgte bibelvers som begge poengterer at mennesket er skapt av Gud, men som også viser til at det finnes en guddommelig «plan» med menneskers liv allerede før fødsel og unnfangelse. Slike bibelvers brukes som argumenter for hvorfor «Ja til livet»-bevegelsen mener at livet starter med unnfangelsen, og derav hvorfor en ikke bør ta abort. Dette eksemplifiserer også tette bånd mellom bevegelsen og religion.

Dersom vi går tilbake til begynnelse og hypotese H1 om at «*Ja til livet*»-bevegelsens felles overbevisning er en tro på at man er en person fra og med unnfangelsen, er dette i stor grad noe som alle fire intervjuobjektene uttrykker, om enn med litt ulik retorikk og poengteringer, er essensen og konklusjonen fra dem den samme. I følge dem og de organisasjonene de representerer mener alle at livet starter med unnfangelsen, og at en kan definere starten på en person allerede ved befruktning. Med andre ord stemmer disse dataene godt overens med Della Porta og Dianis (2006:20) definisjon av sosiale bevegelser om at de har en felles overbevisning som forener dem.

Derimot vil jeg påstå at når Della Porta og Dianis skriver felles «overbevisning eller ideologi» legges det ikke eksplisitt opp til at dette kan være en religion. For ideologi vil i den sammenhengen i stor grad ses på samme måte som når det brukes som en betegnelse på tankesett, som liberalismen og konservatismen. «Overbevisning» vil på sin side si at en har en fast eller sikker mening om en gitt sak. Religion vil derimot ha vanskelig for å falle inn under noen av de kategoriene da det er noe annet enn en ideologi og for omfattende til kun å karakteriseres som en «overbevisning». Det kan i verste fall føre til at vi mister en del av forklaringsverktøyet som skal hjelpe oss til å forstå sosiale bevegelser og mer konkret «Ja til livet»-bevegelsen i USA. Med det i bakhodet tror jeg likevel Della Porta og Dianis definisjon er adekvat for det «Ja til livet»-bevegelsen er, og er godt brukbar for denne oppgaven. Likevel er religion et viktig aspekt å ta med, spesielt når en analyserer «Ja til livet»-bevegelsen i USA.

7.1.1 Motivasjon

Bakgrunnen for å bli med i en sosial bevegelse kan ofte ta utgangspunkt i at aktører tjener noe på at bevegelsen oppnår det den ønsker. Dermed er det en slags «investering» for aktøren å donere litt av sine resurser til denne sosiale bevegelsen. Men ikke alle deltar i sosiale bevegelser for å «tjene» noe på det. McCarthy og Zald (referert i Della Porta og Diani, 2006:87) fremhever at det finnes «conscience constituents», altså samvittighets aktører. Denne gruppen deltar som en følge av deres egen samvittighet og donerer sine resurser til, i deres øyne, «den gode saken».

Denne typen samvittighetsmotivasjon er synlig i den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen. På spørsmål om hvorfor Leslie Riley var i bevegelsen oppgav han som grunn at han i begynnelsen av tyveårene gikk fra å være en «passiv kristen» til en «aktiv kristen». Han sa:

I was a typical Mississippi farmboy: go to church on Sunday and then go drinking the rest of the week. And then while I was in my early twenties, not long after I was married, the Lord really transformed my life. Whatever bad anybody could say about me the truth was really worse. I'm a sinner and the Lord was really merciful to me and he loved me.

Med andre ord var hans religiøse vendepunkt i livet avgjørende for hans deltakelse i «Ja til livet»-bevegelsen. Hans religion tilsa at han måtte delta i bevegelsen for å handle i tråd med sin samvittighet. Brian Alexander på sin side sa at selv om han var en troende kristen, og det var viktig for hans syn på abort, var det videre et viktig prinsipp for han å diskutere abortproblematikken uten å blande Bibelen inn i argumentasjonen. Han mente det var bedre å gå allmenntisk frem, slik at han kunne snakke med alle ut fra et mest mulig likt ståsted. Uansett mente han det var viktig for han å delta i «Ja til livet»-bevegelsen fordi det var en stor urett som ble begått, og han kunne ikke sitte på sidelinjen å se på.

Alle de fire intervjuobjektene identifiserte den kristne troen som avgjørende for deres syn på livet og abort. Denne felles overbevisningen, som knytter dem sammen i «Ja til livet»-bevegelsen, kommer derfor i en viss grad fra religionstilhørighet og religiøse overbevisninger. Dette kom også klart frem ettersom bibelvers brukes til å bygge opp under argumentasjon mot abort i informasjonsmateriell som skal oppfordre til ikke å ta abort. På bakgrunn av dette er det sentralt å poengtere at religion kan være en viktig forklaringsvariabel som knytter hele denne bevegelsen sammen, og gir oss også bedre forståelse for deres overbevisning om at livet starter ved unnfangelsen.

Samtidig som deres religion er en viktig motiveringsfaktor for aktørene til å delta i bevegelsen, er det også slående hvor mye bevegelsen bruker følelser for å fremme sitt budskap. Både i deres bruk og henvisning til religion, men også i bilder, symbolbruk og retorikk. Derfor tror jeg dette begrepet «conscience constituents», eller samvittighets aktører, som McCarthy og Zald (referert i Della Porta og Diani, 2006:87) benytter seg av, er meget dekkende for å beskrive hvorfor aktører blir motivert og engasjert i «Ja til livet»-bevegelsen.

7.2 Målet

Fra og med rundt midten av 60-tallet og *Griswold vs. Connecticut* hadde forutsetningene for abort i stor grad blitt avgjort i rettsalen. Høyesterett hadde avsagt avgjørelsen som både gjorde abort lovlig, men i stor grad også la rammene for hva politikere hadde lov til å regulere og hva de måtte holde seg unna. Mye av mobiliseringen som skjedde i «Ja til livet»-bevegelsen kom som direkte reaksjoner på hva som skjedde i rettsalene. Derfor formulerte jeg hypotese H2: *Målet til «Ja til livet»-bevegelsen er å avskaffe selvbestemt abort gjennom å tilsidesette Roe vs. Wade.* Denne hypotesen har det formål å forsøke å oppsummere bevegelsens mål i USA. *Roe vs. Wade* var dommen som gjorde selvbestemt abort lovlig og derfor er det nærliggende å tro at målet til «Ja til livet»-bevegelsen er å tilsidesette dommen.

7.2.1 Delstaten vs. det Føderale

Jimmy Porter bekreftet langt på vei påstanden i hypotesen tidlig i intervjuet. På spørsmål om hva som var bevegelsens mål svarte han:

I think, ultimately, what we would like to see is the *Roe v. Wade* decision overturned. Personally I feel it was bad legislation. I think it's a state right issue instead of a federal issue. For a lot of us we feel the Supreme Court stepped over the line when they did that. Whether that will ever happen, I don't know, but there has been some gains made in the pro-life community over the years where more and more people are being educated of what's really happening and what's at stake. We see the small percentages going up every year of people wanting to outlaw abortion – with exceptions for rape, incest and life of the mother.

Her gjenspeiles også at bevegelsens fokus er delstatsnivået. Han argumenterer for at abortpolitikk er et område som i det føderale USA bør være tillagt delstatsnivået og ikke det føderale. Med andre ord at hver enkelt delstat skal kunne regulere og bestemme hva som skal være tillat eller forbudt uten at det føderale skal ha en finger med i spillet for å eksempelvis harmonere lovgivningen mellom delstatene. I siste setning, og i sammenheng med det å tilsidesette *Roe vs. Wade*, er ønsket om å forby abort og gjøre det ulovlig. Han viser til statistikk som tilsier at flere og flere i USA hvert år ønsker å forby abort.

Samme mål og fokus på delstatsnivå fremheves når Brian Alexander snakker om Pro-Life Mississippis mål. Han sier: «We're looking for an end to abortion here in Mississippi. And we're hoping for that to be a foothold for steps across the nation and completely end

abortion». Dette kom også til uttrykk i et intervju Terri Herring gjorde med PBS i 2005 der hun sier målet er: «To make Mississippi the first abortion free state in the nation» (Aronson, 2005). Målet er å avskaffe abort, men også at det kan være et springbrett for resten av landet. Fokuset på delstatsnivå bør derfor ikke oppfattes som at en snevrer inn eller ønsker å begrense bevegelsen mål på noen som helst måte. Det er i større grad en forståelse av at det amerikanske føderale systemet legger opp til at mye kan bli gjennomført på delstatsnivå, og at en derfra har store muligheter til å påvirke resten av landet. Roe vs. Wade var jo en sak i Texas som ble brakt inn på den nasjonale scenen. Organisasjonen Americans United for Life, som Terri Herring er en del av, har som motto: «Changing law to protect human life state by state» (Aronson, 2005).

Et annet aspekt til diskusjonen rundt abortregulering på delstatsnivået eller det føderale nivået som kan være relevant å ta i betraktning, er hvorvidt holdninger reflekterer prinsipp eller pragmatikk. Jimmy Porter mener at regulering av abort bør være en rett forbeholdt den enkelte delstat og at Roe vs. Wade var et overtramp av høyesterett. Realiteten er jo at empirien viser at «Ja til livet»-bevegelsen har bedre forutsetninger for å få gjennomslag for sine synspunkter og målsettinger på delstatsnivå. Derfor kan en stille spørsmål ved om et slikt standpunkt kommer like mye av en pragmatisk holdning til nivåfordelingen, som en prinsipiell.

7.2.2 Samfunnsendring

Terri Herring nyanserer dette målet til en viss grad når hun sier at målet for bevegelsen bør være å «make abortion unthinkable. I mean it's one thing to make it illegal, but how much more to make it unthinkable». Men andre ord, ja det ville bra å kunne gjøre abort ulovlig, men mye bedre å gjøre det utenkelig. Altså ikke bare et mål som kan oppnås kun politisk eller juridisk, men det må også endringer til i samfunns holdninger. Hun refererer til hvordan raseskillet er utenkelig i dag og ønsker å oppnå det samme med abort:

It like we are so ashamed here in the South that we have a past where you would have drinking fountains just for whites. And so I'm thinking when will we look at abortion that way? When will we look back, thinking abortion is unthinkable, and say: Can you believe how many babies that were aborted? That's my dream.

Her trekker Herring paralleller til rasesegregeringen som fantes tidligere i de amerikanske sørstatene. Det hun ønsker er ikke bare å forby abort, men at det å utføre abort skal bli like «utenkelig» som det i dagens USA ville vært å sette opp en drikkefontene kun for hvite.

En slik oppfattelse av at målet til bevegelsen er mer enn bare å forby abort deler også Leslie Riley når han sier: «It would be better if abortion was legal and unacceptable, then illegal and acceptable. But the best is if it can be both». Videre forklarer han at han tror folk i bevegelsen legger litt ulik vekt på hva som er målet for bevegelsen. Han forklarer:

I think that (målet) is as varied as any other movement or issue. There are people (...) that wanna see God honored and people protected and loved. And wanna see that reflected in our justice system. For other people it's change the laws and save all the babies. For others it's save all the babies you can. Depending where you fall on that spectrum is going to determined what your strategy and goal is. It's life there where people in William Wilberforce days who said he was an extremist, and there were other that said he didn't go far enough.

Han viser til William Wilberforce som var en forkjemper for samfunnsendringer i slutten av 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet i Storbritannia. Han var blant annet en av de ledende aktørene for å få et forbud mot slavehandel og til slutt for å avskaffe slaveriet i sin helhet i det britiske imperiet (BBC History, 2013). Videre forklarer han også at det finnes ulike nyanser innenfor hva en i bevegelsen mener er viktig, som igjen er utslagsgivende for hvilke strategier man benytter seg av. Dette kommer jeg nærmere inn på under neste delkapittel som omhandler strategiene til «Ja til livet»-bevegelsen. Essensielt for begge sitatene er at de henviser til en målsetting om endring av holdninger i samfunnet. Altså er det ikke bare forbud som er målsettingen til «Ja til livet»-bevegelsen, men også samfunnsendringer.

7.2.3 Delmål

Med utgangspunkt i hypotesen min hadde jeg forventninger om at «Ja til livet»-bevegelsen hovedsakelig konsentrerte seg om å få en slutt på selvbestemt abort i sin helhet og gjøre større endringer i USA. Et interessant aspekt, som kom noe overraskende frem under intervjuene, var at disse aktørene innenfor «Ja til livet»-bevegelsen hadde stor bevissthet rundt at deres mål om å avskaffe selvbestemt abort var langt fremme i tid, og kanskje aldri kom til å bli oppnådd. Ut fra den tankegangen var det også en forståelse for at et av bevegelsens mål måtte være å gjøre det den kunne med denne problemstillingen slik situasjonen er i dag. En må

forsøke å forhindre flest mulig aborter, eller slik Riley sier det: «Save all the babies you can». Terri Herring har også den oppfattelsen av at det handler om å gjøre mest mulig for å hindre flest mulig i å ta abort:

I don't understand why people talk about unwanted children. That's not in my paradigm. There is people wanting to adopt so badly, and we should celebrate every woman placing their children up for adoption instead of having an abortion. I have had parents coming to be being so upset with their teenage daughter becoming pregnant. And I tell them that for 500 dollars she could have had an abortion and you would never have known. Be glad she didn't. And we got to stop talking about the shame of becoming pregnant because it can drive girls to abortion clinics to cover their shame. So I tell people either to help their daughters, girlfriends or other women keeping the babies, or help them adopt them to another family that's trying so hard to get a baby.

Brian Alexander eksemplifiserer også dette «delmålet»:

We have two great resources in getting women to reconsider having abortions, which we help fund and organize: the sidewalk counsels and the crises pregnancy centers. The sidewalk counsels can give women advice before going in to an abortion clinic, while the crises pregnancy centers can help with everything from having an ultrasound to getting baby clothes, learning how to take care of a baby to advising on adopting away the baby.

Dette delmålet avviker til dels fra hypotesen min ettersom den hovedsakelig tar utgangspunkt i at bevegelsen jobber ut fra målsettingen om å forby abort og endre samfunns holdningene. Denne realismen rundt at målene deres er langt fremme i tid, og at en derfor må gjøre mest mulig for «det ufødte liv» i nuet, var interessant. Ser vi dette opp mot den felles overbevisningen som samler «Ja til livet»-bevegelsen så gir det egentlig mening. Ettersom de ser situasjonen slik at livet starter ved unnfangelsen, og at det allerede da eksisterer en person, vil det være naturlig for bevegelsen å forsøke å «redde» flest mulig fra abort, som de igjen mener kan sammenliknes med drap. Ettersom bevegelsen da bruker så mye tid og ressurser på dette, er det også et viktig aspekt å ta med i en analyse for å forstå «Ja til livet»-bevegelsen bedre. Det er et delmål som for dem på mange måter kan sidestilles med det endelige målet om å avskaffe selvbestemt abort.

7.3 Strategien

Som tidligere nevnt er et hovedmoment med en sosial bevegelse dens felles overbevisning og felles mål. I intervjuene har intervjuobjektene beskrevet det som de mente var «Ja til livet»-bevegelsens mål, som var å avskaffe selvbestemt abort, men også gjøre det utenkelig å

gjennomføre i samfunnets øyne. For å videre forstå hvordan bevegelsen tenker rundt disse målene er det sentralt å undersøke nærmere hva de mener er virkemidlene for å oppnå dem. Hvilken vei skal en gå for å komme dit man vil? Eller sagt med andre ord: Hvilken strategi skal en benytte seg av for å oppnå målet. Nick Crossley skriver utfyllende om sosiale bevegelser, men når det kommer til deres strategier fatter han seg i korthet. Han mener nemlig det er lite en kan si på generelt grunnlag om sosiale bevegelsers taktikker og strategier. De er i stor grad bundet opp til den aktuelle situasjonen til en bevegelse, og er ofte dynamiske i forhold til den kampen bevegelsen står i (Crossley, 2002:33). Dermed blir det desto viktigere å også berøre dette temaet når en skal undersøke en sosial bevegelse nærmere. Både for å forstå den aktuelle bevegelsen nærmere, men og fordi det finnes lite generell teori på temaet.

Sosiale bevegelser oppstår, som tidligere nevnt, når det er et ønske om samfunnsendringer. Sosiale motbevegelse oppstår da når den første bevegelsen har oppnådd tilstrekkelig til at en annen gruppe i samfunnet føler at det går ut over deres interesser. De mobiliserer med samme ønske, nemlig samfunnsendringer, selv om det er tilbake til en situasjon eller status som var tidligere. Med bakgrunn i teorien om sosiale bevegelser og samfunnsendringer, og bevegelsens forsøk for å få vedtatt «Initiative 26», formulerte jeg hypotese H3 som sier: *For å oppnå målet sitt benytter «Ja til livet»-bevegelsen en todelt strategi der de både forsøker å endre lovverket på delstatsnivå, men òg endre samfunnsholdninger.*

7.3.1 Delstatslovverket

Da Roe vs. Wade ble vedtatt av den amerikanske høyesteretten i 1973 ble det nødvendig for alle delstatene å tillate abort ettersom det var i tråd med høyesterettens tolkning av grunnloven. Derimot førte kjennelser som Webster vs. Reproductive Health Services fra 1989 og Planned Parenthood vs. Casey i 1992 til at det var et relativt stort handlingsrom for de enkelte delstatene til å legge begrensninger på det å skaffe seg en abort, gitt at det ikke påførte kvinnen en «undue burden». Det ble dermed klart for mange i «Ja til livet»-bevegelsen at delstatsnivået var en særlig viktig arena for dem å arbeide på, og de har på mange måter lykket. Eksempelvis kan vi se dette på overskriften på forsiden av Time Magazine 14. januar 2013, i forbindelse med 40 årsjubileet for Roe vs. Wade, som lød som følger: «40 years ago, abortion-rights activists won an epic victory with Roe v. Wade – They've been losing ever

since» (Time Magazine, 2013). Den aktuelle artikkelen inne i magasinet, skrevet av Kate Pickert, går nærmere inn på hva som menes med overskriften. Der fremgår det blant annet at det i 2011 ble satt rekord med 92 vedtatte abortregulerende forslag i 24 delstater, og at antallet aborttilbydere i USA sank fra 2 908 i 1982 til 1 793 i 2008, som er det siste året det foreligger data for. Oppsummeringen fra Pickert er at «Getting an abortion in America is, in some places, harder today than at any point since it became a constitutionally protected right 40 years ago this month» (Pickert, 2013).

Artikkelen viser også klart til at «Ja til livet»-bevegelsen har en strategi som går ut på å utnytte handlingsrommet gitt dem av tidligere høyesterettsdommer. Charmaine Yoest, som er leder for Americans United for Life, sier til Time at deres strategi er å «work around Roe (...) and severely, or completely, curtail access to abortion on the state level» (Pickert, 2013). To ting er viktig å ta med seg fra dette sitatet, nemlig at det er en eksplisitt henvisning til delstatsnivået og ikke det føderale, og at en ønsker å begrense tilgangen så mye som mulig, og aller helst så mye at det ikke lenger er snakk om selvbestemt abort. Et nylig eksempel på denne typen begrensninger, og som ble nevnt innledningsvis, finner vi i Arkansas der delstatsforsamlingen, 6. mars 2013, godkjente en lov som satte abortgrensen til den 12. uken i svangerskapet. Når denne loven trer i kraft, vil den være den strengeste i hele USA. Slike lover som denne kalles for «fetal heartbeat law», ettersom det er rundt den 12 uken en kan oppdage hjerteslag hos fosteret, og skal tas opp til behandling i Ohio, Kansas, North Dakota, Kentucky, Mississippi og Wyoming i løpet av året (Eckholm, 2013). I en New York Times artikkel om den nye loven skriver journalisten:

The heartbeat strategy has percolated over the past few years among activists frustrated at the slow progress against abortion rights. The bills under consideration in other states have not specified the 12-week threshold that Arkansas has adopted. Instead, as in Ohio, they mandate that doctors should detect heartbeats using “standard medical practice,” which they hope might halt some abortions even earlier than 12 weeks (Eckholm, 2013).

Med andre ord går det klart frem at «Ja til livet»-bevegelsen opererer innenfor en strategi der det er om å gjøre å endre lovverket mest mulig i deres favør, og hele tiden i retning av å avskaffe selvbestemt abort. Det er en strategi der de hele tiden presser grensene lenger i forhold til Roe vs. Wade dommen. Altså er det en klar kobling mellom denne strategien og målet til bevegelsen.

Lover som legger begrensinger på abortpraksisen har en selvfølgelig også i Mississippi, og Jimmy Porter beskriver det slik: «In Mississippi we have managed to get both parental consent laws and required counseling laws, and I think they are good deterrents to abortion on-demand. I think they are good laws». Lovene Porter henviser til her gjør det begge vanskeligere å skaffe seg abort enn tidligere, i den forstand at de legger visse «hindringer» i veien. Den ene ved å innføre en obligatorisk rådgivning før et abortingrep, og den andre at umyndige jenter må ha foreldrenes godkjenning for å foreta aborten. Porter mener at lovene er gode i seg selv, men også at de fungerer godt som et preventivt middel mot selvbestemt abort.

Terri Herring, som bruker mye av sin tid på lobbyvirksomhet i delstatsforsamlingen for lovforslag som støttes av «Ja til livet»-bevegelsen, er også veldig opptatt av slike lovforslag som reduserer tilgangen på abort. Dagen for intervjuet var et av lovforslagene hun arbeidet for oppe til avstemning i representantenes hus i Mississippi. Forslaget gjaldt medikamentet RU-486, som kjemisk fremprovoserer en abort tidlig i svangerskapet. Hensikten var å redusere tilgangen på medikamentet og ga påbud om at en lege måtte være tilstede når kvinnen tok medikamentet, noe som tidligere ikke var påkrevd (West, 2013). Herring beskriver hvordan hun følger opp lovforslagene helt til de er stemt over: «I always sit on the gallery in the House when one of the bills I lobbied for is coming up for a vote, so the representatives know that I'm watching them». «Ja til livet»-bevegelsen bruker altså lobbyisme som et viktig virkemiddel for å endre lover på delstatsnivå. Dette forslaget var et eksempel på hvordan det hele tiden tas små skritt i en mer restriktiv retning, og hvordan «Ja til livet»-bevegelsen følger lovforslagene og sørger for at de blir vedtatt. Hele veien frem til selve avstemningen i delstatsforsamlingen.

Pro-Life Mississippi må i følge Brian Alexander forholde seg til visse retningslinjer som en ideell organisasjon:

We can't lobby directly because that would be in violation to the tax exemption rights we have as a nonprofit organization, a 501 C3. But we can educate politicians. So we try educating them the best we can on issues concerning abortion, especially when there are relevant bills coming up in the legislature.

Hva forskjellen på lobbyisme og utdanning av delstatspolitikere er, har Alexander litt vanskelig med å forklare. Uansett er det viktig å få med seg at organisasjonen jobber tett opp mot politikere for å gi dem informasjon om aktuelle problemstillinger og kommende lovforslag, og naturlig nok ut fra bevegelsens «Ja til livet» perspektiver.

«Ja til livet»-bevegelsens strategi om å endre abortlovverkene i de amerikanske delstater i en mer konservativ retning, er altså markant. Når de som intervjues snakker om målene for «Ja til livet»-bevegelsen må disse ses i sammenheng med det de sier om lobbyisme og forsøk på å få gjennomslag for enkelte lover. Summen av dette viser nemlig hvordan bevegelsen systematisk arbeider, med målet i bakhodet, for lover som hele tiden tar ett og ett skritt i en mer restriktiv retning, og som tilsynelatende er en strategi som tar dem nærmere det endelige målet om å avskaffe selvbestemt abort.

7.3.2 Rammedannelse

I hypotesen fremholder jeg at en avgjørende strategi for at «Ja til livet»-bevegelsen skal oppnå sitt mål, er å endre holdninger rundt abort som finnes i samfunnet. Dette kan i stor grad kobles opp til det jeg skriver om rammedannelse i teorikapittelet, i den grad at det handler om definisjonsmakt og med hvilke briller en ser på spørsmålet om abort.

Jimmy Porter mener Mississippi har kommet ganske langt i å se på abort som noe «galt». Han mener det er en oppfatning i samfunnet om at kvinner bør styre unna abort, og heller velge andre alternativer, og at politikere har et restriktivt syn på abortlovgivning som en følge av dette. Han forteller at for å stille til valg og bli valgt til en gitt posisjon i delstaten, bør kandidaten erklære seg som «pro-life» samme hvilket parti han eller hun representerer, dersom de vil bli valgt. Han sier: «I don't know any politicians here in Mississippi that just comes out saying "I'm pro-choice", because that would be a death sentence for them. Here it's very important to get endorsed by a pro-life group. Everybody seeks an endorsement like that». Det er altså skapt en slik «ramme» rundt det å være aktiv i politikken i Mississippi at en må karakterisere seg selv som «Ja til livet» for å bli valgt. «Ja til livet»-bevegelsen har til dels klart å bli en portvokter for politikere som stiller til valg, der det i stor grad kun er ett «riktig»

standpunkt innenfor den rammen som er skapt i Mississippi. Det er også intuitivt at betydningen denne støtten fra «Ja til livet»-bevegelsen har for politikerne, ikke minst når de stiller til valg, hjelper dem når de forsøker å få gjennomslag for innstramminger av abortlover diskutert tidligere. Det at «Ja til livet»-bevegelsen skaper viktige rammer i abortdebatten, at de er viktige portvoktere ved valg, er avgjørende for at de også får gjennomslag for mange lovendringer de fronter.

Videre er et interessant resultat av dette, ifølge Porter, at personer som «egentlig ikke» er mot abort sier at de er «pro-life» bare for å bli valgt: «I think the pro-life term is being misused. We call some of the politicians PLINO - Pro Life In Name Only. And we have some politicians that are like that». Dette synet bekrefter Leslie Riley: «Now in the South nobody runs for office saying their pro-choice, even if they are. They say; 'I'm pro-life except...'. They just gotta say things like: 'I'm pro-life and I go to church' to get elected». Altså er det i så stor grad en fungerende portvokter at politikere føler seg nødt til å bruke dette stempelen. Terri Herring poengterer at det ikke alltid har vært slik: «I do think that for so long people was able to say: No, I'm not pro-abortion and I'm not pro-life, I'm pro-choice. That was a wonderful way for them to be for abortion without having to say it. But this has changed».

Bakgrunnen for hvordan «Ja til livet»-bevegelsen har klart å skape disse rammene i Mississippi er nok differensierte og komplekse, men mye kan ha med strategien om å utdanne, informere og «følge opp» innbyggerne. Brian Alexander forklarer dette med hvor sentralt opplysning av innbyggerne er for Pro-Life Mississippi: «Educating is one of our main goals. We print out a lot of information for our sidewalk counselors. We do a lot of speeches and events to educate. Especially on schools because they request us to come». Han fremhever i dette sitatet to sentrale arenaer der de er særlig aktive med sitt informasjonsarbeid. Først nevner han «sidewalk counseling», som er en betegnelse på den aktiviteten medlemmer av «Ja til livet»-bevegelsen gjør utenfor abortklinikken i Mississippi. Dette trenger ikke være mennesker som er formelt tilknyttet en organisasjon, men som identifiserer seg med «Ja til livet»-bevegelsen generelt, og de får da materiell av blant annet Pro-Life Mississippi. Det de gjør er at de, ut fra deres perspektiver, driver rådgivning langs fortauskanten til de som oppsøker abortklinikken for å forhøre seg om et abortingrep. De

deler ut brosjyrer, innleder samtaler og gir ut «startpakker» som inneholder babyklær og babyutstyr dersom de ombestemmer seg fra å gå inn. På denne måten forsøker de både å hindre at aborter blir utført, men har også et generelt ønske om å informere de som går forbi om deres perspektiver på abort.

Det andre Alexander nevner er at de driver informasjonsarbeid på skoler, og på etterspørsel fra skolene. Han fremhever at en stor seier for «Ja til livet»-bevegelsen er at skolene som hovedregel kun underviser om avholdenhet i seksualundervisningen: «In the education system you have sex-ed with abstinence only, but there is a big push for it to be abstinence plus. Saying – ‘abstinence, but if you’re going to, here is how a condom works’. We as an organization are looking for abstinence only». Bevegelsen har både på den ene siden innpass til å drive sitt eget informasjonsarbeid på skolene, men i tillegg har de også påvirket lovgivningen slik at seksualundervisningen hovedsakelig handler om avholdenhet som prevensjon mot uønsket graviditet. En legger med andre ord kun unntaksvis opp til undervisning i ulike prevensjonsmetoder for sikker sex, slik en gjør i Norge. Dette kan igjen overføres til «Ja til livet»-bevegelsens definisjonsmakt i Mississippis samfunn. De har fått gjennomslag for sin måte å tenke om sex, og at det beste for å forhindre aborter er å lære opp ungdommene til ikke å ha sex før de gifter seg. Dette er en måte å opprettholde de rammene bevegelsen har klart å danne i Mississippi.

Et annet aspekt som er verdt å nevne når det gjelder rammedannelse er noe av den retorikken og de parallellene disse fire trekker frem i intervjuene. Når de snakker om sine mål, «Ja til livet»-bevegelsen eller den «kampen» de selv står i, trekker de ofte paralleller til borgerrettighetskampene i USA, slaveriet og jødeutryddelsen under andre verdenskrig. Dette er alle eksempler der mennesker har blitt behandlet som noe «annenrangs» av samtiden, diskriminert på bakgrunn av sin etnisitet. Et annet felles aspekt ved disse eksemplene er at de i mye mindre grad ble sett på som gale i sin samtid, enn hva de gjør i dag. Bare tanken om at noen er mindre «verdt» på bakgrunn av hudfarge står langt fra konvensjonell tenkning i dagens samfunn. Derfor er det nok ikke tilfeldig at de nettopp henviser til slike eksempler når de snakker om sin egen bevegelse og de samfunnsendringene som de mener må skje. De ønsker med denne retorikken å danne visse rammer rundt debatten om abort, der abortinngrep

sammenliknes med disse grufulle epokene i menneskets historie. Videre forsøkes det å opprette rammer som eksemplifiserer det at selv om en ikke ser på det som «galt» i dag, betyr ikke det at historien ikke vil «dømme» oss. For å eksemplifisere dette kan en se på to sitater fra Leslie Riley og Terri Herring. Riley bruker slaverihistorien på denne måten:

At some point a “no compromise” movement pushes through and it becomes morally reprehensible to take different position. And then society looks back fifty years from now and says “how could they have done that”. We look back now and say how could you have gone to Africa, kidnapped a human being and put him on a ship? How could anybody think that was acceptable.

Herring trekker parallellene til jødeutryddelsen og borgerrettighetskampen slik:

You have to look at abortion and say it’s the greatest injustice of our day. We always look back at all these great injustices throughout history, but forget there is one staring us in the face right now. It’s like this: Would you have marched with reverend King? Would you have stood up to Hitler and saved Jews?” Probably not if you don’t wanna save unborn children.

Slike paralleller er også eksemplifiserende for hva Herring mener når hun sier at et mål for «Ja til livet»-bevegelsen må være å gjøre abort «unthinkable», i den forstand jødeutryddelse og segregering er det i dagens samfunn. Denne retorikken er nok viktig både for deres eget paradigme og for å fremheve hvor viktig *deres* kamp er, men også for å rettferdiggjøre et standpunkt som mange i dagens samfunn mener er galt. Alt i alt kommer det tilbake til at det handler om å få definisjonsmakten på hva abort er, og med hvilke «briller» samfunnet ser på dette temaet.

7.4 Initiative 26

«Initiative 26» kan på mange måter sies å være en oppsummering av «Ja til livet»-bevegelsens overbevisning, mål og strategier. Forslaget var et forsøk på å få deres felles overbevisning, at livet og mennesket som person starter ved unnfangelsen, inn i Mississippis grunnlov. Dette som et virkemiddel for å oppnå det overordnende målet til bevegelsen om å få en slutt på aborter. Videre var det del av en større strategi som omhandlet mulige runder i rettsapparatet, der det endelige resultatet kunne bli at forslaget innhold ble satt opp mot domsslutningen i Roe vs. Wade i den amerikanske høyesteretten. Hovedlinjen var altså et ønske og et håp om at «Initiative 26», på en eller annen måte, kunne være et avgjørende slag i å velte lasset i «Ja til livet»-bevegelsens favør. På bakgrunn av dette formulerte jeg hypotese fire som sa: *I tråd med sitt mål, sin felles overbevisning, og sine strategier fremmet «Ja til*

livet»-bevegelsen «Initiative 26» i Mississippi. Altså var forslaget en slags oppsummering av hvorfor denne sosiale bevegelsen eksisterte, hva de ønsket å oppnå og hvordan de tenkte å gjøre det.

Alle de fire intervjuobjektene organisasjoner støttet «Initiative 26». De hadde gitt klart uttrykk for det i media og forsøkt å arbeide for at forslaget skulle bli vedtatt høsten 2011. På spørsmål om hvordan Terri Herrings organisasjon hadde stilt seg til forslaget svarte hun: «We supported it, because how can you be pro-life and not say “Yeah, I think unborn children are children and persons”. They are a person». Dette må forstås slik at ettersom forslaget gikk inn på noe så grunnleggende som den felles overbevisningen «Ja til livet»-bevegelsen deler, hvordan kan noen ikke støtte det. Det ble var helt naturlig å støtte det.

Videre oppsummer hun hvorfor det i utgangspunktet hadde oppstått et slikt forslag og hva som var meningen med det: «There was this kinda attitude that we can do it all at once, we just need to outlaw abortion. We just need to call the unborn child a person, and if we call them a person that ends everything and establishing everything». Hun utdyper videre hvorfor dette så ut til å være en god plan og hvordan dette passer inn i en mer omfattende strategi om å få en slutt på abort:

Because of *Roe v. Wade*, there was a sense in the movement that all we had to do was to pass a human life amendment to the constitution. Which ultimately is what's need to be done. Since the court said that you have a constitutional right to abortion then the only possibility to override that is to have a constitutional amendment.

«Initiative 26» kan med andre ord ses på som et forslag som hadde som formål å på den ene siden stadfeste et prinsipielt anliggende. Altså å klargjøre en gang for alle når menneskelivet, og mennesket som person, starter. På den andre siden var det også en klar oppfatning og et ønske om at dette grunnlovstillegget, dersom det ble vedtatt, skulle bidra til å være en katalysator for andre og større ting på føderalt plan. Et slikt syn ble også kommunisert ut til media:

The idea for personhood was born during *Roe v. Wade*'s oral arguments, when Justice Potter Stewart said, "If it were established that an unborn fetus is a person, you would have an impossible case here." Now, Personhood USA is trying to use the amendment to establish "personhood" as a direct challenge to the *Roe v. Wade* ruling (Simon, 2011).

Herring fremhever at ettersom den amerikanske høyesteretten har tolket grunnloven dithen at abort må være lovlig, må det følgelig komme et grunnlovstillegg til den føderale grunnloven som stadfester når et liv begynner, og hvordan en skal definere en person. I et intervju med CNN sa Herring dette:

In Mississippi, we have the opportunity to lead the way on a social justice issue. We may have been behind on civil rights, but we can be ahead on human rights, and that's what personhood is really all about. The vote is a way to change the national conversation and push to give more rights to the unborn (Simon, 2011).

Mississippi ville i så måte fungere som et eksempel for resten av unionen på hvordan en burde gjøre det på nasjonalt plan. Til tross for dette analyserte ikke Herring dagens politiske situasjon dithen at dette ville vært mulig: «Considering the politicians in Washington today, and the fact that we just reelected Obama, it doesn't look like that's a possibility anytime soon».

Herrings organisasjon så altså på forslaget som en strategi der de både kunne få sin overbevisning stadfestet i Mississippis grunnlov, men som samtidig kunne bidra med å realisere målet om å tilsidesette Roe vs. Wade og få en slutt på selvbestemt abort. Mens de tidligere hadde kjempet seg frem et lite skritt om gangen med forslag som regulerte forskjellige typer «angrepiller», for foreldregodkjenning når mindreårige ønsket abort, for obligatoriske ventetider før et abortinngrep, var dette et forslag som, dersom det ble vedtatt, ville være et stort sprang i forhold. Videre gikk det mer til kjernen på hvorfor de var med i «Ja til livet»-bevegelsen. Men som hun selv sa har slike omfattende forslag også sine svakheter: «The problem is when we go for all or nothing, we end up with nothing. With Personhood we tried going for everything».

Jimmy Porter og Christian Action Commission forsøkte også å legge sin tyngde bak forslaget for å få det vedtatt. De brukte virkemidlene de hadde til sin rådighet. Han beskriver det som følger: «Once the signatures was collected we starting sending out information, we did some videos, the churches was talking about it, we encouraged people to get to the polls, we tried to debunk all the lies the other side put forward, and so on». Han hadde derimot en litt annen oppfattelse enn det Terri Herring hadde når det kom til hvilke konsekvenser han så for seg

kunne oppstå dersom «Initiative 26» fikk flertall og ble vedtatt. Slik han så det var det den rettslige veien som både var mest sannsynlig og den som var tiltenkt når Personhood Mississippi lanserte forslaget om et slikt grunnlovstillegg. Han sier:

If the amendment had been successful it would have consequences. As soon as it became law it would be in the courts and there would be an injunction against the bill. The bottom line is that that was the intent with the bill to start with, that's what people wanted. The Personhood organization wanted something to go through the courts and end up in the Supreme Court.

I følge Porter var det altså svært sannsynlig at forslaget ville ende opp i retten dersom det ble vedtatt, og det kunne komme til å ankes helt opp til høyesterett. Dette var på mange måter et av formålene med forslaget, noe som initiativtageren Leslie Riley selv bekrefter: «We were in fact hoping for a legal battle». Det var altså ment for å bestrides i retten. Forslaget ville da følgen den strategien, nevnt tidligere, der en forsøker å få en gitt sak inn for den amerikanske høyesteretten med den hensikt at den ses opp mot Roe vs. Wade. Et positivt utfall for «Ja til livet»-bevegelsen ville da vært at «Initiative 26» ikke ble kjent grunnlovsstridig, og at avgjørelsen samtidig tilsidesatte Roe vs. Wade på bakgrunn av denne nye erkjennelsen. Da ville det juridisk sett ikke vært noe i veien for at delstatene kunne regulere abortlovgivningen akkurat slik de selv ville, det være seg i en mer liberal eller restriktiv retning.

For Brian Alexander og Pro-Life Mississippi var det litt mer lokale perspektiver som drev dem i arbeidet med «Initiative 26». Som jeg skrev under delkapittel 7.2 har flere i «Ja til livet»-bevegelsen en veldig realistisk holdning til at deres ønske og hovedmålsetting om å avskaffe selvbestemt abort ligger veldig langt frem i tid, dersom det noen gang skjer. Dermed var det for Pro-Life Mississippi viktig å tenke lokalt med «Initiative 26» og hvilke positive konsekvenser det kunne få i Mississippi. Alexander sier:

A positive effect had the initiative passed would be that the one abortion clinic left in Mississippi would have to close. Now I know Mississippi is not the only state in this Union and if you drive 150 miles you can reach any number of other abortion clinics. But for a lot of women that was uncertain to begin with, the fact that they would have to go to another state would be enough to having them change their minds.

Han fremhever altså at forslaget kan bidra til å forhindre aborter fordi det at det ikke ville finnes abortklinikker i Mississippi, kunne «tippe vekten» for de kvinnene som var usikre på om de ønsket å ta abort. Dette er interessant ettersom det er en veldig praktisk tilnærming som er preget av realisme, mer enn idealisme. For dersom vi ser dette i lys av bevegelsens mål om

å avskaffe selvbestemt abort, deres felles overbevisning om at det eksisterer en person allerede fra unnfangelsen og deres strategi om å endre holdninger i samfunnet, så vil det faktisk at færre og færre kvinner utfører abort bygge om alle disse tre punktene. Det er ikke en like idealistisk målsetting som at forslaget kunne ha veltet Roe vs. Wade og fått nasjonale konsekvenser, men det er likevel en interessant tilnærming som eksemplifiserer viktige elementer ved «Ja til livet»-bevegelsen.

Det tyder altså på at hva som var formålet med «Initiative 26», og hvilke konsekvenser grunnlovstillegget hadde fått, ikke hadde en konsensus i Mississippis «Ja til livet»-bevegelse. Det de derimot var enige og samstemte om var at forslaget dekket både bevegelsens mål, overbevisning og strategi, og at det derfor var verdt å arbeide frem og forsøke å få vedtatt. Videre er det også interessant å se at de ulike organisasjonene i «Ja til livet»-bevegelsen gjør seg ulike, og til dels sprikende, meninger om forslaget, men likevel står sammen om å få forslaget vedtatt. Dette eksemplifiserer det Della Porta og Diani (2006:21) skriver om sosiale bevegelsers delte identitet som noe større enn enkelte kampanjer eller handlinger. Denne kollektive identiteten knytter aktørene i bevegelsen sammen og fører til at selv om de ikke har identiske oppfatninger av samme saken, har de definitivt compatible syn som gjør at de kan arbeide sammen for et felles mål eller en sak. Når «Initiative 26» skulle avgjøres var det nok litt av denne kollektive identiteten som gjorde at selv om ulike organisasjoner hadde noe ulik oppfatning av forslaget, jobbet de sammen for å få det vedtatt.

7.4.1 Valgtapet

Resultatet ble ikke det «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi hadde håpet på. Leslie Riley beskrev situasjonen ved starten på valgkampen slik: «On the surface it looked like, well Mississippi is overwhelmingly pro-life, this is going to be a slam dunk». «Initiative 26» endte, som tidligere nevnt, opp med ikke å bli vedtatt, med 58 prosent mot og 42 prosent for (FoxNews.com, 2011). På spørsmål om hvorfor dette skjedde er det særlig to hovedutfordringer som trekkes frem. Det ene er usikkerhet hos velgerne som følge av ordlyden i forslaget. Det andre var svært økonomisk begunstigede motstandere som satte spørsmålsteget ved konsekvensene av forslaget. Dette kan ses i sammenheng med de mulige

årsakene media skisserte opp, og som beskrives i delkapittel 2.2. Ingen av de intervjuede mente at majoriteten av de som stemte var for selvbestemt abort.

Usikkerheten hos velgerne skyldtes i stor grad at det var litt uklart hvilke implikasjoner forslaget kom til å få. Jimmi Porter skjønnte etter hvert at det kom til å bli problematisk å få forslaget igjennom: «When grandmothers started calling me asking if this initiative meant that if her granddaughter got raped, she couldn't get an abortion, or if she needed in vitro fertilization to get pregnant, would this initiative ban that, I know it was in trouble». Det var altså en frykt for at det ville komme forbud på områder der den jevne «Ja til livet»-personen ikke mente et slikt forbud burde dekke, her eksemplifisert ved abort for voldtektsoffer og personer som ønsker prøverørsbefruktning. Terri Herring fremhever at noe av problemet var begrepsbruken i forslaget: «Instead of conception, the amendment said fertilization, which throw a lot of people off». Forskjellen på begrepene unnfangelse og befruktning var altså det som skapte usikkerhet for mange.

Planned Parenthood er en av de største bedriftene som driver abortklinikker i USA, men ingen i Mississippi. De hadde gått aktivt inn i valgkampen med økonomiske midler og valgkampvideoer for å forsøke å få forslaget nedstemt. Herring oppsummerte det slik: «Planned Parenthood spent two million dollars and we only have two million people. We didn't have two million dollars. They spent these two million dollars basically causing fear for the personhood amendment saying that women would die. It was a fear mongering». Om dette var et forsøk fra Planned Parenthood på å «skremme» folk fra å stemme ja kommer nok an på hvilken side av forslaget en var på. Det som en derimot kan slå fast er at motstanderne av «Initiative 26» var økonomisk begunstigede og at de fikk hjelp utenfra Mississippi. Sett i dette lyset kan en si at «Ja til livet»-bevegelsen tapte kampen om rammedannelse til sin fordel. Herring sier det rett ut: «I still believe that Mississippi would predominantly vote for life, if the issue was framed properly». Dersom en altså hadde klart å skape de «rette» rammene rundt valgkampen mener Herring at «Ja til livet»-bevegelsen kunne ha gått seirende ut av valgkampen rundt «Initiative 26».

Under intervjuene kom det også frem sprikende oppfatninger om hvor godt dette forslaget hadde vært. Leslie Riley, som tross alt initierte forslaget, og Brian Alexander fremhevet særlig at den eneste grunnen til tapet var den negative valgkampen motstanderne kjørte. Terri Herring og Jimmi Porter var mer usikre. Porter sa i begynnelsen av samtalen rundt «Initiative 26»: «We supported that. Personally I thought the language was unclear. But after it got started we tried to get our people to support it». Dersom ledere for «Ja til livet»-organisasjoner var usikre på språkbruken vitner ikke det om det beste utgangspunktet for forslaget. Terri Herring var også usikker på virkningen av et slikt forslag:

In a very real way this could have passed and nothing would have happened. Because Roe v. Wade have established the framework in a much broader way than the Mississippi constitution can anyway. You could in a sense have a situation where the Supreme Court just shrug and say: «Just because you say so doesn't mean it is so».

Nå skal det sies at ettersom intervjuene er foretatt vel over ett år etter forslaget ble overraskende, og i større grad enn noen forventet, nedstemt, kan det være et behov for å distansere seg fra det. For når Terri Herring sier «it was very bad to lose», henspiller ikke det bare på forslaget i seg selv, men at lobbyvirksomheten med politikerne i delstatsforsamlingen ble verre. Hun sier: «Before I could say I had around 80 percent of the people of Mississippi behind me, now the politicians could replay that I had only 42».

7.4.2 Ta stilling

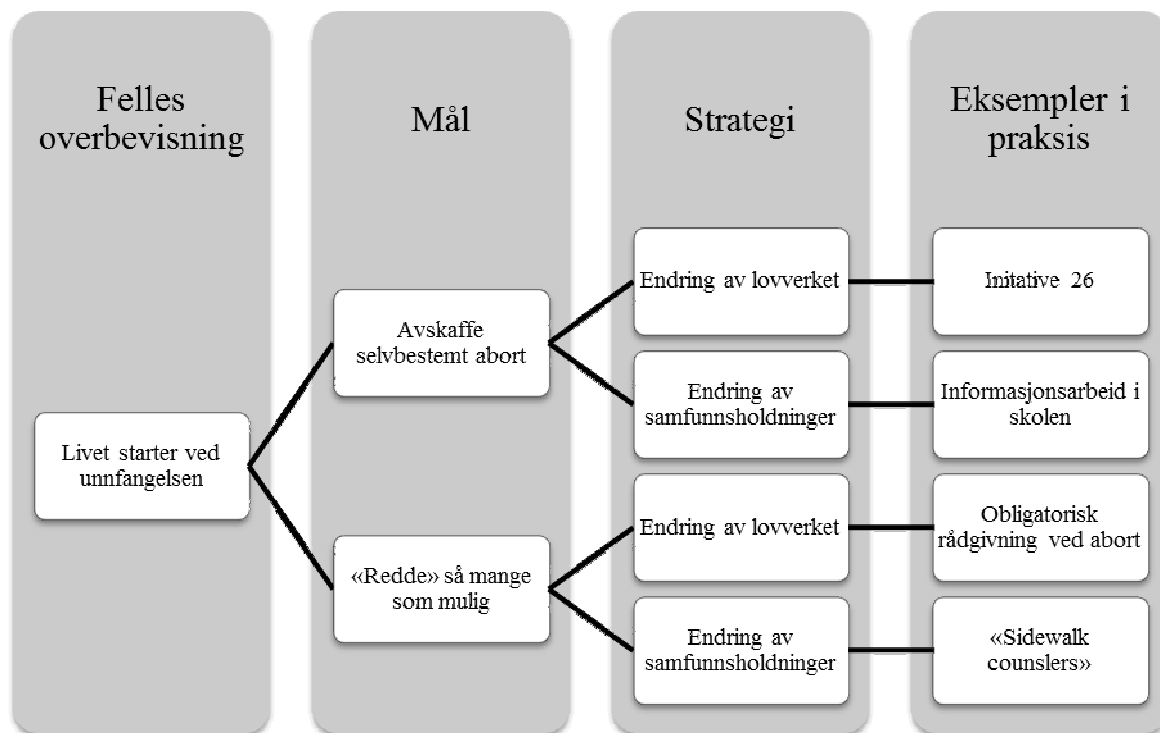
Selv om «Initiative 26» ikke ble vedtatt, fremhever Terri Herring at et positivt aspekt ved forslaget uansett var at det presset velgere til å sette seg nøyere inn i abortdebatten: «I think it was helpful in a sense that it pushed people learning more about abortion because the Personhood amendment forced everybody to go in a booth, press a button and make a decision. They had to think about it. And in that sense it was good». Hun mener altså at velgerne i Mississippi ble enda mer oppmerksomme på abortsaken ettersom «Initiative 26» gjorde at de måtte sette seg grundigere inn i saken og ta stilling til forslaget.

7.4.3 Oppsummerende figur

Dersom en nå oppsummerer det som har kommet frem gjennom analysering av disse fire hypotesene, kan det brukes til å «fylle» ut figuren fra kapittel fire og på den måten ytterligere

klargjøre gangen mellom den felles overbevisningen, målet, strategien og det «Ja til livet»-bevegelsen gjør i praksis. Sagt på en annen måte viser figuren hvordan bevegelsen går fra å mene at livet starter med unnfangelsen til å, for eksempel, fremme «Initiative 26».

Figur 7.1: «Ja til livet»-bevegelsen oppsummert

8. KONKLUSJON

«An investment in knowledge always pays the best interest»

Benjamin Franklin (referert i Holte, 1978:102)

8.1 Oppsummering og konklusjon

Bakgrunnen for denne studien var en interesse for en sosial bevegelse som er svært innflytelsesrik i enkelte deler av USA, i motsetning til i Norge, nemlig «Ja til livet»-bevegelsen. Denne bevegelsen har også vært mye i både amerikanske og internasjonale medier etter flere kontroversielle forslag og seire, som for eksempel den nylig vedtatte abortgrensen på 12 uker i Arkansas. Et annet forslag som var oppe i norske medier, men som ikke fikk flertall, var «Initiative 26» i 2011 i Mississippi. Dette forslaget var et tillegg til delstatens grunnlov som ville definere en person som eksisterende allerede fra og med unnfangelsen. En slik definisjon ville i praksis gjort det ulovlig med abort i Mississippi.

Ikke bare er «Ja til livet»-bevegelsen veldig synlig på den politiske arenaen i USA, men i følge holdningsdata fra Gallup (Saad, 2012) er det også en utvikling som viser at flere amerikanere identifiserer seg som «pro-life» enn «pro-choice». Derfor er det viktig å forstå denne bevegelsen og hvorfor de gjør det de gjør. «Initiative 26» ble fremmet og arbeidet for av «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi, og har ikke ennå ikke vært studert nærmere. Forslaget var altså et eksempel på det arbeidet bevegelsen drev på med i Mississippi, men det er også viktig å forstå hvorfor de fremmer slike forslag og hva som er meningen. På bakgrunn av at jeg ønsket en større forståelse av «Ja til livet»-bevegelsen formulerte jeg følgende problemstilling:

«Hvordan arbeider den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen og hva er bakgrunnen for dette arbeidet?»

I problemstillingen sies det både at jeg ønsker å se på det konkrete arbeidet som gjøres, men også på bakgrunnen for dette arbeidet. Oppgaven begrenses med at problemstillingen tar

utgangspunkt i et konkret forslag som viser hvordan bevegelsen arbeider og at den tar utgangspunkt i «Ja til livet»-bevegelsen i en enkel delstat, nemlig Mississippi. For å besvare dette spørsmålet tok jeg utgangspunkt i det eksisterende teoretiske rammeverket og formulerte fire hypoteser. Disse hypotesene var utgangspunkt for intervjuene med ledere innenfor fire toneangivende «Ja til livet» organisasjoner i Mississippi, nemlig Pro-Life Mississippi, Personhood Mississippi, Christian Action Commission og Pro-Life America Network. Innsamlingen av data dannet igjen grunnlaget for studiens analyse som hadde som formål å bekrefte, tilbakevise eller nyansere hypotesene.

Den første hypotesen, H1, sa: *«Ja til livet»-bevegelsens felles overbevisning er en tro på at livet, og mennesket som person, starter med unnfangelsen.* Den tok utgangspunkt i Della Porta og Diani (2006:20) sin definisjon av sosiale bevegelser som sier at et kjennetegn for en slik bevegelse er at de har en felles overbevisning som engasjerer dem og samler dem. Hypotesen tok utgangspunkt i at dette var en overbevisning om at livet, og mennesket som person, starter med unnfangelsen. Dette viste seg å samsvare godt med de innsamlede dataene. Intervjuobjektene fremhevet denne forståelsen som elementær for «Ja til livet»-bevegelsen og som helt grunnleggende for aktørers engasjement. Alle fire intervjuobjektene henviste også til religiøse overbevisninger og mente dette var sentralt for hvorfor bevegelsen mente at livet, og mennesket som person, starter med unnfangelsen. Kristendommen og denne felles overbevisningen var altså sentrale for hvorfor aktører involverte seg i «Ja til livet»-bevegelsen i Mississippi.

Den andre hypotesen, H2, sa: *Målet til «Ja til livet»-bevegelsen er å avskaffe selvbestemt abort gjennom å tilsidesette Roe vs. Wade.* Dataene i studien bekreftet i hovedsak at dette målet til bevegelsen. Intervjuobjektene indentifiserte tilsidesettelse av denne høyesterettsdommen som sentral for deres ønske om å avskaffe selvbestemt abort. På den måten ville abortpolitikken være forbeholdt delstatsnivået, og Mississippi var fri til å gjøre det de ville. Intervjuobjektene fremhevet også at for at selvbestemt abort skal avskaffes må samfunnsholdninger endres, og at det var en viktig faktor i å få tilsidesatt Roe vs. Wade. Videre må nok hypotesen nyanseres noe. Det kom nemlig frem en selverkjennelse om at et slikt mål lå langt frem i tid, om det i det hele tatt kom til å skje. Derfor var det også et mål, et

delmål på veien om du vil, at bevegelsen forsøkte å hindre så mange kvinner som mulig i å ta abort og gjerne også gjøre tilgangen på abort lav.

Den tredje hypotesen, H3, sa: *For å oppnå målet sitt benytter «Ja til livet»-bevegelsen en todelt strategi der de både forsøker å endre lovverket på delstatsnivå, men òg å endre samfunnsholdninger.* Dette ble bekreftet av de innsamlede dataene, og det ble også vist hvor tett disse to strategiene hang sammen med hverandre og med bevegelsens mål. Det å endre lovverket på delstatsnivå var blant annet for å gjøre tilgangen på abort så restriktiv som mulig, men også å teste hvor langt det var mulig å strekke Roe vs. Wade. Videre håpet en på at denne strekkingen til slutt skulle føre til at høyesterett så seg nødt til å vurdere selvbestemt abort igjen og at den denne gangen ville favorisere «Ja til livet»-bevegelsens syn. En viktig faktor både for at dette skal skje, men også for å forhindre flest mulig aborter er at samfunnsholdninger endres. For å oppnå dette så vi at bevegelsen var aktivt ute blant innbyggerne i Mississippi, og på skoler for å drive informasjonsarbeid. De deltok også aktivt i den offentlige debatten og det kan sies at de forsøkte å skape slike rammer rundt abortdebatten at folk så seg enige med deres syn.

Den fjerde og siste hypotesen, H4, tok for seg «Initiative 26» og sa: *I tråd med sin felles overbevisning, sitt mål, og sine strategier fremmet «Ja til livet»-bevegelsen «Initiative 26» i Mississippi.* Dette viste seg også å stemme med data. Forslaget talte rett til bevegelsens felles overbevisning om at livet, og mennesket som person, starter med unnfangelsen, og ønsket at dette skulle reflekteres i Mississippis grunnlov. Det var også i samsvar med bevegelsen mål ettersom det på den ene siden ville stoppe abort i Mississippi, men at det på den andre siden også ville havne i rettssystemet og på den måten kunne bli en utfordrer til Roe vs. Wade i høyesterett. På denne måten så vi også at strategien var helt klart tilstede. Intervjuobjektene pekte også på at forslaget skapte stor debatt og at det i løpet av valgkampen gav «Ja til livet»-bevegelsen økte mulighetene til å nå ut med sitt budskap og bli hørt. På denne måten bidrog forslaget også til rammedannelser og holdningsarbeid.

Til slutt må det vendes tilbake til problemstillingen for å konkludere studien. Spørsmålet var:

«Hvordan arbeider den amerikanske «Ja til livet»-bevegelsen og hva er bakgrunnen for dette arbeidet?»

Konklusjonen på denne problemstillingen blir da som følger: Med utgangspunkt i Mississippi finner denne studien at «Ja til livet»-bevegelsen i USA jobber målrettet for å oppnå målet sitt om å avskaffe selvbestemt abort, gjennom å endre lovverket og samfunnsholdninger. Arbeidet har sitt utspring i en felles overbevisning om at livet, og mennesket som person, starter med unnfangelsen. «Initiative 26» var et eksempel på bevegelsens arbeid, men også en oppsummering av deres felles overbevisning, strategi og mål.

8.2 Implikasjoner og videre forskning

Denne studien bekrefter at det teoretiske rammeverket vi har på sosiale bevegelser og «Ja til livet»-bevegelsen stemmer med situasjonen i 2013. Den er også med og setter søkelys på viktige faktorer for å få en helhetlig forståelse av «Ja til livet»-bevegelsen i USA. I tillegg kan den nye empirien inspirere til videre forskning på denne bevegelsen. Særlig er religionens posisjon og kraft innenfor denne sosiale bevegelsen noe som kunne blitt studert nærmere. Eksempelvis i en komparativ studie mellom «Ja til livet»-bevegelsen i en av de mer religiøse delstatene som Mississippi, sammenlignet med en av de mindre religiøse delstatene.

8.2.1 Nytt forslag

Selv om «Initiative 26» ble nedstemt kommer ikke Personhood Mississippi til å gi opp. De har formulert et nytt forslag, med en litt annen ordlyd, som de skal starte å samle inn underskrifter for. Brian Alexander leser opp den nye ordlyden: «The right to life begins at conception. All human beings, at every stage of development, are unique, created in God's image and shall have equal rights as persons under the law». To aspekter er verdt å merke seg med dette nye forslaget. For det første har en utelatt begrepet kloning og erstattet befruktning med unnfangelse. Begge endringene er nok med den hensikt å forenkle forslaget slik at ikke velgerne misforstår hva som menes, og at det lettere kan «selges» ut til velgerne. Det var som tidligere nevnt denne diskusjonen rundt begrepene unnfangelse og befruktning som fikk tidligere guvernør i Mississippi, Haley Barbour, til å si at han var usikker på om forslaget var

bra, selv om han stemte for det. For det andre har de tatt en referanse til Gud inn i forslaget. Jimmy Porter nevnte jo at det var flere i de baptistiske menighetene som var usikre på det tidligere forslaget, og denne referansen kan være en strategisk måte å forsøke å fri til denne velgergruppen i en delstat som jo tross alt er meget religiøs. Klarer Personhood Mississippi å samle inn de minst 107 216 signaturene som trengs vil forslaget etter alt å dømme bli stemt over ved valget i 2014 (Bassett, 2013).

LITTERATURLISTE

- ACLU of Mississippi (2011): *ACLU MS Disappointed in Miss. Supreme Court Ruling on Initiative 26*. <http://www.aclu-ms.org/news/2011/09/15/aclu-ms-disappointed-in-miss-supreme-court-ruling-on-initiative-26>. [21. november 2012].
- Americans United for Life (2013): *Mississippi*. Americans United for Life, <http://www.aul.org/states/mississippi>. [10.mai 2013].
- Aronson, Raney (2005): *The Last Abortion Clinic*. PBS, <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/clinic/view/>. [14.mai 2013].
- Ashley, Keith (2011): *Personhood USA Reports Unprecedented Endorsements for Yes on 26 Campaign*. Personhood USA, <http://www.personhoodusa.com/press-release/personhood-usa-reports-unprecedented-endorsements-yes-26-campaign>. [21. november 2012].
- Associated Press (2012): *Anti-abortion groups pushing for another personhood vote*. Mississippi Business Journal, <http://msbusiness.com/blog/2012/03/09/anti-abortion-groups-pushing-for-another-personhood-vote/>. [21. november 2012].
- Barber, Scott (2013): *Labels are dropping out of U.S. abortion debate amid concerns terms like 'pro-choice' and 'pro-life' confuse the conversation*. National Post, <http://news.nationalpost.com/2013/01/19/labels-are-dropping-out-of-u-s-abortion-debate-amid-concerns-terms-like-pro-choice-and-pro-life-confuse-the-conversation/>. [20.april 2013].
- Bassett, Laura (2013): *Personhood Mississippi Tries Again, Says Voters 'Were Confused' Before*. Huffington Post, http://www.huffingtonpost.com/2013/03/06/personhood-mississippi-ballot-initiative-2014_n_2819746.html. [7.mars 2013].
- BBC History (2013): *William Wilberforce (1759 - 1833)*. BBC History, http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/wilberforce_william.shtml. [15.april 2013].
- Beasley, David (2012): *Mississippi teen pregnancy rate highest in U.S.: CDC*. Reuters, <http://www.reuters.com/article/2012/04/10/us-usa-health-teen-pregnancy-idUSBRE83904P20120410>. [14.september 2012].
- Bernstein, Robert og Neil Tillman (2011): *Divorce Rates Highest in the South, Lowest in the Northeast, Census Bureau Reports*. United States Census Bureau, http://www.census.gov/newsroom/releases/archives/marital_status_living_arrangements/cb11-144.html. [14.september 2012].
- Blake, Aaron (2011): *Mississippi anti-abortion 'personhood' amendment fails at ballot box*. The Washington Post, http://www.washingtonpost.com/politics/mississippi-anti-abortion-personhood-amendment-fails-at-ballot-box/2011/11/09/gIQAzQI95M_story.html. [21. november 2012].
- Brady, Henry E. og David Collier (2010): *Rethinking Social Inquiry*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Buechler, Steven M. (1995): "New Social Movement Theories". *The Sociological Quarterly*, 36 (3): 441-464.
- Burleigh, Nina (2011): *Mississippi's Choice: Personhood and the Rights of Zygotes*. Time Magazin, <http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,2097340,00.html>. [21. november 2012].
- Christian Action Commission (2012): *About The Christian Action Commission*. The Christian Action Commission, <http://www.christianaction.com/site/about>. [25.mai 2013].
- Christian Action Commission (2013): *Dr. Porter's Résumé* http://www.christianaction.com/site/article/dr_jimmy_porter. [15.januar 2013].

- Constitution Party (2012): *2012 Platform*. Constitution Party, <http://www.constitutionparty.com/OurPrinciples/2012Platform/tabid/127/Default.aspx>. [15.april 2013].
- Critchlow, Donald T. (1996): *The Politics of abortion and birth control in historical perspective*. University Park, Pa.: Penn State University Press.
- Crossley, Nick (2002): *Making sense of social movements*. Buckingham: Open University Press.
- Della Porta, Donatella og Mario Diani (2006): *Social movements : an introduction*. Malden, Mass.: Blackwell.
- Denver Post (2008): *Amendment 48-Definition of Person Election Results* Denver Post, <http://data.denverpost.com/election/results/amendment/2008/48-definition-of-person/>. [20. november 2012].
- Deprez, Esmè og Elisabeth Waibel (2012): *Mississippi May Be First U.S. State With No Abortion Clinic*. Bloomberg, <http://www.bloomberg.com/news/2012-06-22/mississippi-may-become-first-u-s-state-with-no-abortion-clinic.html>. [11.november 2012].
- Eckholm, Erik (2011): *Push for 'Personhood' Amendment Represents New Tack in Abortion Fight*. New York Times, <http://www.nytimes.com/2011/10/26/us/politics/personhood-amendments-would-ban-nearly-all-abortions.html?pagewanted=all>. [20. november 2012].
- Eckholm, Erik (2013): *Arkansas's Abortion Ban and One Man's Strong Will*. New York Times, <http://www.nytimes.com/2013/03/12/us/arkansas-senator-jason-raperts-abortion-ban.html>. [7. mars 2013].
- Feder, J. Lester (2011): *Birth control seen as a factor in 'personhood' vote*. Politico, <http://www.politico.com/news/stories/1111/67966.html>. [21. november 2012].
- FoxNews.com (2011): *Scoresheet: State and Local Elections*. <http://www.foxnews.com/politics/2011/11/08/scoresheet-state-and-local-elections-offer-glimpse-national-mood/>. [19. november 2012].
- Friedman, Thomas L. (2012): *Why I Am Pro-Life*. New York Times, <http://www.nytimes.com/2012/10/28/opinion/sunday/friedman-why-i-am-pro-life.html>. [1.november 2012].
- Gerring, John (2007): *Case study research: principles and practices*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ginsburg, Faye D. (1989): *Contested lives : the abortion debate in an American community*. Berkeley, Calif.: University of California Press.
- Goler, Wendell (2003): *Bush Signs Ban on Partial-Birth Abortions*. Fox News.
- Grady, Denise (2011): *Medical Nuances Drove 'No' Vote in Mississippi*. New York Times, <http://www.nytimes.com/2011/11/15/health/policy/no-vote-in-mississippi-hinged-on-issues-beyond-abortion.html?pagewanted=all>. [21. november 2012].
- Grønmo, Sigmund (2004): *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforl.
- Guttmacher Institute (2011): *State Facts About Abortion: Mississippi*. Guttmacher Institute, <http://www.guttmacher.org/pubs/sfaa/pdf/mississippi.pdf>. [14.august 2012].
- Hanel, Joe (2010): *Colo. voters reject ballot initiatives*. The Durango Herald, <http://durangoherald.com/article/20101104/NEWS01/711049993/0/s/Colo-voters-reject-ballot-initiatives>. [20. november 2012].
- Helseinformatikk, Norsk (2007): *Spina bifida hos barn*. <http://nhi.no/foreldre-og-barn/barn/sykdommer/spina-bifida-hos-barn-2857.html?page=2>. [12.april 2013].
- Holte, James Craig (1978): "Benjamin Franklin and Italian-American Narratives". *MELUS*, 5 (4): 99-102.

- Judges, Donald P. (1993): *Hard choices, lost voices : how the abortion conflict has divided America, distorted constitutional rights, and damaged the courts*. Chicago: Ivan R. Dee.
- Lee, M.J. (2011): *Poll: 'Personhood' a toss-up in Miss. Politico*, <http://www.politico.com/news/stories/1111/67738.html>. [21. november 2012].
- Lo, Clarence Y.H. (1982): "Countermovements and Conservative Movements in the Contemporary U.S.". *Annual Review of Sociology*, 8: 107-134.
- McLean, Iain og Alistair McMillan (2003): *The Concise Oxford Dictionary of Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Meyer, David S. og Suzanne Staggenborg (1996): "Movements, Contermovements, and the Structure of Political Opportunity". *American Journal of Sociology*, 101 (6): 1628-1660.
- Miller, Lisa (2013): *Terri Herring, Phil Bryant Board Of Health Appointee, Is Anti-Abortion Activist* Huffinton Post, http://www.huffingtonpost.com/2013/03/29/terri-herring-phil-bryant_n_2978855.html. [21.april 2013].
- Mississippi Secretary of State (2011): *Initiatives - 26 Definition of a Person*. <http://www.sos.ms.gov/page.aspx?s=7&s1=1&s2=50>. [19. november 2012].
- Munson, Ziad W. (2008): *The making of pro-life activists : how social movement mobilization works*. Chicago: University of Chicago Press.
- National Geographic (2013): *Mississippi Facts* National Geographic, <http://travel.nationalgeographic.com/travel/united-states/mississippi-facts/>. [15.mai 2013].
- New York Times (1965): *Excerpts From Opinions of Supreme Court in Barring Curbs on Birth Control*. New York: <http://select.nytimes.com/gst/abstract.html?res=F60910F63D5F147A93CAA9178DD85F418685F9#>. [17.12. 2012].
- Newport, Frank (2012): *Mississippi Most Conservative State, D.C. Most Liberal*. Gallup, <http://www.gallup.com/poll/152459/Mississippi-Conservative-State-Liberal.aspx>. [14.august 2012].
- Newport, Frank (2013): *Mississippi Maintains Hold as Most Religious U.S. State*. Gallup, <http://www.gallup.com/poll/160415/mississippi-maintains-hold-religious-state.aspx>. [20.mai 2013].
- Norsk Helseinformatikk (2012): *Fosterutvikling*. <http://nhi.no/forside/fosterutvikling-38267.html>. [17.april 2013].
- O'Connor, Karen (1996): *No neutral ground? : abortion politics in an age of absolutes*. Boulder, Colo.: Westview Press.
- Okwaraocha, Emmanuel (2011): *Anti-abortion movement in post-Roe v. Wade Louisiana: A qualitative study*. Ph.D., Southern University and Agricultural and Mechanical College.
- Parke, Richard H. (1962): *2 at Birth Clinic Are Found Guilty*. New York Times, <http://select.nytimes.com/gst/abstract.html?res=F70E11F9385B127A93C1A9178AD85F468685F9>. [17.desember 2012].
- Personhood Mississippi (2012): *About Us*. Personhood Mississippi, <http://www.personhoodmississippi.com/about-us>. [26.mai 2013].
- Personhood USA (2011): *About Us*. <http://www.personhoodusa.com/about?source=button>. [21. november 2012].
- Pettus, Emily Wagster (2011): *Life-at-fertilization initiative has hope in Miss. . MSNBC*, http://www.msnbc.msn.com/id/44935764/ns/us_news-life/t/life-at-fertilization-initiative-has-hope-miss/#.UK3bL7o7fcU. [22. november 2012].

- Phillips, Rich (2012): *Law could force Mississippi's only abortion clinic to close* CNN, <http://edition.cnn.com/2012/06/30/us/mississippi-abortion-clinic>. [18.september 2012].
- Pickert, Kate (2013): *What Choice?* New York: <http://www.time.com/time/covers/0,16641,20130114,00.html>. [12.May 2013].
- Pinkston, Randall og Phil Hirschorn (2011): *Mississippi votes: When does life begin?* CBS News, http://www.cbsnews.com/8301-18563_162-57319403/mississippi-votes-when-does-life-begin/. [14.mai 2013].
- Pro-Life America Network (2013): *MAKING ABORTION HISTORY BEGINNING TODAY*. Pro-Life America Network, <http://www.terriherring.net/TERRIHERRING.NET/PLAN.html>. [26.mai 2013].
- Pro-Life Mississippi (2013): *Welcome to Pro-life Mississippi*. Pro-Life Mississippi, <http://www.prolifemississippi.org/>. [26.mai 2013].
- Rovner, Julie (2011): *'Personhood' Divides Anti-Abortion Groups*. National Public Radio, <http://m.npr.org/story/142184556>. [22. november 2012].
- Rubin, Herbert J. og Irene Rubin (2004): *Qualitative interviewing : the art of hearing data*. Los Angeles, [Calif.]: SAGE.
- Ryen, Anne (2002): *Det kvalitative intervjuet : fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen: Fagbokforl.
- Saad, Lydia (2012): *"Pro-Choice" Americans at Record-Low 41%*. Gallup, <http://www.gallup.com/poll/154838/pro-choice-americans-record-low.aspx>. [13.oktober 2012].
- Saad, Lydia (2013): *Americans' Abortion Views Steady Amid Gosnell Trial*. Gallup, <http://www.gallup.com/poll/162374/americans-abortion-views-steady-amid-gosnell-trial.aspx>. [18.mai 2013].
- Sartori, Giovanni (1970): "Concept Misformation in Comparative Politics". *The American Political Science Review*, 64 (4): 1033-1053.
- Sauter, Michael, Samuel Welgley, Alexander E.M. Hess og Brian Zajac (2012): *Maryland is the richest state; Mississippi is the poorest*. NBC News, <http://www.nbcnews.com/business/maryland-richest-state-mississippi-poorest-1B6004128>. [14.september 2012].
- Simon, Mallory (2011): *Mississippi voting on 'personhood' amendment*. CNN, <http://edition.cnn.com/2011/11/08/us/mississippi-personhood-amendment>. [7.januar 2013].
- Skjeseth, Heidi Taksdal 2011: Kampen om frøet. *Dagsavisen*, s. 3. 10.november 2011.
- State of Mississippi (1890): *Constitution of the State of Mississippi*. http://www.sos.ms.gov/education_and_publications.aspx?section=6&subsection1=1&subsection2=3.
- Time Magazine (2013): *They've been losing ever since*. <http://www.time.com/time/covers/0,16641,20130114,00.html>. [12.mai 2013].
- Tomasic, John (2011): *Failed in Colorado, anti-abortion personhood movement winning in Mississippi*. The Colorado Independent, <http://coloradoindependent.com/98071/failed-in-colorado-anti-abortion-personhood-movement-winning-in-mississippi>. [20. november 2012].
- United States (1787): *The Constitution of the United States of America*. Champaign, Ill.: Project Gutenberg.
- United States (1789): *The United States Bill of Rights : the ten original amendments to the Constitution of the United States passed by Congress September 25, 1789, ratified December 15, 1791*. Champaign, Ill.: Project Gutenberg.

- Vijay, Devi og Mukta Kulkarni (2012): "Frame Changes in Social Movements: A Case Study". *Public Management Review*, 14 (6): 747.
- Wagner, Frank D. (1996): *Cases Adjudged in the Supreme Court at October Term, 1991*. United States Reports 505: Washington D.C.: U. S. Government Printing Office, fra <http://www.supremecourt.gov/opinions/boundvolumes.aspx>.
- West, Phil (2013): *Mississippi House passes bill requiring a doctor's presence during administration of abortion-inducing drugs*. The Commercial Appeal, <http://www.commercialappeal.com/news/2013/mar/05/mississippi-house-passes-bill-requiring-a-during/?partner=RSS>. [6. mars 2013].
- Yin, Robert K. (2009): *Case study research: design and methods*. Thousand Oaks, Calif.: Sage.

BROSJYRER FRA «JA TIL LIVET»-BEVEGELSEN:

B1: «The Morning After Pill» - distribuert av Choose Life Mississippi

B2: «Milestones of Early Life» - distribuert av Pro-Life Mississippi

B3: «Tiny Hands that Hold My Heart» - distribuert av Pro-Life Mississippi